

© 2021 Mick van Zadelhoff

Eerste druk maart 2020

Tweede druk oktober 2021

Omslagontwerp: Mick van Zadelhoff

Correctie: Kit Janne Rijnbout, Bob Rekelhof

Vormgeving binnenwerk: Mick van Zadelhoff

ISBN 978909032951251

NUR 508

www.demodernenomaden.nl

MICK VAN ZADELHOFF

DIGITAL NOMAD

**VERHALEN EN LESSEN
UIT EEN VRIJ LEVEN**

Inhoud

Voorwoord	7
1. Inleiding	9
2. Syrische vluchteling en Zweedse vis	17
3. Nieuw idee op Amsterdamse co-werkplek	25
4. Emotioneel afscheidsfeest	31
5. Muziek maken aan de Servische Donau	37
6. Thuiskomen bij een Slowaakse familie	45
7. Cambodjaanse bootvaarder	57
8. Thais Utopia vol zinloosheid	65
9. Wildkamperen in midden winter	77
10. Naïef met een fiets de Alpen over	87
11. Italiaanse stad met vele gezichten	95
12. Gastvrijheid in een Bosnisch café	107
13. Als beroemdheden door Oost-Europa	119
14. Het goede doen op Ibiza	131
15. Spontane ontmoeting in Kiev	145
Digital nomad business	155
Nawoord	165

Voorwoord

Een digital nomad is iemand die locatie onafhankelijk werkt en om die reden de vrijheid heeft om de wereld rond te reizen. Zoek een willekeurig nieuwsartikel op over digital nomads en je leest het zoveelste verhaal over iemand die al cocktails nippend onder een palmboom werkt. Vaak geïllustreerd met foto's van iemand die met een opengeklapte laptop uitkijkt over de zee. Veelal staat die laptop uit en is het puur bedoeld voor een utopische foto met een werkillusie, het lijkt daardoor alsof alle digital nomads een leven lang vakantie vieren.

Ik walg daarvan.

Ik vind het tijd om afscheid te nemen van dit stereotype dat op de digital nomad rust. Niet omdat het volledig onjuist is, maar omdat het er in werkelijkheid vaak anders aan toe gaat.

In dit boek lees je hoe ik mijn eerste drie jaar als digital nomad heb beleefd. Ik neem je mee in de ups en downs van de levensstijl en alle avonturen die haar zo uniek maken. Ik hoop je te inspireren met mijn lessen, te raken met de rauwe kant en te amuseren met tal van kleurrijke en waargebeurde verhalen.

Ik heb het boek onder eigen beheer uitgebracht en dat was een hell of a job. Het is een van de vele projecten geweest waar ik blind ben ingestapt en gaandeweg mijn pad moest

vinden. Mijn dank is dan ook groot aan de vrienden en kennissen die hierbij hebben geholpen. Correctie na correctie. Voor het proeflezen wil ik graag mijn vader, oma en Esther bedanken, dit doe ik expliciet vanwege het feit dat zij hier plezier aan beleefden. Voor de correcties op taal en spelling is mijn dank groot aan Bob Rekelhof en Kit Janne Rijnboutt.

Met een goed gevoel draag ik dit werk op aan mijn vader omdat hij altijd een grote inspiratiebron voor mij is geweest als het gaat om ‘een gelukkig leven’. Hij heeft mij geleerd om van het leven te houden en de keuzes te maken die mij uitdagen. Dat doet hij niet alleen door het uit te spreken maar vooral door het goede voorbeeld te geven. Ook sta ik nog bij hem in het krijt. Hij was het namelijk die bij mijn geboorte zijn sport-school naar mij had vernoemd. We laten even in het midden of dat goed was voor het aantrekken van leden...

Je zult bij het lezen van het boek merken dat de verhalen gematigd beginnen en steeds wat avontuurlijker worden. Dit is niet bewust zo geschreven, maar is de daadwerkelijke opbouw geweest van mijn leven als digital nomad.

Mocht je met vragen zitten of iets met mij willen delen, neem dan gerust contact met me op. Ik lees alle mails zelf en doe mijn best om deze persoonlijk te beantwoorden. Mail naar mick@demodernenomaden.nl en we zijn in contact!

Veel plezier met het lezen van de verhalen en lessen uit een vrij leven.

Mick van Zadelhoff

01-10-2021, ergens op de wereld

1

Inleiding

Het was begin september 2016 en mijn derde studiejaar in Tilburg stond voor de deur. De hele zomervakantie had ik mij vermaakt op de leukste feestjes tijdens een road trip door West-Europa. Het was echt even genieten, maar toen was het weer tijd om aan de slag te gaan. Het was al een poos geleden dat je mij kon vinden in de schoolbanken. Voor de zomervakantie was ik namelijk veertig uur per week actief op mijn stageplek. Ik was dan ook al bijna vergeten hoe de universiteit er ook alweer uitzag.

Mijn eerste studiedag was niet bepaald iets om naar uit te kijken. Ik had al die tijd daarvoor een engeltje en een duiveltje op mijn schouder. Het engeltje vertelde me dat ik een papiertje moest hebben, het liefst een papiertje in de vorm van een hbo-diploma. Het duiveltje wees me er steeds op dat ik voor deze studie al twee andere studies probeerde, maar dat die beiden niets zijn geworden en op hun best hebben bijgedragen aan de hoogte van mijn studieschuld.

Ik was wat studies betreft gedemotiveerd. Die stonden bij mij vooral in het teken van veel te vroeg opstaan, werken met groepen mensen die ik niet mocht en slapeloosheid. Studeren was niet iets waar ik ooit blij van was geworden, het was meer iets dat moest. Het was dan ook niet verrassend dat het duiveltje op mijn schouder de overhand begon te nemen en dat

maakte mij angstig. Wat zou er gebeuren als ik weer zou stoppen met mijn studie?

Op dat moment zat ik vooral in mijn maag met mijn eigenwaarde. Stoppen zou betekenen dat ik weer tegen mijn ouders moest zeggen dat het hem niet ging worden, dat er geen hoop meer was op een hbo-diploma voor hun zoon. Daarmee zou ik de ruiten ingooien voor mijn toekomst, een vooruitzicht waar ik op dat moment totaal geen invulling aan kon geven. Ik vond het moeilijk om na te denken over hoe het later in mijn leven zou zijn, geluk vinden in het moment was al lastig genoeg.

Goed, ik had mezelf weer gedemotiveerd met negatieve gedachtes maar zou gaan kijken naar wat dit nieuwe studiejaar mij voor goeds kon brengen.

Met mijn tas gevuld met slechts een laptop stond ik in de vroege morgen op het station, klaar om de trein te pakken. Een menigte van haastige mensen trok aan mij voorbij. De ene persoon met een sombere blik, de ander starend naar zijn mobiel. Om mij heen kijkend voelde het plots zo zinloos om daar te staan. Als een soort zombie bewoog ik mij gewoonlijk mee met die menigte, maar dit keer nam ik even de tijd om de massa mensen in me op te nemen. Er spookten gedachtes door mijn hoofd. Ik voelde de zinloosheid van mijn bezigheden maar rechtvaardigde die met het idee dat ik het juiste deed. Maar waarom gingen die dingen al zo lang tegen mijn gevoel in?

De stage die ik voor de vakantie liep vond ik wel oké, maar in veertig uur per week had ik bijvoorbeeld ook iets voor mezelf kunnen opzetten. En die twee jaar die ik nog moest studeren, wat zou ik daar allemaal in kunnen doen? Ik had al wat ideeetjes maar deze waren nooit heel helder. Ze kwamen in

ieder geval vaak voort uit het feit dat ik naast mijn studie een eigen bedrijf had als dj. Ik verdiende daar genoeg geld mee en had mij bekend gemaakt met de vrijheid van het ondernemen. Mocht ik dus ooit falen in het schoolsysteem, dan zou het uitbreiden of opzetten van een bedrijfje wellicht een oplossing zijn.

Ik bewoog me mee in de mensenmassa op het station en stapte de trein in. Onderweg maakte ik mijzelf duidelijk hoe belangrijk het was om mijn eerste studiedag positief te benaderen. Ik probeerde mijn negatieve gedachtes aan de kant zetten en te beginnen met een schone lei. Ik bedacht me dat het zomaar eens zou kunnen dat dit studiejaar mij beter zou bevallen. Het derde jaar van een studie is vaak meer gespecificeerd en daarmee wellicht interessanter. Hopelijk zou ik daarin mijn ei kwijt kunnen.

Mijn reis eindigde bij de universiteit. Ik voelde me positief en verscheen met een glimlach bij het lokaal waar het komende jaar de colleges zouden plaatsvinden. Ik sprak met mijn nieuwe studiegenoten en deze bleken goed op één lijn te liggen. Ook zij waren gedemotiveerd in het derde jaar beland. Allemaal deden ze de studie omdat ze dit van zichzelf moesten, niet omdat ze dat wilden. Vooral het vooruitzicht van een gesigneerd papiertje motiveerde hen om dit derde studiejaar te starten. Of ze van al die tijd in de schoolbanken wat op zouden steken leek bijzaak.

De eerste les was boeiend. Ik was nog sterk gefocust en de nieuwe mensen in de klas gaven mij energie. Bij de tweede les werd het al wat zwaarder. Mijn focus was blijkbaar niet gemaakt voor een actieradius van langer dan een uur. De derde

les viel ik bijna in slaap en bij de vierde les kwamen al die gedachtes van eerder die dag op het station, weer naar boven.

Ik voelde me doodongelukkig. Het was alsof alles in mijn lichaam en geest mij wilde ontwaken van een slechte droom. Er werd van mij verwacht dat ik al mijn hersencapaciteit zou wijden aan de gefaseerde klantreis in online marketing, maar daarin was ik niet geïnteresseerd. Er moest meer zijn dan dit klamme lokaal. Waarom denk ik ook zo veel na over de zin van het leven?

Misschien moest ik wat doen met mijn gevoel.

Ik was bezig met iets wat ik op dat moment niet hoorde te doen en mijn gevoel probeerde mij op alle mogelijke manieren te vertellen dat ik mijn eigen pad moest volgen. Ik had gewoonweg het idee die opleiding niet nodig te hebben om verder te leren. En hoewel ik dacht dat ik daarmee naïef was, had ik het al meermaals aan mezelf bewezen. Ik leerde meer in het echte leven waar je nieuwe dingen probeert, op je bek gaat en dan weer opstaat. Dat was tot dan toe altijd mijn manier geweest en dat werkte prima. Ik moest alleen maar in staat zijn om te vallen, want dan leerde ik het meest. Die mentaliteit kwam zonder twijfel bij mijn ondernemende vader vandaan. Hij was de persoon die de ondernemer in mij naar boven haalde. Ik had al mijn eigen bedrijf en probeerde daarbij veel dingen uit. Zo maakte ik mijn eigen logo en website en zette ik diverse Facebook en Adwords campagnes op. Die dingen gingen de eerste keer altijd fout, maar na feedback van anderen kon ik deze verbeteren.

Vaak pas enkele jaren later kon ik op mijn studie leren wat ik in de praktijk al lang had ondervonden. Op mijn studie hadden ze dit dan in een formule gegoten. Docenten legden in de

colleges ingewikkelde modellen uit, waarvan ik achteraf kon concluderen dat ik deze al had toegepast binnen mijn eigen bedrijf. Zonder te veel poespas. Niet door het jaren te overdenken, maar gewoon door het te doen. Je zult begrijpen dat het gebrek aan verrassende leerstof mijn motivatie voor mijn studie nooit heeft opgepept.

Ik was er volledig klaar mee. Vaste collegetijden, iedere ochtend in een volle trein zitten en vroeger opstaan dan me lief is. Dit wilde ik niet langer.

Misschien was ik eigenwijs en uiteraard kwam ik met deze keuze dom over op mijn omgeving, maar ik ging stoppen met mijn studie. Mijn omgeving zou denken dat ik voor de derde keer op rij had gefaald. Mensen zouden me vragen waarom ik het niet ‘eventjes’ afrond. Maar nog twee jaar hetzelfde riedeltje vond ik echt te veel. Ik was er klaar mee.

Ik besloot de vergaarde kennis uit mijn opleiding te filteren tot wat ik belangrijk en toepasbaar vond. Er waren namelijk twee door mij zeer gewaardeerde docenten op de opleiding die mij veel hadden bijgebracht. Zij waren beiden ondernemer en hadden mij wat kneepjes van hun vak geleerd. Die kennis neem ik voor altijd mee, maar tegen mijn studie zei ik vaarwel.

Mijn redenen om ermee te stoppen:

- Ik geloof dat ik meer leer als ondernemer.
- Ik wil niet voor een baas werken, waardoor een pa-piertje overbodig is.
- Ik ga niet goed op docenten die autoriteit willen maar deze niet verdienen.

Het was vooral kijken naar hoe ik deze stap positief kon verkondigen richting mijn familie. Mijn vervolgstappen

waren namelijk nog altijd onduidelijk. Ik kon alleen maar zeggen dat ik ondernemend genoeg was om deze zelf te ontdekken.

Vijf jaar studeren en achterblijven zonder overgewaardeerd papiertje, enkel met een studieschuld. Dat is wat bruut. Ik sprak mijn moeder die mij nog probeerde over te halen om door te studeren. Ze hoopte maar dat ik er goed over had nagedacht. Het was voor haar duidelijk dat ik hierna nooit meer een andere studie zou proberen. Een vierde poging zou nogal ver gaan.

Ik kon mijn moeder goed begrijpen, ze heeft altijd alleen maar gewild dat ik gelukkig word. Ze dacht dat een papiertje mij een zorgeloos leven zou geven. Ik vertelde haar dat dat zou betekenen dat ik de laatste twee jaar van mijn studie hartstikke ongelukkig zou zijn. Ik beredeneerde dat een gelukkig leven in de toekomst waarschijnlijker is wanneer ik nu gelukkig ben, maar mijn studie zat dat in de weg. Wanneer ik nu gelukkig kan zijn, kan ik dat in de toekomst ook. Maar wanneer ik nu mijn ongelukkige zelf zou trainen, is de kans op een ongelukkig leven in de toekomst groter. Mijn moeder accepteerde mijn beredenering met frisse tegenzin.

De volgende dag ontving ik een berichtje van mijn vader. Hij had mijn moeder gesproken en stuurde mij dat hij stiekem wél trots op me was. Hij vond het gaaf dat ik mijn eigen weg had gekozen, hij zei zelfs dat hij het vond getuigen van moed. Niet zo'n gekke gedachte van mijn vader, die zelf al op zijn vijftiende van school is getrapt. Hij vroeg me wel of ik zijn trots niet met mijn moeder wilde delen, die dacht er namelijk anders over. Heerlijk altijd, twee ouders.

Het waren mijn vaders woorden die mij motivatie gaven. Precies wat ik nodig had om niet in een zwart gat te verdwijnen. Sterker nog, het motiveerde me om direct mijn vastgeroeste en al twee jaar durende relatie af te breken. Als ik iets nieuws wilde beginnen kon ik maar beter met zoveel mogelijk dingen stoppen die mij een slecht gevoel gaven. Mijn ex-vriendin was daar uiteraard niet blij mee, maar ik weet zeker dat als je het haar nu vraagt, ze instemt met het feit dat dit voor ons beiden de beste keuze was.

Na deze schoonmaak van mijn nog jonge leven stond ik daar dan. In mijn linkerhand een studieschuld, in mijn rechterhand het gevoel dat ik mislukt was in het systeem. Alleen in mijn hart was er nog een vlammetje dat op zoek was naar brandstof. Wat ik zeker wist was dat ik mij opgelucht voelde door mijn keuzes. Ik had geen idee wat mijn leven vanaf dat moment zou worden, maar ik dacht zeker te weten dat het zo beter was.

In dit boek neem ik je mee op de weg die ik vanaf dat moment heb doorlopen richting en in mijn leven als digital nomad. Dat ging in stapjes en daar horen grappige, falende en inspirerende verhalen bij. Het zijn stuk voor stuk ervaringen die mijn leven voorgoed hebben getekend. Je zult lezen over een digital nomad die steeds weer iets nieuws leert. Niet uit een schoolboek, maar uit het leven.

2

Syrische vluchteling en Zweedse vis

Dat studeren hem voor mij niet werd, zei niets over mijn leergierigheid. Ik wilde alles weten over de wereld. Ik wilde ontdekken, maar dan op een andere manier. Het is een illusie dat leren alleen maar kan vanuit de schoolbanken en ik wilde weten welke andere manieren er waren om te leren. Met die gedachte in het achterhoofd ging ik in gesprek met Jonathan. Hij is een van mijn trouwe vrienden. Iemand die het al op negentienjarige leeftijd voor elkaar kreeg om een eigen bedrijf en stichting op te zetten.

Jonathan vertelde mij vaak over trainingsweken die hij volgde in het buitenland. Daardoor wist ik dat ik voor mogelijkheden bij hem moest zijn. Via het netwerk van zijn stichting kon ik mij aanmelden voor een Erasmus Plus trainingsweek ergens in Europa. Dat zijn projecten die deels door het Europees Fonds worden vergoed en waarvoor iedereen zich kan aanmelden. Hierdoor zijn deze projecten een zeer goedkope manier om relevante kennis op te doen.

Erasmus Plus leek mij een uitgelezen kans om iets te leren, ook al had ik geen flauw idee wat ik daarvan moest verwachten. Ik schreef mij daarop in voor een trainingsweek in Zweden over integratie. Ik was razend enthousiast.

Een week later vloog ik naar Stockholm. Nog zonder de stad te bezoeken, zette ik mezelf op de bus richting Örebro. Daar vond de trainingsweek plaats. Het was er koud, maar de kerstverlichting deed de stad toch een beetje warm aanvoelen. Met de trainingslocatie op mijn gps wist ik mijn bestemming te vinden. Een ietwat grauw gebouw dicht in de buurt van het centrum.

Binnen werd ik vriendelijk verwelkomt door de organisatie van de training. Dat waren drie lieve mensen. Ze hebben zelf een stichting en doen belangeloos werk om de wereld te verbeteren. Dit doen ze onder andere door Syrische vluchtelingen op te vangen in hun huis. Het idee daarachter is dat de vluchtelingen zo sneller integreren dan in een alternatieve opvang. Daarbuiten organiseren ze trainingen binnen Erasmus Plus om hun ervaringen omtrent een thema als integratie te delen.

Ik werd aan tafel gezet met acht mensen die ik niet kende en het duurde even voordat ik doorhad dat zij elkaar ook niet kenden; we waren allemaal vreemden. Met toen nog gebrek-kig Engels voerde ik gesprekken met mensen uit Syrië, Hongarije, Zweden, Estland en Griekenland. Nog nooit was ik met zo'n willekeurige groep mensen in contact geweest. Het enige wat we gemeen hadden was dat we allemaal op de training waren beland. Iedereen was er alleen en had als doel om wat te leren deze week. Maar eigenlijk wist niemand echt wat ze konden verwachten.

De eerste kennismaking was wat ongemakkelijk. Gebrek-kig Engels draagt namelijk niet bij aan een goed gesprek en de setting was simpelweg vaag. We spraken elkaar in een kale ruimte met stoelen en tafels in willekeurige posities. Vergelijk het met de chaos van een kleuterklas. Na een uurtje waren de

meeste deelnemers gearriveerd en begonnen we met een namenspel. Zo konden we elkaar in ieder geval bij naam aanspreken en werd duidelijk wat iedereen hier deed.

De slaapaccommodatie grensde aan de trainingslocatie. Ideaal. We werden gemixt ingedeeld op de kamers zodat we onze kamergenoot beter zouden leren kennen. Ik had één kamergenoot, Radi. We raakten aan de praat. Ik vertelde over het stoppen met studeren en hoe groot die stap voor mij was. Radi reageerde begripvol. Ik vroeg hem om zijn verhaal te delen. Radi vertelde me dat hij uit Syrië kwam en was gevlucht voor de oorlog. Zijn huis en familie heeft hij achter moeten laten. Hij was lopend naar Zweden gekomen omdat dit de kans om opgepakt te worden minimaliseerde. Het enige wat hij had meegenomen waren enkele persoonlijke spullen omdat alles in zijn rugzak moest passen.

Ik schrok van zijn verhaal.

Hij vertelde dat mensen wel vaker zo op hem reageerden maar legde uit dat het voor hem de realiteit is en hij er dus mee leert leven. Daarbij woonde hij al zes maanden in Zweden en was meer bezig met zijn integratie dan met zijn verleden. De Zweedse taal beheerste hij redelijk, hij zette zich in voor de stichting en doceerde op de lokale immigrantenschool aan andere Syriërs.

Radi heeft een hart van goud en werd mijn beste vriend tijdens deze week. We deelden verhaal op verhaal. Zo nu en dan gaven we elkaar een knuffel wanneer dingen moeilijker werden. Radi stelde zichzelf tijdens de trainingsweek volledig open. Vaak raakte hij daarmee een emotionele snaar bij mij en de andere deelnemers. Vluchten vanuit Syrië is niet niks en gaat gepaard met best wat leed.

Een van de verhalen die hij deelde ging over zijn integratie in Zweden. Zo merkte hij dat mensen vervelend reageerden op zijn echte naam, Mohammed. Die naam riep, met de aanslagen in Europa, vooroordelen op. Mohammed veranderde zijn naam naar Radi om beter te kunnen integreren. Het doet hem pijn, omdat hij daardoor niet volledig zichzelf kan zijn. Maar hij ziet het als een offer dat hij graag brengt voor zijn veiligheid. Zijn naamswijziging is duidelijk niet zijn grootste zorg.

Met de verhalen die Radi deelde kwam de week in een ander daglicht te staan. Zijn kwetsbaarheid verbond en het hielp mij om mezelf meer open te stellen. Verder leerde ik dat Radi graag knuffels geeft, maar niet aan vrouwen. Dat staat zijn geloof niet toe. Cultuurverschillen ‘all over’ dus.

Het was natuurlijk niet alleen een week lang luisteren naar Radi zijn verhalen. Het was vooral een training gevuld met non-formele activiteiten, iets waarvan ik daarvoor niet eens wist wat het was. Ik dacht altijd dat dat hetzelfde was als formeel; leren zonder vooropgezet doel. Non-formeel leren bleek iets anders te zijn; alle opdrachten hebben als doel dat deelnemers van elkaar leren.

De trainer, een Braziliaanse man, noemde zichzelf dan ook eerder een facilitator. Zijn doel was te bemiddelen in het proces, niet om ons te vertellen wat de waarheid is. Daar mochten we zelf achter komen. Volgens de Braziliaan bestond er namelijk niet één waarheid en daar konden we tijdens deze week ook veelvuldig achter komen. Iedereen heeft een andere achtergrond en als iemand uit Oost-Europa anders denkt over LHBT of vrouwenrechten maakt dat hem of haar niet zozeer een slecht mens. Het idee was juist om naar elkaar te luisteren,

argumenten te delen en wellicht elkaars meningen bij te schaven.

Non-formeel leren werd mijn nieuwe heilige graal. Ik leerde meer en sneller dan ooit tevoren. Dat was wel even anders dan op mijn studie. Daar hadden ze een docent die de kennis overdroeg. Hier hadden ze een facilitator die het proces begeleidde. Dat was belangrijk. Met zoveel nationaliteiten bij elkaar was een bemiddelende facilitator dé manier om het onderste uit de kan te halen. Met deze diversiteit is er namelijk veel om te delen. Aan de hand van activiteiten leerden we door de week heen over onderwerpen als gelijkheid, integratie en democratie. Interessante onderwerpen wanneer je je bedenkt dat ik met iemand uit Syrië op de kamer sliep. Onze gedachtes over de gelijkheid tussen man en vrouw waren duidelijk verschillend, maar het gesprek aangaan, dat was wat er echt toe deed. Dat zijn gesprekken die je in een alledaagse situatie niet zou voeren, maar die in zo'n week een plekje krijgen. Je leert elkaar beter begrijpen en krijgt plots een heel ander beeld bij een nieuwsbericht over 'vluchtelingenproblematiek'.

Een van de opdrachten op deze trainingsweek die mij erg is bijgebleven is die waarin we ons moesten verplaatsen in de ander. Iedereen kreeg een strookje met daarop een nieuwe identiteit. De ene deelnemer was 'een goed opgeleide vrouw geboren in België', de ander was 'iemand uit Kosovo die vanaf zijn veertiende fulltime voor zijn zieke moeder moest zorgen'. We kregen een paar minuten om ons te verplaatsen in ons aangewezen personage en te bedenken hoe ons leven eruit zou zien vanuit dat perspectief. Daarna werden we allemaal geblinddoekt op een lijn gezet. Er werden stellingen opgenoemd en wanneer de stelling paste bij mijn personage zette

ik een stap naar voren. Wanneer die niet goed aansloot, bleef ik stilstaan. Stellingen die onder andere werden genoemd waren ‘ik ben bezig met het plannen van een reis over de wereld’, ‘ik zie mijn toekomst positief in’, ‘ik kan de wereld verbeteren’, ‘ik verdien genoeg geld om te zorgen voor de mensen om mij heen’ en ‘ik droom van een dure auto’.

Na zo’n twintig stellingen ging onze blinddoek af. Er viel een stilte. Sommige deelnemers hadden vanuit hun personage niet eens één stap vooruit kunnen zetten, anderen waren al tegen de muur aan de andere kant van de ruimte gebotst. Dit zette mij aan het denken. Hebben we allemaal gelijke kansen in de wereld of is het oneerlijk verdeeld?

Achteraf volgde een evaluatie die langer duurde dan de opdracht zelf, een gegeven dat je vaak ziet bij non-formele trainingen. Daarbij wordt het meeste gedeeld. Er kwamen emoties vrij bij deelnemers die een personage hadden met weinig kansen in het leven. Je even iemand anders voelen is namelijk zwaar confronterend. We bespraken wat onze eigen kansen waren en al snel bleek dat wij het als internationale trainingsgroep erg goed hadden, we hadden immers al de kans om naar Zweden af te reizen.

Wat ik hier leerde was bijzonder en iedereen leerde iets anders. Dat was het, een non-formeel proces. Niemand wist wat we zouden meenemen, maar iedereen kon er iets uithalen. Vanaf dat moment was ik hooked. Ik wilde meer kennis vergaren, maar niet in een schoolbank. Ik wilde gaan leren in het echte leven door te doen en te ervaren. Ik wilde meer van de wereld begrijpen en de mensen die daarop leven. De droom voor reizen was geboren.

We sloten de week af met een goede borrel in het huis van de organisatie van de training. Daar konden we napraten, genieten en vooral lachen. We waren verbonden als een sterke groep en hadden elkaar beter leren kennen dan ik voormogelijk hield. Sommige connecties waren zo sterk dat ik er échte vrienden aan heb overgehouden.

Omdat trainingsweken altijd positief worden afgesloten, hadden we nog één uitdaging. Namelijk de aller goorste vis proberen die er bestaat: Surströmming. En dat kwam niet uit het niets. Al de hele week had de organisatie het over die vis. Het zou de meest vieze geur hebben die een mens zich kon bedenken. Daar geloofde ik niets van. Maar het werd pas serieus toen we plannen maakten om het blikje Surströmming te gaan openen. Dat zouden we niet binnen doen, maar buiten. Achter het huis waar we borrelden was een weiland gelegen. Het was ijskoud, maar dit blikje vis binnenshuis openen was ‘not done’ volgens de organisatie. We liepen het donkere weiland op en verwijderden onszelf enkele honderden meters van het huis. Daar was het moment. Een waaghals uit Zweden opende het blikje vis. Iedereen walgde van de geur welke ook op tientallen meters afstand nog sterk aanwezig was. Je kon er eigenlijk niet aan ontsnappen, ook al stonden we buiten. Het was als een stinkbom in een gasmasker dat je niet af kon zetten. Ik moest letterlijk bijna kotsen van de geur, maar er waren mensen in de groep die graag nog een stapje verder wilden gaan. Zij aten een stukje vis uit het blik. Allen spuugden ze dit ook weer uit en sommigen moesten ervan overgeven.

Na deze ervaring liepen we weer terug naar het huis. Maar het erge was dat ook in het huis de geur van de vis nog sterk te ruiken was. Ook nadat ‘de eters’ hun handen hadden

gewassen was de stank nog aanwezig. Dat kwam de flirterige sfeer op zo'n afsluitende avond niet ten goede.

Dit klinkt misschien extreem en als een traumatische ervaring, maar het was vooral heel erg grappig en typisch Zweeds. Gelachen hebben we dus zeker. Het is zelfs zo dat wanneer ik nu weer zoiets goors ruik ik even terugdenk aan die week en de prachtige mensen die ik daar heb mogen ontmoeten. Het staat symbool voor de start van mijn reis over de wereld en mijn wil om te leren van iedereen die daarop leeft. Met een tas vol ervaring vertrok ik terug naar Nederland.

3

Nieuw idee op Amsterdamse co-werkplek

Teruggekomen uit Zweden zag de wereld er voor mij compleet anders uit. Ik had ervaren hoe ik een diepe connectie kan krijgen met mensen die ik pas een week ken. Ik zag het belang in van een emotionele omhelzing en het zorgen voor anderen. Daarbij kwam ik erachter dat ik meer vooroordelen had dan ik dacht. Niet dat ik die vooroordelen vaak uitsprak, maar onbewust vulde ik toch mijn gedachtes over anderen in. Een week zoals die in Zweden liet mij zien dat wat die vooroordelen ook zijn, ze vaak verdwijnen als je de persoon achter een verhaal leert kennen. De ontmoeting met een vreemde maakt dat het geen vreemde meer is. Daarop wilde ik meer gaan reizen zodat ik meer mensen kon ontmoeten buiten mijn vertrouwde cirkel. Daar leerde ik het meest.

Er was echter één probleem. Het dj-bedrijfje dat ik naast mijn opleiding was gestart, liep redelijk. Dat zorgde ervoor dat ik niet zomaar weg kon uit Nederland. Om op een bruiloft muziek te verzorgen, moet je op die bruiloft aanwezig zijn. Trouwfeesten werden ver van tevoren vastgelegd. Soms zelfs anderhalf jaar voor de trouwdatum. Dat vond ik altijd gewaagd. Ik had een zeer spontane instelling en jaren vooraf dingen vastleggen voelde dan nogal beperkend. De vrijheid die ik door mijn eigen bedrijf leek te hebben was dus meer een

illusie. Oké, ik had wellicht meer dan de vijf vakantieweken waar de gewone Nederlander het mee moet doen, maar kon niet gaan en staan waar en wanneer ik wilde. Ik voelde me nog altijd gevangen binnen mijn eigen realiteit.

Ik begrijp sowieso niet waarom dit voor veel mensen de acceptabele situatie is. De wereld zit vol met mogelijkheden. Misschien wel in het bijzonder wanneer je geboren bent in Nederland. Is het dan niet gek dat we ons juist in die vrijheid van keuzes laten opsluiten in een hokje? Waarom zouden we accepteren dat we maar vijf weken per jaar vrij mogen zijn? Als dat is wat je wilt, begrijp ik de acceptatie. Alleen was er geen haar op mijn hoofd die dat scenario aantrekkelijk vond.

Ik wilde het anders. Ik had op dat moment geen idee wat daar de oplossing voor zou zijn, maar hoopte daar later op te komen. Voor nu plande ik wat kleine reisjes en zorgde ik dat ik snel weer terug was voor een dj-boeking. Op reis voelde ik mij vrij als een vogel, maar ik moest wel telkens terug naar Nederland om te werken en mijn geld te verdienen. Het was een druk en hectisch bestaan.

Omdat ik nog niet beter wist, dook ik in de marketing van mijn dj-bedrijf. Ik ging aan de slag met het verbeteren van mijn website en begon met adverteren. De boekingen kwamen sneller binnen dan ooit en mijn website was zo vaak geoptimaliseerd dat anderen zich afvroegen wie de webdesigner was. Ik zelf dus. Het was een hoop trial and error, maar het leek zijn vruchten af te werpen. Mijn agenda stond vol en in het trouwseizoen kon ik iedere week wel drie keer de hort op voor mijn centen. Ik werkte hard, maar had door de dj-planning steeds minder tijd voor die leuke reisjes. Buiten het dj'en zelf kwam ik tot de conclusie dat marketing eigenlijk mijn

primaire werk was geworden binnen mijn bedrijf. Laten we zeggen dat van de tien uur die ik aan mijn bedrijf besteedde er zo'n acht uur gingen naar marketing, sales en opvolging.

Het bracht me bij een aparte dag die mijn huidige leven nogmaals volledig veranderde, al kon ik dat die ochtend zelf niet weten. Ik ging naar Amsterdam om te werken op mijn laptop. Door een suggestie was ik terecht gekomen bij een co-werkplek in het Zuiden van de hoofdstad. Het was een soort kantoor waar meerdere mensen aan hun eigen business werkten, opgezet door bekenden van bekenden die er hun hele ziel en zaligheid in hadden gestopt. De eigenaren waren leeftijdsgenoten en kon je iedere willekeurige dag op het kantoor zelf vinden. Ik mocht er zelf voor een kleine vergoeding ook met mijn laptop zitten om te werken. Zo konden we elkaar af en toe inspireren en kennis delen.

Ik ging wederom mijn website optimaliseren en kwam in gesprek met Rutger. Hij beheerde de co-werkplek en stelde de logische vraag: "Als je dj bent, waarom doe je dan zoveel aan marketing?" Daar had ik eerlijk gezegd nog nooit over nagedacht. Ik deelde daarop met hem mijn ervaringen. Ik vertelde dat ik het dj'en wel leuk vond, maar de planning ervan dodelijk. Hij vroeg mij daarop waarom ik dan niet gewoon alleen de marketing en het webdesign zou gaan doen. Niet voor mijn eigen dj-bedrijf, maar voor andere dj's die geen zin hebben in het doen van marketing. Die waren er namelijk genoeg. "Mensen hebben jou nodig!", zei Rutger.

Het zette me aan het denken. Ik had altijd het idee dat ik voor het doen van marketing een diploma nodig had. Zo was mij dat geleerd. Terwijl als ik naar de praktijk keek het doel van marketing juist was om klanten binnen te halen. Dat lukte

me met mijn eigen bedrijf, dus waarom zou dat voor een andere dj niet kunnen lukken? Wellicht dat mijn praktijkervaring juist iets kon zijn wat voor die bedrijven interessant was.

Al pratende met Rutger kwam ik op het idee om marketingklanten te gaan werven of het in ieder geval te proberen. Ik ging aan de slag met een acquisitie mail en ervaren volle focus. Je kent het wel, dat moment dat je in de workflow zit. Ik schreef de acquisitie mail op basis van mijn gevoel. Daarmee ontstond een oprecht mailtje met een sterk persoonlijke tint. Ik schreef over mijn eigen ervaring als dj, over hoe ik de markt zie en over hoe ik hoop andere dj's te helpen om meer bezig te zijn met het dj'en zelf in plaats van het werven van klanten. Het internet hielp mij aan een stapeltje e-mailadressen van dj's die overduidelijk een marketeer konden gebruiken. Met één druk op enter verzond ik mijn mail aan zo'n honderd dj's in Nederland met de hoop dat er iemand zou reageren. Eerlijk gezegd verwachtte ik toen niet dat die mail iets op zou leveren, maar het was het proberen waard.

Ik ging verder in gesprek met Rutger maar werd al na zo'n twintig minuten onderbroken. Ik werd gebeld. Ik was verrast om te horen dat iemand mij probeerde te bereiken naar aanleiding van de mail. Natuurlijk zou je dat kunnen verwachten als je honderd mailtjes stuurt, maar ik had dat gewoonweg nog nooit gedaan. De dj in kwestie vroeg of ik anders een keertje langs wilde komen om te kijken wat we voor elkaar konden betekenen. Waanzinnig! Zou dat mijn eerste marketingklant worden en zou het allemaal echt zo simpel kunnen zijn?

Vanaf toen werd het een gekkenhuis. Ik ontving elf reacties terug op mijn mail, de een nog enthousiaster dan de ander. Met de meesten van hen heb ik een afspraak ingepland om

elkaar te leren kennen en de marketing te bespreken. Het lijkt erop dat ik toen binnen één dag een marketingbureau ben begonnen terwijl ik daar nog niet eens een website of een naam voor had. De juiste snaar raken vergde schijnbaar niet meer dan een goede tekst in de vorm van een e-mail.

De week daarop zat vol met afspraken met dj's. Dat was spannend. Ik had wel een idee hoe ik marketing voor mijzelf moest doen, maar voor iemand anders vergt dit andere kwaliteiten. Zo zal iedereen op het moment van starten een andere basis hebben dan ik zelf had, wellicht zouden ze andere software gebruiken of er hele andere ideeën op nahouden omtrent marketing.

Ik reisde door heel Nederland langs de afspraken. De gesprekken liepen vrij soepel gezien ik met iedereen de passie voor het dj'en gemeen had. Maar echt de leiding nemen in een gesprek ging mij op dat moment niet goed af. Evenals het rekenen van marktconforme tarieven. Ik vroeg veel te lage bedragen voor mijn werkzaamheden en ging dus echt voor een schijntje aan de slag.

Maar goed, ik had in ieder geval klanten en mocht maandelijks werkzaamheden voor hen doen. Denk aan dingen als het optimaliseren van de website, het schrijven van blogartikelen en het opzetten van Facebookadvertenties en Google Adwords. Ik was super allround.

Met mijn werk als online marketeer verdiende ik niet veel, maar genoeg om ervan te leven. Een digital nomad inkomen was daarmee geboren. Het feit dat mijn klanten dj's waren, maakte dat ik mij goed kon inleven en logische stappen kon zetten. Dat werd op prijs gesteld.

Ik vond het allemaal een flinke prestatie. Vooral omdat dit zou betekenen dat ik vanaf nu locatie onafhankelijk kon gaan werken, iets wat ik nog nooit iemand uit mijn omgeving had zien doen. Eigenlijk had ik überhaupt nog niemand over locatie onafhankelijk werk horen praten, maar ik was er dan ook niet bewust naar op zoek geweest.

Ik ging weer een paar keer op reis. Kleine reisjes, zoals veel mensen een stedentrip zouden beschrijven. Op reis sliep ik in hostels en bijna dagelijks werkte ik achter mijn laptop in een café of het hostel zelf. In gesprek met andere reizigers werd ik toen voor het eerst ‘digital nomad’ genoemd. Dat was grappig, want op dat moment was ik nog niet bekend met die term. Maar het was goed om zo’n woord te hebben, nu kon ik namelijk wat googelen en kwam ik erachter dat er meer mensen zo leefden. Ik was zeker niet de eerste.

In deze beginfase was ik nog wel verplicht om vaak in Nederland te zijn. Er stonden namelijk nog wat boekingen in mijn agenda voor mijn eigen bedrijf als dj. Dat verdiende goed en dus was het zonde om deze te laten liggen. Wel was voor mij duidelijk dat ik na de boekingen die nog in mijn agenda stonden, ik het leven als digital nomad fulltime wilde gaan oppakken. Ik maakte plannen voor een grotere reis.

4

Emotioneel afscheidsfeest

Ik was met vrienden gaan praten over verschillende manieren van reizen. Natuurlijk kun je overal het vliegtuig naartoe pakken, maar dat leek me niet zo interessant. Dat deed ik namelijk al wel eens, maar ik kwam op die manier steeds terecht in toeristische trekpleisters. Ik wilde liever reizen op een meer duurzame manier waarmee je de échte cultuur in landen ontdekt en niet het pretpark dat voor je is opgetuigd. Daarbij wilde ik een manier van reizen die goedkoop was en daarmee beter vol te houden op de langere termijn.

Ik dacht ook altijd dat je twee soorten mensen had. Namelijk de mensen die veel werken voor veel geld en dat in een korte tijd spenderen en aan de andere kant mensen die het minimale werken om de maximale tijd te kunnen besteden aan de dingen die echt dierbaar voor ze zijn. Hoe meer tijd ik had om te besteden aan het reizen zelf en het ontmoeten van mensen, hoe waardevoller de reis voor mij zou zijn. Ik wilde daarom zo goedkoop mogelijk reizen.

De meest budget vriendelijke manier van reizen waar ik op uitkwam was het hebben van een eigen busje. Gewoon een tweedehandswagen die niemand meer wilde hebben en waar ik zelf een bed in kon bouwen. Op die manier kon ik mijn busje gebruiken als rijdend hotel en hoefde ik mij over een

slaapplek geen zorgen te maken. Mijn idee daarover was dat ik letterlijk overal naartoe kon. Dat je ook als je de natuur in wilt, je niet verplicht bent om weer naar de stad te moeten voor een slaapplek maar dat je gewoon aan een meertje je rust kunt pakken. Het belangrijkste bij het kiezen van een busje was dat deze groot genoeg was, maar niet te groot. Ik wilde er overal mee kunnen komen en had geen vrachtwagenrijbewijs. Verder hoefde het busje er echt niet mooi uit te zien en moest die vooral niet te veel kosten. Heel goed in sparen was ik namelijk niet.

Ik verzamelde het geld van mijn dj-boeking. Samen met mijn vader ging ik er vervolgens op uit om een busje te kopen. Dit deed ik aan de hand van enkele afbeeldingen op Marktplaats. Mijn vader nam ik in dit geval mee, omdat hij aanzienlijk meer verstand had van auto's. Hij was het ook die bij de eerste garage waar we langs gingen zei dat ik het beter niet kon doen. Dat busje zou binnen no-time langs de weg staan met problemen. De tweede optie die we die dag bezochten was daarentegen perfect, het busje kostte slechts tweeduizend euro en had een zeer recente APK. Zo wist ik zeker dat ik daar in ieder geval het komende jaar mee vooruit zou kunnen.

Van de buitenkant was het busje egaal wit, op alle krassen en missende lak na. Dat laatste kwam doordat het busje al zo'n vijftien jaar in gebruik was, maar dat zou me goed uitkomen. Nu kon ik er lekker zelf aan knutselen zonder bang te zijn voor nieuwe schade. Een extra krasje zou toch niemand opvallen. Als je het busje van de buitenkant bekeek zou je zeker niet verwachten dat er iemand in zou slapen, dat was zeer welkom. Wildkamperen is immers niet toegestaan, maar zo zou niemand het weten en kon ik mijn busje overal parkeren.

Ik bouwde een houten frame in mijn busje om daar vervolgens een matras op te leggen en het een bed te noemen. Dat lag heerlijk, maar brak al op de eerste dag af. Ik had toch iets beter na moeten denken over de constructie van mijn bed. Misschien had een schuin balkje wel goed gedaan. Het was tijd om wat handige vrienden in te schakelen. Zij hielpen mij uiteindelijk met het bouwen van een gedegen bed en een bureau'tje. Onder het bed schoof ik wat plastic kratten om mijn spullen in te doen. Een paar kleedjes, foto's en gekleurde lampjes erin en mijn busje was compleet.

De buitenkant wilde ik ook een beetje eigen maken. Daarom besloot ik hem niet te verven, maar mensen te vragen of ze er een boodschap op wilden schrijven. De eerste water-vaste tekst op mijn busje kwam van mijn vader: "Gooi je navigatie maar weg, navigeer met je hart." Mijn zusjes graptten met een zin bij het handvat van de deur: "This is where the magic happens." Het idee was om tijdens mijn reis de mensen die ik ontmoet te vragen om ook iets op mijn busje te schrijven. Zo zou het een reizende herinnering worden van mijn avonturen en ontmoetingen.

Voor mijn vertrek uit Nederland was het eerst nog tijd voor een afscheidsfeest, ik wilde namelijk niet zomaar weggaan. Het voelde als een grote stap in mijn leven om in een busje te gaan reizen en die wilde ik graag goed beginnen. Voor het gemak gaf ik mijn afscheidsfeest samen met dat van mijn ouders. Ik was namelijk niet de enige met vertreklannen, ook zij maakten dromen waar op dat moment.

Mijn ouders stonden op het punt om te emigreren naar Frankrijk. En dat was te verwachten. Iedere vakantie in Frankrijk droomden ze weg bij de gedachte om ooit zelf iets in dat

land te beginnen. Iets als een camping of een bed and breakfast. Maar omdat ze in Nederland zeven kinderen hadden (waarvan twee geadopteerd), was zo'n keuze niet makkelijk gemaakt. Er waren te veel verantwoordelijkheden om die stap te zetten en het bleef dus een lange tijd bij dromen. Maar nu bijna iedereen uit huis was, konden ze de stap om te emigreren makkelijker zetten. Ze ondernamen actie, bekeken huizen in Frankrijk en deden uiteindelijk een bod. Eindstand hadden ze vier muren en een dak gekocht in midden Frankrijk in de prachtige natuur. Het uitzicht had hen doen besluiten.

Formidable zou het gaan heten, het Franse woord voor geweldig. Iedereen uit de familie hielp mee met de verbouwing en alles werd opgenomen door het tv-programma 'Ik Vertrek'. Die vonden het interessant om zulke plannen te documenteren.

We gaven een gezamenlijk afscheidsfeest. Op het feest kwamen vrienden, familie en de cameraploeg van het tv-programma. Het was gezellig maar had ook een emotionele lading, het was dan ook niet niks om zulke stappen te zetten. Ik herinner me nog een diepe knuffel met mijn vader. Een traan gleed over mijn wang. We voelden allebei hetzelfde; een nieuw begin. Ik had een afscheidsliedje gemaakt en sloot deze af met de volgende quote: "Als er iets is wat ik en mijn ouders gemeen hebben op dit moment, dan is het dat we beiden geen idee hebben waar we aan beginnen."

Want zo was het. We waren beiden bezig met iets nieuws, een pad dat nog niet bewandeld was. Emigreren hadden we beiden geen ervaring mee en in een busje leven hadden we beiden nog nooit gedaan. Dat maakte het afscheidsfeest zowel leuk als deprimerend. Maar de meeste tranen die vloeiden

waren toch echt van geluk; dat we na tijden overdenken een stap konden en durfden zetten.

In de aanloop naar het afscheidsfeest sprak ik zoveel over mijn plannen om te leven als digital nomad dat ik op sommige momenten eigenlijk al gewoon weg wilde gaan. Ik merkte namelijk dat ik in ieder gesprek tegen hetzelfde probleem aanliep. Mensen vroegen me hoe ik dat ging doen, slapen in een busje. Dat mocht toch helemaal niet? En hoe ging ik dat doen met koken, het toilet, wassen, werk, Wifi, koffie en boeven? Letterlijk iedereen die ik in de weken voor het afscheid sprak stelde dat soort vragen. Vaak nog aangevuld met een stukje advies over wat ik moest doen bij diefstal, ontvoering en criminaliteit. En dan met de aanvullende vraag wat ik daar dan voor had gespaard. Niets. Ik had helemaal niets gespaard voor mijn reis. Ik had slechts wat terugkerend inkomen omdat ik vaste klanten had, dat was mijn enige houvast. Lastig vond ik het om mij op die momenten steeds te moeten verdedigen. Ik wist het immers ook niet. Ik had ook nog nooit als digital nomad in een busje geleefd en kon veel vragen niet beantwoorden. Ik geloofde dat de antwoorden vanzelf wel zouden komen als ik onderweg was. Daarop schreef ik het volgende stukje uit een liedje, dat dat gevoel denk ik het beste beschrijft.

“Het is een heel nieuw avontuur
Vraag maar niet te snel
Het antwoord komt vanzelf
Als we wachten en we gaan
Staat het voor ons samen
Geschreven in de wind
Van morgen”

Het grappigste moment voor de reis was een gesprek met een van mijn klanten. Hij had een succesvol bedrijf in de beveiliging en héél véél spullen. Iemand die echt hard werkt voor zijn geld, maar meegaat met de kapitalistische stroming. Wat grappig was, was dat hij op zoek was gegaan naar een warmwaterkraan voor mijn busje. Een soort boiler die zou werken op de accu en die ik overal mee naartoe kon nemen. Ik kon zijn inzet waarderen. Het liet zien dat hij meeleeftde met mijn plannen, maar het liet vooral ook zien dat hij geen idee had wat ik van plan was. Mijn busje was minimalistisch ingericht en slechts bedoelt om in te slapen. Eigenlijk zat er alleen maar een bed in. Geen kookspullen, toilet of wat dan ook. Een warmwaterkraan was dan ook wel het laatste waar ik naar zocht. Mijn verst gezochte overbodige luxe.

Ik moest maar eens gaan.

Na het afscheidsfeest vertrok ik. We gaven een laatste knuffel alsof ik nooit meer terug zou komen. Mijn oma werd daar emotioneel van en dat sloeg op mij over. Dat terwijl het in de praktijk allemaal niet zo snel zal gaan. De wereld is meer verbonden dan ooit en binnen enkele uurtjes kun je zo weer bij je oma op de stoep staan, maar voor het gevoel zou ik voor altijd weg gaan en dat maakte emotie los. Het was dan ook echt een nieuwe stap. Ik liet hiermee het leven achter dat ik tot dan toe geleefd had, maar ik zou snel weer terugkomen.

Bij het weggrijden uit Nederland ervaarde ik opluchting dat ik me niet steeds meer zou hoeven verantwoorden, maar ik gewoon kon gaan doen. Dat ik mijn antwoorden kon gaan vinden op al die vragen die mij waren gesteld. Ik vertrok richting het Oosten, maar de bestemming was onbekend.

5

Muziek maken aan de Servische Donau

Ik reed met mijn busje vrijwel direct duizend kilometer. Ik had al vrij veel van West-Europa gezien en wilde vooral landen ontdekken buiten de Schengenzone. Ik reed ook graag zo ver richting het Oosten omdat alles daar stukken goedkoper is en dat kwam mij toen financieel best goed uit.

De eerste nacht sliep ik in Oostenrijk in mijn busje, dat was best even wennen. Ik had al wel een keertje proefgeslapen in mijn busje, maar zo in het buitenland is dat toch net even anders. Ik voelde me onveilig. Waarschijnlijk omdat ik de omgeving niet kende en ik door alle adviezen vooraf bang was gemaakt.

In de dagen die volgden ontmoette ik al best wat mensen. Vaak gebeurde dat gewoon op straat of in een café. Dat was best wel gek. Ik reisde natuurlijk alleen en dan beland je vaak in je eentje aan een restauranttafel. Aan het begin voelde ik mij daar soms ongemakkelijk bij, bij dat alleen zijn. Maar het zou vanaf dat moment een vast onderdeel zijn van mijn leven en dus kon ik er maar beter mijn weg in vinden. Het deed me in ieder geval goed om mensen te ontmoeten in de hostels. En laat dat dan ook gelijk het voordeel zijn van alleen reizen, je bent heel makkelijk aanspreekbaar.

Mijn eerste reisvrienden schreven op mijn busje. Ze moesten lachen toen ik het ze vroeg, het voelt namelijk toch een beetje raar, schrijven op iemand zijn auto. Maar ze voelden zich vereerd met het idee dat ze een forever lasting tekst op mijn busje konden zetten. Deze teksten waren in het Frans en Hindoestaans en zou ik later wel vertalen. Het maakte het busje in ieder geval gelijk multicultureel.

Ik vervolgde mijn reis via Slovenië en Kroatië richting Servië. Ik was nog nooit in Servië geweest en wist dan ook niet echt wat ik van het land moest verwachten. Voor nu had mijn hoofd zich alleen gevuld met vooroordelen. Ik wist dat Servië ex-Joegoslavië was en dat de Russen er nog wel eens een vinger in de pap hebben. Met die gedachtes en de nieuwsberichten over de Kosovo-oorlog ging ik de grens over. Maar zou het land echt zo doordrongen zijn van protesten, communisme en corruptie als ik dacht? Ik was nieuwsgierig naar het échte Servië en wist dat ik daar niet anders achter kon komen, dan er maar gewoon langs te gaan.

Nu leek het mij vooral leuk om in Servië een plek te bezoeken die het land definieert. Daarvoor had ik natuurlijk naar Belgrado kunnen gaan, maar ik zocht het liever ergens anders. Ik kwam daarop uit bij een stad, een uurtje rijden van de hoofdstad. Novi Sad heet het. Ik had nog nooit van de plek gehoord, maar dat gaf me des te meer reden om er eens een kijkje te nemen.

Ik nam de afslag op de snelweg en reed de stad in. Het zag er allemaal wat vervallen uit in de buitenwijken, maar al snel merkte ik dat dit in groot contrast stond met het centrum van het stadje. Het centrum had allemaal gekleurde gebouwen, qua sfeer kwam het nog het meest in de buurt van Disneyland.

Op straat werden helium ballonnen verkocht en stonden popcorn kraampjes. Het centrum had een groot voetgangersgebied, daardoor voelde het rustig aan. Wat een top stad.

Nu het nog licht was leek het mij een goed plan om alvast te zoeken naar een plek om te slapen. Bij voorkeur was dat een parkeerplek waar ik mijn busje in de nacht kon laten staan zonder dat die al te veel in het zicht stond. Die plek was vrij snel gevonden. Een paar honderd meter van het centrum liep je zo tegen de oever van de Donau aan. Daarlangs was een ruime boulevard met daarachter de Oostblok-gebouwen. Hoge flats zonder sfeer, grijs en verouderd. Het zag eruit alsof er net een oorlog was geweest, al was dat voor Servië dan ook weer niet zo gek lang geleden.

Ik parkeerde mijn busje zo, dat die aan de ene kant tegen een muur stond en aan de andere kant uitzicht had op de rivier. Zo hoefde ik mijn deur maar open te doen om het idee te hebben dat ik niet in de échte stad stond. Aan de andere kant van de rivier kon het contrast met de Oostblok-gebouwen namelijk niet groter. Daar was een fort, een groot en prachtig fort welteverstaan. Zo groot dat ze er jaarlijks het grootste dancefestival van Servië organiseren. Misschien ook het enige dancefestival trouwens... Het fort was hoe dan ook de parel van Novi Sad.

Het was druk op de boulevard, zeker rond zonsondergang. Vele mensen kwamen er om te joggen en anderen voor een wandeling. Je kon de zon achter het fort zien zakken. Het viel me op dat er steeds meer mensen gingen zitten aan het water. Zij relaxten op de bankjes, de stenen en soms pal voor mijn busje. Het voelde bijna een beetje alsof we daar samen zaten, ook al had ik nog niemand in deze stad gesproken.

Het leek me een goede vibe om wat muziek te maken. Gelukkig kon ik in mijn busje meerdere gitaren en een ukelele vinden. Ik speelde wat akkoorden die ik nog niet zo langkende en zong er wat bij. Niet een echt liedje, maar gewoon wat gemompel. Een beetje improvisatie. Ik dacht dat als ik muziek zou maken mensen me misschien vanzelf zouden aanspreken. Als een soort gespreksopener. Die mensen zaten immers zo dicht bij mijn busje, die moesten mijn gitaarspel wel horen. Ik zong wat, sprak niemand en legde mijn gitaar met een ongemakkelijk gevoel weer weg. Ik voelde me een vreemde eend in de vijver, alsof ik hier niet hoorde te zijn. Novi Sad is geen toeristische bestemming en mensen kunnen op het eerste gezicht wat stug overkomen. Het kenteken van mijn busje verraadde daarbij al best wat van mijn afkomst. Me gedragen als een local was dan ook onmogelijk.

Ik pakte het flesje port uit mijn busje dat mijn vader mij had meegegeven voor op reis. Ik dacht dat dat de pret wel op gang zou brengen. En dat was niet voor niets, port heeft een bijzondere status in onze familie.

Dat zit als volgt. Mijn vader groeide op in Amsterdam en Venray in een traditioneel familiemodel. Een werkende man én een huisvrouw. Die man, mijn opa, was zeer succesvol in wat hij deed. Hij werkte bij een bedrijf in de chemie en dat ging allemaal voorspoedig. Dat maakte alleen wel dat hij altijd lange dagen maakte en dus niet zo vaak thuis was. Dat was niet zozeer tot ieders ongenoegen, mijn opa had namelijk hart en ziel voor de zaak en zijn gezin, maar het zorgde er wel voor dat het contact tussen mijn opa en mijn vader soms wat kort door de bocht was. Ze hadden wel een band maar die liet vaak geen ruimte voor diepere gesprekken. Eigenlijk is dat heel

mijn opa zijn leven zo geweest. Tot het moment dat het wat minder goed ging. Mijn opa werd ziek en kreeg te horen dat die nog een beperkte tijd te leven zou hebben. Dit veranderde schijnbaar de kijk op het leven en de band met zijn zoon.

Toen mijn opa wist dat hij dood zou gaan, kwam er eindigheid in zicht. Dit lijkt ervoor gezorgd te hebben dat mijn vader en mijn opa meer met elkaar zijn gaan delen. Zo van, het is nu of nooit. Ze begonnen dingen te delen waar ze eerst het lef niet voor hadden. Wijsheden, kwetsbaarheid en liefde. Hun band werd sterker dan ooit daarvoor. En hier komt het ding. Zowel mijn vader als mijn opa hielden van port. Deze diepe gesprekken vonden dan ook vaak plaats nippend uit een portglas. Daarop werd port een drankje der verbinding. Zodanig dat we na mijn opa's overlijden nog een keer naar Porto zijn gereisd met mijn vader, oom en oma om hem te eren. Op verbinding.

Als ik nu zelf wel eens port drink met mijn vader, vertel ik hoe blij ik ben dat ik met hem altijd al een diepgaande band heb. Dat we niet hoeven te wachten, maar nu al kunnen praten over de mooie en kwetsbare dingen in het leven.

Het flesje port dat mijn vader had meegegeven, mocht dus worden aangebroken. Op zoek naar verbinding. Ik schonk een klein glaasje in en nam een nipje. Spontaan kwam daar een flinke dosis inspiratie uit. Over de band tussen mij en mijn vader. Zoveel inspiratie dat ik er op dat moment een liedje over improviseerde. Gewoon wat tekst op basisakkoorden. En schijnbaar raakte dat de juiste snaar bij mensen. Niet dat zij de tekst hadden kunnen verstaan, maar een vrouw kwam naar me toe met de vraag of ze erbij mocht komen zitten. We praten wat, maar gezien het gebrekkige Engels vond ze het vooral leuk als ik gitaar ging spelen. Hopelijk kon ze mijn gebrek aan

stemzuiverheid waarderen. We zaten in mijn busje met de lichtjes aan, de deur open, uitkijkend op het fort. Eigenlijk was het een heel romantische setting.

Later begreep ik pas dat de vrouw niet alleen geïnteresseerd was in mijn gitaar. Ach, ik was ook zo naïef, maar het was gezellig en werd ook steeds gezelliger. Met ieder liedje kwamen er meer mensen naar mijn busje toe. Of dat nu was vanwege de vrouw of vanwege mijn zangtalent maakte eigenlijk niet zoveel uit. Het werd vol. Vijf mensen in mijn busje en een paar mensen op het dak. Ik had zelfs kussens uitgedeeld om voor mijn busje op de grond te kunnen zitten.

De communicatie liep wat stroef, maar lachen deden we en de muziek kon daadwerkelijk verbinden. Ik pakte wat bestek uit mijn busje om geluid mee te maken. Iemand anders had zijn eigen trommeltje mee. Het werd een geïmproviseerd orkest, ik wist niet wat me overkwam. We vonden allemaal iets om geluid te maken en speelden samen. Het was inspirerend.

Er werden nieuwe dingen op mijn busje geschreven, voornamelijk in het Servisch. Ik wist niet wat er stond, maar later bleken veel uitspraken te gaan over de voetbalclub van Novi Sad. Er zaten schijnbaar fanatieke supporters tussen.

Ik ben later nog vaker bij de Servische douane langs geweest met mijn busje en er werd keer op keer gelachen om wat er op mijn busje stond. Of eigenlijk gebeurde dat bij iedere grens, maar dat ging dan niet alleen over die Servische voetbalclub. Het ging dan vooral over de grote piemel die iemand er in een dronken bui in had gegraveerd. Van die piemel heb ik gepoogd een Pokémon te maken. Een Pokémon met grasblaadje en een vage vorm. Maar of mensen dat geloofden?

Het was muzikaal, energiek en gezellig, maar het werd al laat. Iedereen die wegging verliet de groep met een knuffel. Ik bleef als laatste. Ik moest immers wel wachten tot iedereen weg was, omdat ik anders niet in mijn busje zou kunnen slapen.

Het was rond vijf uur, mijn ogen vielen langzaam dicht bij het zachte, aanhoudende tikken van de miezerregen op het dak. Het was een memorabele avond in Novi Sad.

6

Thuiskomen bij een Slowaakse familie

Het busje beviel me goed. Ik had de vrijheid om te gaan en staan waar ik wilde. Soms verbleef ik midden in de natuur of aan een meer, andere dagen pakte ik een hostel in een stad. Ik kwam tot de conclusie dat mensen ontmoeten in een hostel vaak vele malen makkelijker ging dan vanuit mijn busje. Dit komt door de gemeenschappelijke woonkamers die veel hostels hebben, hierdoor kom je vanzelf in contact met andere reizigers. Met mijn busje ging dat vaak net wat anders en moesten ontmoetingen spontaan plaatsvinden. Of ik moest koude acquisitie doen en gewoon op mensen afstappen. Het wisselen tussen hostels en mijn busje beschouwde ik dan ook als de meest comfortabele optie.

Bij iedere ontmoeting met iemand werden mijn vooroordelen uitgedaagd. Onbewust had ik toch vaak gedachtes over bepaalde nationaliteiten. Dat ik hen op reis kon ontmoeten maakte dat ik dat beeld positief kon bijstellen en mij meer en meer een wereldburger begon te voelen. Mensen ontmoeten activeerde daarbij het gevoel ergens bij te horen. Alsof je thuis kon komen in een random plek in het buitenland.

Al rondreizend door Servië werd ik benaderd door Jonathan. Je weet wel, die jongen met zijn eigen stichting. Ditmaal nodigde hij mij uit voor een Youth Exchange in Hongarije.

Dat was net zoiets als een trainingsweek maar dan laagdrempeliger. Zo gaat een Youth Exchange primair over het uitwisselen van cultuur en pas secundair over het uitwisselen van kennis. Gewoon een gezellige week op kamp dus.

De Youth Exchange zou plaatsvinden in Levelek, een plek waar ik nog nooit van had gehoord. Gelukkig kon Jonathan mij vertellen dat dit in de buurt was van Tokay. Een andere plek waar ik nog nooit van had gehoord. Maar het was relatief dichtbij, op zo'n vijfhonderd kilometer afstand van waar ik op dat moment zat. Ik besloot de uitnodiging voor de Youth Exchange te accepteren en vertrok met mijn busje richting het Noorden. Op naar Hongarije! Van dat land kende ik tot dan toe alleen nog maar de hoofdstad, Budapest. Ik was erg benieuwd wat ik aan mijn Hongaarse ervaringen toe kon voegen.

Levelek ligt in Oost-Hongarije, midden in de natuur. Het dorpje grenst aan een prachtig meer, dat precies groot genoeg was om er omheen te joggen met zonsopgang. Het was er prachtig en vooral heel erg rustig. Geen auto's en bijna geen mensen.

Het thema dat aan deze Youth Exchange was verbonden, was ondernemen. Het zal je niet verbazen dat juist dat thema mij zeer aansprak. Ik had begrepen dat de week zou bestaan uit verbindende activiteiten met tal van internationals. Hopelijk vooral met andere ondernemers. Dan konden we samen sparren en wie weet op bepaalde vlakken samenwerken.

Ik kwam aan bij een kampeerterrein met daarop vier felgekleurde huisjes. De verschillende deelnemers werden hierin onderverdeeld en ik mocht in het rode huisje mijn spullen neerleggen. Zoals vaker op de eerste dag van zo'n week, staat er niet echt iets gepland. Je moest dus zelf maar kijken wat je

ging doen of met wie je ging praten. In dit geval was dat al vrij voorbestemd. De eerste persoon die ik sprak was een vrouw genaamd Viky, voluit Victoria. Ze kwam uit Slowakije. Ik zat bij haar aan tafel en we praatten zoveel dat anderen er nauwelijks tussenkwamen. We kenden elkaar nog maar tien minuten of het ging al over de filosofie van het leven. De koetjes en kalfjes sloegen we daarmee over. Viky sprak Engels alsof het haar moedertaal was en leek enthousiast over letterlijk alles.

De avond viel en we hadden wat gesprekken met de andere deelnemers aangeknoopt. Zoals dat vaker gaat op dit soort weken hadden deelnemers zelf wat wijn uit hun thuisland meegenomen. Het werd daarmee erg gezellig, maar volhouders zaten er niet tussen. Rond een uurtje of elf was het voor velen al bedtijd. Ook Viky had haar pyjama al aan. Ze liep richting haar huisje. Nog voor ze de kans had daar naar binnen te gaan, vroeg ik haar of ze interesse had in een gratis filosofisch consult gesprek. Dat had ze wel. We gingen naar het midden van het kampeerterrein. Daar zaten we aan een picknicktafel met een deken om ons heengeslagen onder een heldere hemel.

Wanneer er binnen mijn gesprek met Viky een stilte viel, was het écht stil. Je hoorde niets in deze omgeving. Stilte die ik alleen zou herkennen van mijn ouders huis midden in de natuur. Het gaf een zen-gevoel. Met de sterrenhemel boven ons leek het allemaal wat romantischer dan het in werkelijkheid was. Onze gesprekken gingen namelijk vooral over hoe stom we het riedeltje van trouwen, koophuis en kinderen vonden. We hadden het idee dat veel mensen dat soort grote keuzes maken nog voordat ze daar daadwerkelijk klaar voor zijn. Vaak puur om aan de verwachtingen van familie en vrienden

te voldoen. Wij zagen dat anders. We hadden zelfs de gedachte dat het er misschien nooit van zou komen, dat Huisje Boompje Beestje. Onze gedachtes over tal van dingen kwamen overeen. Ik had nog nooit iemand ontmoet die de maatschappij net zo gek vond als ik zelf. We begrepen elkaar.

Misschien was dit dan toch de ware...

In de dagen die volgden werd de band tussen mij en Viky sterker. We praatten alsof we die dagen nog het leven moesten uitvogelen. Ze inspireerde mij en ik was verwonderd telkens als ik haar zag. Wat ik interessant vond was dat ze er totaal niet uitzag als de vrouw van mijn dromen, maar vanbinnen werden we als een magneet naar elkaar toegetrokken. Ik kon me boeien over hoe ze iedere dag haar haren zo anders had, dat ze een nieuw mens leek. Net zo goed als dat ik me kon fascineren over het feit dat ze levenslessen deelde waar ik nooit bij had stilgestaan. Er was een instant connectie.

Zo'n connectie waarbij je letterlijk samen door het gras rolt, elkaar laat schrikken en dan moet giechelen. Dat je aanvoelt hoe de ander in zijn vel zit zonder daarover te hoeven praten. Alles kon op gevoel; nergens waren nog woorden voor nodig.

We waren verliefd.

De Youth Exchange zelf sloeg trouwens nergens op. Het overgrote deel van de deelnemers bleek zelf geen ondernemer te zijn en dat sparren over business ideeën kon ik dus wel vergeten. Zelfs de trainer was geen ondernemer en had daar ook weinig affiniteit mee. Het project was dan ook niet geslaagd. De week had mensen bij elkaar gebracht, maar de opdrachten droegen niet bij aan het doel. Vanwege wanorganisatie ging er ook best veel mis. Denk aan workshops die niet doorgingen

en plannen die werden verschoven. De laatste twee dagen was er zelfs niet eens meer een programma doordat de organisatie zelf al doorhad dat het hem niet meer ging worden.

De hele situatie had in ieder geval ook een positieve kant. Ik zag op tegen het einde van de week en betreurde dat ik afscheid moest nemen van mijn vlammetje. Echter, door wanorganisatie was er geen vervoer naar huis geregeld voor de Slowaakse deelnemers. Althans, er was wel vervoer geregeld, maar de chauffeur was niet op komen dagen. Daarop werd mij gevraagd of ik, gezien ik een busje had, de Slowaakse groep thuis kon brengen. Daarmee bedoelende Viky en Miri; haar goede vriendin en dorpsgenoot. Uiteraard had ik daar geen problemen mee. Ik had het immers moeilijk gevonden om toen al afscheid te nemen. Verder had ik ook geen plannen, zoals dat wel vaker ging. Veel van mijn stappen volgden logisch op de vorige, maar waren niet te vatten binnen een planning.

We zaten met zijn drieën voorin in het busje. Onderweg vertelden Viky en Miri mij over de plekken waar we langsreden. Op veel plekken waren zij al eens geweest. De route ging vooral over B-wegen richting het Noorden. Zo'n vierhonderd kilometer legden we af om te arriveren bij onze eindbestemming, Spišská Nová Ves. Een dorp ergens in het midden van Slowakije tussen de heuvels.

Het idee wat tot dan toe in mijn hoofd zat was dat ik Viky slechts thuisbracht. Er waren nog geen plannen voor het vervolg. Door mijn roze wolk gaf ik daar ook niet zo om, maar erover nadenkend is dat best wel gek, om in midden Slowakije te zijn zonder te weten wat je daar gaat doen. Maar spontaan liepen de dingen anders. We hadden Miri thuisgebracht en ik

zat nog met Viky in de auto, we reden naar haar huis. Haar ouders stonden haar al op te wachten en gaven haar een knuffel. Ik stelde me voor. Haar moeder vroeg of ik koffie wilde. Ik antwoordde: “Prosim [alsjeblieft].”

Binnen waande ik me in een huis dat me deed denken aan hoe ik zelf vroeger woonde in een dorpje. Het huis was ruim en in een rustgevende omgeving. Het lag ergens tussen de heuvels, maar ook op loopafstand van de winkels in het dorp. Mijn gesprekken met Viky haar moeder bleven beperkt tot glimlachen, want Engels sprak ze niet. Soms vertaalde Viky wat voor ons. Met haar vader had ik alleen nog geen blik gewisseld. Hij hield zich afzijdig in het gezinsleven. Dat zou kunnen komen door het feit dat ook de oma van Viky in het huis woonde en zich zo een blokkade maakte voor enige romantiek. Ieder huis zijn eigen sfeertje zullen we maar zeggen.

De gastvrijheid in huize Viky was magnifiek. Er werd voor ons gekookt alsof we koningen waren. Ik werd erg in de watten gelegd en kon dat soms maar moeilijk accepteren. Dingen geven is één ding, maar ontvangen is best wel moeilijk. Zeker als je niet de woorden hebt om iemand te bedanken en dus alleen maar dakujem [dankjewel] kunt blijven zeggen.

Ik vroeg of ik even gebruik mocht maken van de wasmachine. Ik had immers kleding van een week of twee niet gewassen en dit leek mij een mooi moment. Maar ik had al direct spijt van mijn vraag. Fast forward kwam het erop neer dat Viky haar moeder erop stond om al mijn kleding te wassen. En dat was nogal wat. Het was toch mijn hele hebben en houden in dat busje. Ze vouwde alles binnenste buiten, waste het en streek het. Dat terwijl ik helemaal niet zuinig was op mijn kleren en ik een gekreukeld shirt zag als mijn natuurlijke

habitat. Ik was dan ook een beetje overweldigd. Ze was er uren mee bezig geweest. Mijn Slowaaks volstond niet om mijn dankbaarheid en ongemak te uiten. Dan maar dakujem en een knuffel. Hopelijk begreep ze me.

Al in diezelfde avond werd ik door de familie uitgenodigd om een jubileum bij te wonen dat drie dagen later zou plaatsvinden. Ik was enthousiast. Dat wilde ik wel eens meemaken, zo'n feestelijk moment in een Slowaakse familie. Ik durfde alleen niet direct 'ja' te zeggen omdat het wel zou betekenen dat ik daar ook bleef logeren. Maar Viky stond erop. Gelukkig.

In de drie dagen die volgden leerde ik Slowaaks en vond ik manieren om de overdreven gastvrijheid van Viky haar moeder te accepteren. Het waren bijzondere momenten. Ik voelde me thuis en het ongemak met het koninklijk ontbijt vervaagde door de dagen heen. Ook aan ontvangen kun je wennen, denk ik. Maar Viky haar vader, die had ik nog steeds niet gesproken. Terwijl we toch echt al drie dagen in hetzelfde huis bivakkeerden. Dat maakte de hele boel misschien toch een beetje ongemakkelijk, maar dat was alleen op de momenten dat mijn aandacht even niet op Viky was gericht. En die momenten waren dan ook weer vrij schaars. We bleven maar praten met elkaar en deelden ons hele verleden. Nog altijd dachten we over bijna alles hetzelfde.

Het was de dag van het jubileum. Ik trok mijn pak aan, inclusief vlinderstrik. Deze had ik toevallig meegenomen in mijn busje. Viky had een jurk aan alsof we naar een gala gingen. Ze hadden zo de rode loper voor ons uit kunnen leggen.

Het zaaltje van het jubileum was gelegen verderop in de heuvels omringt door bossen. Wel was er in alle hoeken een

prachtig uitzicht over het vergezicht. We mochten allemaal aanschuiven aan een lange tafel voor het diner. De tafel was bekleed met kaarsen en het was direct duidelijk aan wie dit jubileum toebehoorde door de liefde die twee mensen aan tafel uitstraalden. Wat ik vooraf niet wist, wat dat dit een jubileum was met slechts tien gasten. Daar was ik er dus één van. Ik voelde me vereerd. Aan tafel sprak ik met de familie en het jubilerende stel. Zij konden geweldig Engels maar spraken aan tafel natuurlijk vooral in het Slowaaks. Ik viel er dus vaak wel een beetje buiten, maar kon me naast Viky al vrij snel op mijn gemak voelen.

Er werden speeches gegeven. Ik verstond er niets van maar klapte beleefd mee. Ik kon in ieder geval proberen de emotie en bedoeling van de Slowaakse woorden te begrijpen. Na de speeches was er alleen een ongemakkelijk moment, waar ik dan weer niets van begreep. Alle mannen die aan tafel zaten stonden op. Alle mannen behalve ik. Viky prikte in mijn zij en seinde me om ook op te staan. Zij zelf bleef zitten. Ik liep met de mannen van de tafel richting de bar, een paar meter verderop. Onder die mannen was ook Viky haar vader met wie ik nog geen woord had gewisseld in de voorbije dagen. Dit keer keek hij mij recht in de ogen aan. Een beetje stug maar evengoed vriendelijk. Zonder er verder woorden aan vuil te maken zei hij: “Whisky?” Het was het enige woord wat ik hem die avond heb horen zeggen wat ik wel begreep. Ik antwoordde met een knikje en hij riep iets onverstaanbaars richting de ober. Ik zag hem lachen. Dat was de eerste keer in die dagen. Ik lachte terug. De andere mannen namen een glas in de hand. Gevuld met whisky, cognac en wodka. We proostten en lachten. “Na zdravie [proost].” Ik voelde oprecht een

groeierende band met Viky haar vader. Nu was er in ieder geval iets dat we deelden; een voorkeur voor Whisky.

Na mijn verbindende borrel, zonderde ik mij af met Viky. We stonden op het balkon dat aan de zaal was gelegen. We hadden een prachtig uitzicht. Werkelijk. Je kon zo over alle heuvels heen kijken. Hoe verder je keek, hoe minder scherp het zicht. Diepte, dat was het. Als iets kon beschrijven hoe ik mij bij Viky voelde dan was dit het.

Viky vertelde mij over haar plannen om naar Engeland te gaan. Ze zou daar een week later heen vliegen vanaf Budapest. Ik stelde daarop voor om wat leuks te doen in de tussentijd. Ik vroeg haar om mee op reis te gaan. Volgens mij dacht ze er niet eens over na. Ze vond het prima. We planden een road trip naar Oekraïne. Een land waar we beiden nog nooit waren geweest. Dat idee sprak me aan. Ik had rare beelden van Oekraïne en dacht dat daar vooral Putin aanhangers woonden. Rare gedachte wellicht, maar wist ik veel. Het laatste wat ik van Oekraïne had gehoord was iets met Russische separatisten en de MH17. Het was dan ook daarom dat de vader van Viky, die ze binnen informeerde, wat minder enthousiast op dit idee reageerde.

Het jubileum kwam ten einde. Ik gaf een knuffel aan alle aanwezigen en werd bedankt voor mijn komst. Ik was dankbaar dat ik hierbij mocht zijn.

De volgende dag hielp Viky haar vader met het uitstippelen van onze reis naar Oekraïne. Met een ouderwetse landkaart raadde hij ons een goede grensovergang aan. Een interessante gedachte, want hoewel we maar enkele honderden kilometers van Oekraïne waren verwijderd, was niemand in dat huishouden ooit in dat land geweest. Viky haar ouders vonden het land

gevaarlijk en hadden nog meer vooroordelen over Oekraïne dan ik zelf.

Viky haar vader vroeg mij om langs te komen op zijn werk. Hij werkte als manager bij het lokale treinstation. Ik mocht binnen een kijkje nemen. Zijn secretaresse schonk ons wat koffie in en hij gaf mij een rondleiding. Ik heb zelfs even mogen kijken in de machinekamer en de plek waar alle wissels worden afgesteld, dat gebeurde daar nog handmatig leek het. Viky haar vader lachte van oor tot oor. Hier kon hij zijn ei kwijt; hij was duidelijk gepassioneerd over treinen en wilde me er alles over vertellen. Ik verstond daar niet veel van maar vond het wel erg leuk. Het deed me denken aan vroeger. Toen schreef ik op mijn sinterklaas surprise kaartje altijd dat mijn hobby ‘treinen’ was. Waarom dat zo was wist ik niet, maar ik kon mij zonder moeite uren vermaken met een miniatuurrails. Deze rondleiding voelde dan ook nostalgisch aan. Viky haar vader en ik hadden meer gemeen dan we vooraf dachten.

Ik sloot mijn verblijf in Slowakije af. Ik voelde me zo gastvrij ontvangen dat ik het niet kon maken om zomaar weg te gaan. Ik schreef daarom een bedankbrief aan haar moeder welke ik door het nichtje van Viky liet vertalen in het Slowaaks. In de brief beschreef ik hoe mooi ik het vond dat ik werd ontvangen alsof ik thuis was en hoe leuk het was om daar te verblijven en mee te mogen naar het jubileum. Ik was dankbaar en met deze brief was er toch nog een manier om die dankbaarheid te uiten. Ik overhandigde de brief aan haar moeder, gaf haar een knuffel en zei: “Hvala”. Totaal niet beseffend dat dat wel dankjewel betekent, maar dan in het Servisch. Ze moest lachen, ik even goed. Ze zou de brief voor altijd bewaren.

De komende periode stond vooral in het teken van verliefdheid. Ik ben met Viky naar Oekraïne gegaan en we hebben daar een geweldige tijd gehad. Maar op Oekraïne kom ik later in dit boek terug, ik ben daar namelijk later nog eens geweest. Voor toen sloot ik die reis af bij het vliegveld van Budapest. Daar zette ik Viky af en moesten we maar zien hoe het verder zou gaan. Een lange afstandsrelatie klonk voor mij altijd onmogelijk, maar gezien de gevoelens moesten we wel. Wat het in ieder geval makkelijker zou maken is dat ik geen vaste verblijfplaats heb en dus altijd een beetje overal kan zijn. Een ontmoeting was dan ook wel te regelen.

Na ongeveer een maand zagen we elkaar weer. We gingen samen een reisje maken in Schotland. Door het bijzondere landschap. Een paar maanden later zagen we elkaar in Tsjechië bij haar universiteit. Weer later kwam Viky een keertje naar Nederland. We zagen elkaar ongeveer iedere twee maanden steeds voor één week. Dat waren bijzondere weken en dat maakte het afscheid keer op keer moeilijker dan daarvoor. Als we elkaar zagen was het of we elkaar die dag daarvoor nog hadden gezien, terwijl er best wat tijd tussen zat. De week die we dan met elkaar deelden zat vaak helemaal vol met activiteiten. We raakten daarbij ook nooit uitgepraat over onze filosofische gedachtespinsels en konden elkaar eindeloos blijven vermaken. Ik ben dan ook tot de conclusie gekomen dat lange afstandsrelaties vooral apart zijn. De tijd die je met elkaar bent, ben je écht met elkaar. Je doet dan alles samen. Maar het verlangen elkaar te zien wanneer je in een compleet ander land bent is soms wat overweldigend. Je mist elkaar enorm en moet daar op een bepaalde manier mee leren leven.

Maar zoals je weet is dit boek geen romance. Anders had ik het wel een andere naam gegeven, ‘Micky & Viky’ ofzo. Ik wil je dan ook graag meenemen op een avontuur dat ik tijdens deze relatie op mezelf heb meegemaakt.

7

Cambodjaanse bootvaarder

Het werd winter in Europa en dat was te merken. Dat wilde niet alleen zeggen dat het kouder werd maar vooral ook dat er minder reizigers op de been waren. Het resultaat: lege hostels. Soms was er letterlijk niemand anders dan ik. Mijn sociale helft vond dat dan jammer. De nachten die ik in mijn busje sliep werden kouder, ik besloot dus om iets te gaan doen wat ik andere digital nomads had zien doen, namelijk overwinteren op een warmere plek. Ik had er de financiële ruimte voor en het leek me vooral ook heel erg leuk om eens een land te ontdekken buiten Europa. Ik reed daarop mijn busje terug naar Nederland en ging op zoek naar een vliegticket richting een warmer land. De goedkoopste ticket zou mijn reis bepalen.

Dat goedkoopste ticket was stukken goedkoper dan ik had verwacht. Ik zocht namelijk naar een ticket met Google Flights. En nou zullen mensen die app wel vaker gebruiken, maar wanneer je niet beperkt bent door je bestemming of reisdatum kun je gemakkelijk goedkope tickets scoren. Zo vond ik een retourtje voor driehonderd euro richting Phnom Penh in Cambodja. Dan moest ik wel vanaf Frankfurt vliegen maar dat vond ik prima. Voor dat geld hoefde ik het niet te laten.

Over Cambodja wist ik alleen nog niets. Ik kende de naam wel maar had geen weet van het land of de cultuur. Ik kocht

de tickets en zou later wel kijken wat voor land het precies is. Alles wat door het Ministerie van Buitenlandse Zaken als ‘laag risico’ werd bestempeld beschouwde ik als een interessant land om te ontdekken.

Bij mijn mini research kwam ik er al snel achter dat Cambodja een vreselijke genocide had meegemaakt tot 1979 en dat dit het land had getekend. Ik besloot daarop om in het vliegtuig onderweg naar Cambodja een aansluitende film te kijken; ‘How they killed my father’. Die titel speelt zich af in Cambodja tijdens de genocide. Een verhaal over een verwoestend communistisch regime dat een kwart van de Cambodjaanse bevolking heeft uitgeroeid. De film is net zo heftig als indrukwekkend. In de hoofdrol speelt een meisje die de genocide op jonge leeftijd meemaakt en daardoor haar vader verliest. Het is een tragische samenvatting van wat zich in dit land heeft afgespeeld. Later zou ik erachter komen dat die genocide ervoor heeft gezorgd dat er in Cambodja relatief veel minder ouderen zijn, zij waren namelijk grotendeels bij de genocide om het leven gekomen. Een treurige gedachte.

De film had een immense indruk op mij gemaakt en plaatste mijn nieuwe reisland in een vreemd perspectief. Alles in de film speelde zich af in het Cambodja van jaren geleden met Cambodjaanse mensen in hoofdrol. Je zou dus kunnen zeggen dat de film mijn eerste kennismaking was met de Cambodjaanse cultuur. Ik moest het even plaatsen, mijn vliegtuig stond al op het punt om te landen.

In Cambodja werd ik verwelkomt door glimlachende mensen. Ze waren vrolijk. Mijn eerste tuktuk (toen noemde ik dat nog een driewieler) naar het centrum werd bestuurd door een man van rond de dertig jaar. Hij vroeg mij of ik hier kwam om

te schieten op een schietbaan. Hij vroeg dat met een lach op zijn gezicht. Ik was een beetje verward, terugdenkend aan de film die ik zojuist had gezien. Schieten met wapens uit die genocide was wel het laatste waarvoor je mij enthousiast kon krijgen. Ik draaide het gesprek om naar mijn nieuwsgierigheid in het hedendaagse leven van Cambodja. Hij vertelde mij dat ik op veel goeds kon rekenen.

De man was behendig met zijn tuktuk. De straten van Phnom Penh zijn vol en druk. Er is geen ondergronds metro-netwerk en voor een stad met meer dan anderhalf miljoen inwoners kun je dus veel verkeer op de weg verwachten. De wegen waren vooral druk met scooters. Logisch ook, want met een auto schijn je twee keer zo lang over je route te doen. De tuktuk chauffeur reed van links naar rechts dwars door de drukte heen. Ik moest daar even aan wennen, maar had de grootste lol. Aangekomen bij mijn hostel namen ik en de tuktuk chauffeur afscheid met een knuffel. We zwaaiden en lachten. Op dat moment vond ik dat doodnormaal. Later bedacht ik me dat dit in Nederland een rare situatie zou zijn. Een knuffel geven aan de taxichauffeur? Waarom ook niet.

In mijn tijd in Cambodja verbleef ik primair in Kampot. Een klein stadje aan een rivier in het Zuiden van het land. Het was een plek met veel internationale invloeden. Deze waren er door Amerikaanse militairen die na de Vietnamoorlog in Cambodja een vrouw hadden ontmoet en er om die reden waren gebleven. Velen waren wel alweer vrijgezel overigens. Toch kon ik goed begrijpen waarom ze alsnog in Kampot waren gebleven. De zonsondergangen zijn er prachtig en het is relatief rustig. Niet de gekte van Phnom Penh, maar ook niet de verlatenheid van een dorp. Als digital nomad was Kampot

dan ook zeer relaxt. Voor een paar tientjes had ik een maand lang een scooter en kon ik mij verwonderen over de bergwegen in de buurt. Werken deed ik bij de enige lokale Starbucks look-a-like of gewoon vanuit het hostel.

Het was ergens aan het einde van de eerste week. De directe omgeving van Kampot had ik in al zijn volledigheid ontdekt. Ik sportte op een sportschool voor vijftig cent per dag (het was er wel 35 graden binnen) en kon relaxt werken aan mijn opdrachten. Dagelijks lag de Wifi er tussen vijf en zeven uur 's avonds uit vanwege overbelasting, dan besloot ik steeds dat mijn werkdag over was. Het was een relaxt leven in Kampot. Het leek wel of daar de klok net wat langzamer tikte. Mensen waren ontspannen en dat gevoel nam ik als nieuwkomer vanzelf over.

Ik besloot dat het tijd was voor een dag der ontdekking. Even helemaal geen werk, maar gewoon iets nieuws ontdekken. Ik pakte de kaart erbij, of hoe we dat als millennials zeggen, Google Maps. Daarop zag ik een eilandje genaamd Rabbit Island. Nog altijd heb ik geen idee waarom het eiland naar een konijn is vernoemd, maar dat wilde ik wel eens ontdekken. Ik reed met mijn scooter richting de zee in de vroege ochtend. Op dat moment wist ik nog niet hoe ik naar de overkant moest komen. Online was daar niets over te vinden (het blijft Cambodja) en dus ging ik op de bonnefooi.

Ik volgde de route langs de kust, zoekend naar een pier. Na enkele kilometers vond ik deze. Er lagen meerdere gammele bootjes. Veelal bootjes waar je maximaal met tien man in zou passen. Ik sprak een man aan die in een van de bootjes zat. Nog voor ik hem iets kon vragen stelde hij zichzelf voor. Niet door een hand te schudden, maar met een soort van kleine

buiging. Arun heette hij. Ik vroeg hem of hij mij wellicht naar de overkant kon varen. Dat kon, zei hij, maar hij ging op één dag maar één keer heen weer. Als ik mee wilde moest ik dus nog even wachten. Zo hoopte hij nog meer mensen mee te kunnen nemen in zijn bootje.

Tijdens het wachten maakte ik een wandeling in het nabijgelegen natuurpark om wat aapjes te spotten. Toen ik drie uur later terugkwam bij het bootje hadden zich daar acht mensen verzameld. We betaalden allemaal twintig duizend Cambodjaanse Riel (ongeveer vijf euro) en mochten mee. De overtocht duurde een half uurtje en was in dit gammele bootje best een belevenis. Arun was de enige bootvaarder die dagelijks op en neer naar het eiland voer. Je moest hem dus te vriend houden als je ooit het eiland weer af wilde komen.

Wat je op Rabbit Island kon vinden waren enkele zelfgebouwde huisjes, palmbomen en helderblauw water. Het was een klein, relatief onontdekt paradijs. Iedereen liet zijn schoenen achter bij het bootje, die had je op dit eiland niet nodig. Dat alleen al gaf een heerlijk gevoel. Gewoon even geaard kunnen zijn met het zand tussen de voeten. Ik vermaakte me in een van de hangmatten die waren bevestigd onder een palmboom. Af en toe een duik in het water, ik vond het prima.

Met een kleine wandeling op het eiland kwam ik een geïmproviseerd restaurantje tegen. Denk hierbij aan een paar tafels en stoelen van hout die waren uitgesteld op een klein grasveldje. De keuken bestond uit slechts een gaspitje. Ik vroeg of ik er wat kon eten. Een menukaart hadden ze niet. Er werd gevraagd of ik ‘chicken rice’ wilde. Klonk prima. Het was daarop dat een van de kinderen van de serveerder achter de kippen aan begon te rennen. De jongen van, ik schat twaalf

jaar oud, pakte een kip vast en keek er eens goed naar. De jongen zette de kip weer neer en rende achter een andere kip aan. Hij keek ernaar, keek naar mij en stak zijn duim op. Het was pas toen dat ik beseftte dat dit de kip was die voor mij was bedoeld. Nou heb ik geen illusies over het slachten van kippen, maar dit had ik nog nooit meegemaakt. De jongen pakte de kip bij de nek en begon ermee te draaien. Daarna legde hij de kip neer op een houtblok, trok aan zijn nek en hakte deze door.

Sorry voor dit lugubere beeld op je netvlies...

Zo luguber was het namelijk niet. Het voelde best natuurlijk aan voor iemand die valt in de categorie gematigde flexitariër. Het was anders, maar altijd logischer dan de massale machinale kippenslacht die we in Nederland kennen. Het smaakte me prima.

Na dit eetavontuur en wat relaxte uurtjes op het eiland was het tijd om terug te gaan. Arun, de bootvaarder, had zijn tijd op het eiland besteed met zijn familie. Ze zagen er gelukkig uit. Al kan ik dat over vrij veel Cambodjanen zeggen, ze lachen immers veel. Nu hadden zich zes mensen verzameld bij het bootje. De twee missende mensen hadden blijkbaar ideeën om de nacht op dit eiland door te brengen. Arun voer ons terug met een ondergaande zon, een prachtig fenomeen op Cambodjaanse wateren. Onbeschrijfelijk was het.

Ik heb in die boottocht een boeiend gesprek gehad met Arun. Een beetje in gebrekkig Engels maar het kwam op het volgende neer. Ik had Arun gevraagd of dit zijn volledige werk was. Hij voer één keer per dag naar het eiland toe en één keer per dag terug naar het vasteland. Was dat dan alles wat hij deed? Arun vertelde mij dat hij veel meer deed dan dat. Hij

spendeerde tijd met zijn familie en vrienden op het eiland. Op het vasteland had hij ook vrienden met wie hij graag wat rondhing op de pier. Zijn dagen waren sociaal gevuld. Met het heen en weer varen verdiende hij voldoende om zijn familie te onderhouden en dat vond hij prima. Het leven was goed zo.

Ik vroeg hem daarop of hij er wel eens over had nagedacht om zijn ‘bedrijvigheid’ uit te breiden. Ik had best wat mensen ontmoet op mijn reis en geloofde dat velen zo’n tripje naar het eiland wel leuk zouden vinden. Het enige probleem was dat niemand van Arun zijn bootje afwist. Hij maakte immers geen reclame voor zijn tochten.

Arun moest lachen. Ik moest denken aan de grote en moderne veerboten die je op toeristische plekken ziet.

Hij zei: “Waarom zou je altijd meer en beter willen, als het leven zo goed is? Ook al zijn er mogelijkheden om uit te breiden, het kan altijd een bewuste keuze zijn om dingen te houden zoals ze zijn. Uitbreiden zal automatisch betekenen dat ik minder tijd met mijn familie kan besteden, iets wat enorm waardevol voor mij is. Dat heb ik er niet voor over, zo is het leven perfect.”

Hij had gelijk. Misschien moeten we niet streven naar meer geld en business, maar naar meer diepte en verbondenheid. In Nederland lijkt het soms net alsof het hebben van een goede carrière belangrijker is dan contact met de medemens. In Cambodja lijkt dat precies andersom.

Ik moest denken aan tal van mensen die mij hebben gezegd dat ze hard werken zodat ze meer vrijheid voor zichzelf kunnen creëren. Dat lijkt mij een illusie. Hoe kan hard werken zorgen voor meer vrijheid? Het maakt namelijk dat je op het moment dat je hard werkt, juist niet vrij kunt zijn. Wat nou als

we ons vandaag al vrijer kunnen voelen door minder hard te werken. Gewoon puur door te beseffen dat we niet veel meer nodig hebben dan de juiste mensen om ons heen. Zou dat betekenen dat we écht vrij zijn?

Ik gaf Arun een knuffel en ging geïnspireerd weer terug naar mijn hostel in Kampot. Deze ervaring moest ik even laten bezinken. Want hoe logisch de gedachte ook lijkt, probeer hem maar eens te leven. Die vertaalslag is niet makkelijk gemaakt.

8

Thais Utopia vol zinloosheid

Het verhaal wat ik je nu ga vertellen is van een ander soort dan de vorige en de komende verhalen in dit boek, maar het is ook een verhaal waarvan ik vind dat het verteld moet worden. Het is namelijk te vaak zo dat wanneer ik verhalen lees van andere digital nomads, deze de leefstijl enkel promoten en niet bekritisieren, terwijl ook een leven als digital nomad twee kanten kent; een leuke en een minder leuke kant. Die minder leuke kant zal ik in dit hoofdstuk met je delen. Want hoewel dit een zeer negatieve ervaring voor me was, was het wel een hele leerzame.

Na mijn tijd in Kampot kwam ik terecht in een leegte. Ik was terug in Nederland maar had geen idee wat mijn volgende stap zou zijn. Ik had geen huis of vaste verblijfplek en logeerde dus vaak bij een van mijn vrienden op de bank. Ik had op dat moment maar liefst zes adresjes waar ik altijd terecht kon. ‘De bank staat altijd voor je klaar’, zeiden ze dan. Het was heerlijk om bij iedereen zo over de vloer te kunnen komen, maar het maakte mijn tijd in Nederland ook vermoeiend. Ik kon het namelijk niet maken tegenover mijn vrienden om langer dan een week op dezelfde bank te blijven liggen. Zij zouden zeggen dat dat geen probleem is, maar ik voelde me toch bezwaard. Het voelt dan alsof je profiteert van het feit dat

zij wel een eigen huis hebben met alle kosten die daarbij horen. Ik voelde me schuldig dat ik niet aan die kosten mee betaalde. Uiteraard hielp ik wel veel met het huishouden en koken. Mijn broer Danny kon dat het meest van hen allen waarden. Zijn huis werd juist steeds schoner als ik weer een weekje langs was geweest. Maar nog altijd was ik dan wel alleen te gast in een huis. Ik voelde me warm ontvangen, maar kon er niet naar refereren als mijn thuis.

Tegelijkertijd vond ik het zonde om voor mijzelf een appartement te huren. Ik zou hier dan het merendeel van de tijd niet eens zijn en me dus scheel betalen voor iets wat ik weinig gebruik. Wonen is tenslotte duur en in het bijzonder in Nederland. Nu zou ik mijzelf niet als gierig bestempelen. Maar wanneer je in het buitenland voor nog geen tweehonderd euro een maand lang in een appartement in de binnenstad zit, klinken de Nederlandse huurprijzen torenhoog.

Mijn huisloosheid maakte dat ik verplicht was om te blijven reizen. Of het nou in Nederland van bank naar bank was, of in het buitenland van hostel naar hostel. Een thuis had ik niet, ik was altijd onderweg. Ik miste die plek. Eentje waar je vrienden hebt, de buurt kent en jezelf terug kunt trekken.

En buiten het gemis van een thuis begon er meer op te spelen...

Mensen om mij heen vonden mijn levensstijl geweldig. Ze zagen mijn leven als digital nomad als een zelfgecreëerd Utopia. Een goede vriend zou zelfs hebben gezegd dat ik het leven had uitgespeeld. Dat vond ik altijd een grappige uitdrukking. Hij doelde daarmee op het idee dat zoveel mensen zich verslijten in een ratrace om altijd meer en beter te krijgen, terwijl ik met weinig werken mijn dromen achtervolgde. Door die

opmerkingen van vrienden had ik steeds het idee dat ik dankbaar moest zijn. Soms probeerde ik uit te leggen dat het allemaal wel erg tof was, maar dat het ook zijn mindere kanten had. Mijn kritiek op de digital nomad levensstijl rondom thema's als eenzaamheid, hectiek en het missen van een thuis werd vaak niet gehoord. Het ging het ene oor in en het andere oor weer uit, alsof mensen niet wilden horen dat de wereld rondreizen niet alleen maar geweldig is.

Achteraf gezien heb ik de balans kunnen opmaken en kunnen concluderen dat veel mensen inderdaad niet willen horen dat een leven als digital nomad ook mindere kanten kent. Het wordt te vaak geïdentificeerd met een levenslange vakantie. Als dat iets is waar je als hardwerkende Nederlander naar streeft, houd je dat droombeeld graag in stand. Van het delen van mijn problemen met vrienden moest ik het dus niet hebben. En eerlijk is eerlijk, ze klinken natuurlijk ook wel als regelrechte first world problems. Ik moest dus maar gewoon dankbaar zijn en doorreizen, dacht ik. Daarop besloot ik te vertrekken naar Thailand. Het backpackers walhalla. Daar zou ik mij wel beter gaan voelen tussen de palmbomen en midden in het avontuur.

In Thailand reisde ik rond met mijn backpack. De reis ging naar Bangkok, Koh Samui en het noordelijk gelegen hippie dorpje Pai. Ik had die route uitgekozen op basis van alle verhalen die ik had gehoord van bevriende backpackers. Het klonk allemaal zo leuk.

Echter kwam ik er al snel achter dat ik Thailand verschrikkelijk vond. Ik kon nog even niet plaatsen of dat iets te maken had met mijn humeur of met het feit dat in Thailand niets aan het toeval is overgelaten. Er was een industrie opgetuigd alsof

toerisme het gehele bruto nationaal product moest dekken. Alles was voorbedacht en een avontuurlijke backpacker had net zo goed met een rolkoffer kunnen komen. Thailand staat voor mij symbool voor de illusie van het avontuur. Mensen gaan erheen om het idee te hebben avontuurlijk te zijn, maar ontdekken slechts dat wat voor hen is uitgestippeld.

Ik snapte niet waarom mensen naar de andere kant van de wereld zouden reizen om daar vervolgens cocktails op een strand te nippen. Een strand dat je net zo goed vindt aan de zuidkust van Europa. Als je zover reist dan doe je dat toch omdat je iets anders wilt zien en niet omdat je jezelf op een eiland tegoed wilt doen aan alcohol die de Thai zelf niet eens kunnen betalen.

Verder waren de eilanden bijna volledig gekoloniseerd door Westerlingen. Zo waren de hostels en barretjes bijna altijd beheerd door Engelsen. De Thaise cultuur had plaatsgemaakt voor wijde pyjamabroeken met olifanten erop. En dan ook nog al die zelfbenoemde hippies die een paar weken 'vrij doen' om vervolgens weer terug te vliegen naar hun kantoorbaantje in Amsterdam. Ik vond het verschrikkelijk, maar besloot om te kijken wat het land mij zou brengen.

Op het eiland Koh Samui kwam ik terecht in een hostel aan de zee. Het had een eigen strand, restaurant en een Belgische eigenaar. Het was een Utopia. Als je zou willen kon je dagenlang in het hostel verblijven zonder de straat op te hoeven. Je kon dan genieten van het strand, de zee, het eten en het schommelen onder de palmbomen. Vooral die schommel was écht zo'n perfect Instagram plaatje. En dat bleek ook wel. Dagelijks maakten de hostelgasten er selfies.

In de avond als het donker werd gingen de lichtballen op het strand aan. Dat creëerde een romantische sfeer en maakte dat we tot laat in de avond op het strand gesprekken voerden. Uitkijkend over de zee die vaak goed verlicht was door de maan.

Dagelijks stond ik op met zonsopgang, dat was rond een uurtje of zes. Ik deed dan een meditatie op het strand. Daar stond een klein rieten hutje waar ik in alle rust kon liggen. Na een uur het geluid van de golven aan te horen, werd Bart wakker. Hij was de Belgische eigenaar van het hostel en samen dronken we 's ochtends graag een kopje koffie. We praatten dan wat over het leven, filosofie en hoe jaloers hij is op het feit dat ik iedere ochtend mijn rustmomentje pak. De andere gasten werden pas uren later wakker. Zij waren immers op vakantie.

Overdag werkte ik op mijn laptop. Op dat moment had ik al meer diversiteit in mijn marketingklanten en was er altijd wel iets te doen. Ik had mijn werkzaamheden verbreed en kon nu ook de marketing doen voor een uitzendbureau, trainingsschool en boekhoudkantoor. Soms waren dat lange samenwerkingen, maar in veel gevallen ging het om eenmalige opdrachten zoals het maken van een website of het instellen van een Facebookcampagne. Het contrast tussen het leven van mijn klanten en het leven van mijzelf kon bijna niet groter. Tijdens het werken raakten mijn voeten letterlijk het zand. Ik zat buiten en nam tussen de werkzaamheden door af en toe een duik in het zwembad om af te koelen. Dat is toch effe anders dan een in mijn ogen saai kantoor op driehoog.

In de avond kon ik optrekken met de andere hostelgasten. Dat waren vooral vakantiegangers. Daardoor konden

gesprekken soms raar lopen. Het viel mij op dat ik ten opzichte van de andere hostelgasten andere bedoelingen had in een gesprek. Zij waren er gewoon om lol te hebben en bier te drinken. Ik was juist op zoek naar een diep gesprek en opbouwende vriendschap. Ik was wel even klaar met alle eendags-vliegen. Want zo ging dat vaak op reis. Je ontmoette iemand en spendeerde een paar dagen samen, daarna nam je weer afscheid en ging je beiden je eigen weg.

Ik verbleef vrij lang in het hostel van Bart. Zelfs Kerst vierde ik daar. Ik herinner me nog dat ik mijn familie op eerste kerstdag had opgebeld. Het werd een videogesprek. Ik aan de ene kant, mijn hele familie aan de andere kant. Iedereen uit mijn familie was netjes gekleed voor de Kerst. Ik zat in mijn zwembroek op het strand. Het gesprek duurde niet al te lang, want de Wifi viel weg. Het liet me met een gevoel achter, zo naar, dat ik het moeilijk kon bevatten. Ik besepte mij hoe vervelend ik het vond om Kerst te vieren met mensen die ik niet al te goed kende. Altijd had ik kerst gevierd met mijn hele familie bij elkaar. Ik vroeg mij af waarom ik Kerst alleen zat te vieren en waarom ik deze keuze had gemaakt. Dat we toen het telefoongesprek verbraken voelde voor mij onnatuurlijk en deprimerend.

Ik begon mij af te vragen wat ik überhaupt in Thailand aan het doen was. Was ik ergens naar op zoek?

Ik leefde de ideale digital nomad lifestyle. Een beetje zorgeloos werken, geld verdienen en op het strand rondhangen. Maar precies de schijn van dat Utopia raakte me diep. Waarom zou ik dit willen met mijn leven? Ik voelde me zinloos. Wellicht dat het voor velen een droom zou zijn geweest, maar voor mij voelde dit moment eenzaam en tragisch. Mijn

marketingwerk had naar mijn idee geen toegevoegde waarde op de wereld en mijn verblijf in Thailand was pure behoeftebevrediging. Maar de grootste behoefte, namelijk iets zinvol doen, werd niet vervuld.

Daarop begon ik te zoeken naar een moment van diepte met de andere hostelgasten. Zo nu en dan had ik een gesprek waarvan ik het gevoel had dat ik iemand een beetje kon inspireren. Dat gaf me het idee dat mijn verblijf in Thailand ertoe deed. Dat mijn leven daar een doel had. Ik leefde voor dat soort momenten, het maakte me dan voor een paar dagen vrolijk. Maar die momenten, waarop ik toegevoegde waarde had voor mijn omgeving, werden schaars.

Normaal wanneer mensen reizen doen ze dat als een soort ontsnapping van de realiteit. Even geen werk en gedoe, maar tijd voor jezelf. Vaak hebben mensen dan flink gespaard voor zo'n reis en vinden ze dat ze het er echt even van mogen nemen. Ze hebben het idee dat ze het hebben verdiend. Dat gevoel miste ik.

Ik werd met de dag ongelukkiger.

Ik bleef zo'n twee maanden in Thailand. Maar geen moment voelde ik me echt stralen. Alles was op het oog geweldig, maar binnen in mij was er weinig enthousiasme. Het blijft mooi om wilde dieren te zien bijvoorbeeld, maar dat zijn vreemde momenten als je die met niemand kan delen. Ik belandde in een reisdepressie en ik begreep er toen nog niets van. Alles was toch goed voor elkaar, dacht ik. Maar daar zit het ding, geluk is niet berekenbaar. Ik had mezelf aangepraat dat ik een droom leefde en ging daar helemaal in op. Maar dit was allesbehalve een droom. Het was niet een geweldig en lui

leventje tussen de palmbomen. Het was vooral een zinloos en eenzaam bestaan aan de andere kant van de wereld.

Het was tijd om terug te gaan.

De periode die volgde was ik echt een hoopje drama. Mijn reis terug naar Europa loste niet zoveel op, ik nam nog altijd mezelf mee en daarin zat hoogstwaarschijnlijk het grootste probleem. Ik voelde me hoe dan ook ongelukkig. Of dat nou in Thailand op een strand was of in de winter in Europa.

Als eerste bezocht ik Viky. Ik ging bij haar langs in haar studentenkamer in Brno in Tsjechië. Ze wist niet wat ze aantrof toen ze mij zag, ik straalde niet meer. In de dagen daar hebben we goede gesprekken gehad, maar ik was ten einde raad. Ik begreep mijzelf niet, voelde me van moment tot moment stik jaloers. Ik voelde me ook gewoon helemaal niet mijzelf. Omdat ik niet wist waar mijn verdriet vandaan kwam, maakte ik een spontane en drastische beslissing. Ik besloot om een punt achter de relatie met Viky te zetten. Puur omdat ik dacht, dat die relatie misschien de reden was dat ik me zo belabberd voelde. Ik besepte toen niet dat die keuze er wellicht eerder voor zou zorgen dat ik helemaal met lege handen achterbleef. Maar ik vond ook dat ik de reisdepressie zelf moest overwinnen en wilde Viky daar het liefst zo min mogelijk mee lastigvallen. Ze had het al druk genoeg en een huilend vriendje dat extreem jaloerse gevoelens koestert, is dan niet zo welkom.

Wel je hoort het, ik ben niet heel positief over wie ik toen was...

De periode die volgde bracht ik door bij mijn ouders op het platteland in Frankrijk. Dagelijks zat ik daar huilend aan de keukentafel en probeerde ik dat gevoel te onderdrukken. Ik

wandelde in de bossen en hielp mijn vader met hout sprokkel-
len voor de openhaard. Ik verbleef enkele maanden in Frank-
rijk. Eigenlijk wilde ik blijven tot ik mij weer goed voelde,
maar dat moment kwam maar niet. Als ik eraan terugdenk
komt nog altijd een gevoel van volledige wanhoop naar bo-
ven. En hoewel het rustig was daar, was dat voor mij net zo
goed een probleem. Ik had zeeën van tijd om na te denken en
voelde me ook daar zinloos. Ik was alleen maar mensen tot
last.

Het antwoord op mijn problemen vond ik uiteindelijk wel,
alleen niet in Frankrijk. Dat antwoord vond ik pas na een paar
maanden toen ik besloot om naar Nederland te gaan. Daar had
ik wat gesprekken met de psycholoog. Iets waar ik op zich
geen voorstander van was. Ik had altijd het idee dat een psy-
choloog er alleen was voor mensen met sterk psychische de-
pressies en had mijzelf nog nooit zo beschouwt. Maar nu ging
het voor mij echt een stap te ver. Na maanden vol ongeluk en
huilbuien leken die gesprekken mij geen kwaad te kunnen.

Praten met de psycholoog deed mij goed. Het ging ook vrij
soepel allemaal. Ik heb niet bepaald een blad voor de mond en
deel graag, dat schijnt in zo'n ruimte veel goeds te doen. Het
ging dan ook al vrij snel de diepte in. Voor ik het wist had ik
het over alles wat me pijn deed. Op dat moment was dat vrij
veel, maar het delen hielp. In de gesprekken met de psycho-
loog kwam ik tot twee uitkomsten.

De eerste uitkomst was dat het niet zo gek was dat ik mij
slecht voelde. Ik had praktisch gezien weinig om echt op terug
te vallen. Geen relatie en geen huis. Er was geen plek waar ik
mijn reizen kon laten landen, ik moest altijd maar door.

De tweede uitkomst was dat mijn gevoel zichzelf versterkte. Ik had een paniekstoornis ontwikkelt. Dat bleek vooral een heel eng woord dat staat voor een negatieve cyclus. Telkens als ik dacht dat ik paniekerig werd probeerde ik dat te onderdrukken. Het kwam namelijk altijd ongelegen in het gezelschap van mensen. Doordat ik het probeerde te onderdrukken, kreeg ik daar paniek over en voilà, zo ontstond een paniekstoornis.

Ik ging met beide uitkomsten aan de slag. De eerste loste ik op door met mijn oma te praten. Zij woonde in een huis in Venray en had daar drie slaapkamers. Sinds mijn opa was overleden woonde ze daar in haar eentje. De vraag of ik één van die slaapkamers eigen mocht maken kwam dan ook uit op een wederzijds voordeel. Ik kon daar slapen en in ruil daarvoor klussen in het grote huis en de tuin van mijn oma. Daarbij zijn we een soort lotgenoten van elkaar en hebben we een goede band. Het zou dus vooral gezellig zijn en zorgde ervoor dat ik in Nederland een vaste plek had om terug thuis te komen, maar dan zonder de hoge kosten van een vaak leegstaand appartement.

De tweede uitkomst van de gesprekken met de psycholoog wist ik op te lossen door mijn verhaal met iedereen te delen. Ik had tegen mensen die dichtbij mij staan verteld dat als ik paniekerig word, ik dat laat gebeuren. Ik zal het niet meer onderdrukken en waar dan ook als het opkomt, gewoon in tranen uitbarsten. En geloof het of niet, dat moment kwam al vrij snel toen ik bij mijn zusje Joyce op bezoek was. We hadden het over iets totaal irrelevanten en ik vertelde haar dat ik moest huilen maar dat ze zich daar niets van aan behoefde te trekken. Er vloemde een traan over mijn wang en het was over. Juist door

het niet te onderdrukken werd het niet groter dan het was. Het was als een wonder en maakte psychologie toch plots verdomd interessant. Ik bedacht me daarop iets wat ik ooit spiritueel schrijver Jan Geurtz hoorde zeggen: “Lijden moet worden onderzocht, niet ontvlucht.”

En nu zal het niet eerlijk zijn om te zeggen dat alles toen goed was, maar mijn mentale gezondheid was sterk verbeterd. Ik had geleerd dat een ‘thuis’ belangrijk is en dat reizen vooral leuk is als het kan, niet als het moet. Ik ben actief aan de slag gegaan met zingeving. Dit doe ik door mijn verhalen te delen met anderen in Nederland via mijn platform De Moderne Nomaden. Maar ook door gratis trainingen te organiseren over mindset en geluk. Ik probeerde mezelf opnieuw uit te vinden en me kwetsbaar op te stellen. Dat pakte goed uit.

En zo had ik een reisdepressie overwonnen en kon ik het gaan zien als een wake-up call om alleen maar dingen te doen die intrinsiek zijn gemotiveerd. Ik was gestopt om de verwachtingen van anderen zo strikt na te leven. Als ik het leuker vond om tussen de betonnen gebouwen in Servië te zitten dan tussen de palmbomen te schommelen, dan moest ik dat maar gewoon doen. De plaatjes worden er niet mooier van, maar dit was mijn leven en mijn reis en niet die van iemand anders.

De perfecte levensstijl bestaat niet en dat zouden we met zijn allen moeten erkennen. Hoewel het leven van een ander op het eerste gezicht perfect lijkt, brengt contact met de ander dat beeld vaak in balans met de realiteit. Niemand heeft een perfect leven en dat hoeft ook helemaal niet. Ik mocht stoppen het na te streven.

In de komende maanden woonde ik in Servië, Malta en Bulgarije. Ik deed het na mijn depressie allemaal wat rustiger

aan. Ik verbleef langer op één plek en gaf mezelf meer ritme. Die keuze om het rustiger aan te doen maakt ook dat er niet zoveel bijzonders gebeurde. Goede verhalen heeft het me dus niet opgeleverd en daarom zal ik deze periode ook niet in dit boek bespreken. Want zo is het leven als digital nomad ook. Het kent niet alleen pieken en dalen, de meeste tijd spendeer ik eigenlijk juist tussen die twee uitersten in.

Na maanden van rust was ik toe aan een groter avontuur. Of beter gezegd, het grootste avontuur van mijn leven.

Wildkamperen in midden winter

Het was een half jaar na mijn dip en ik had mijn negatieve gevoelens volledig achter me gelaten. Behalve wat kleine reizen, durfde ik mezelf weer opnieuw in het diepe te gooien. Ik voelde een herboren drang om de wereld te ontdekken en had alles financieel 'redelijk' voor elkaar. De artikelen die ik schreef voor mijn website werden steeds beter gelezen en dat leverde me een passief inkomen op. Ik had dat voor elkaar gekregen met een eigen e-book en enkele affiliate links. Tot dan toe was dat voor mij allemaal nieuw, maar ik kwam er al snel achter dat als je de juiste partners vond, je hier veel geld mee kon verdienen. Het creëerde financiële ruimte.

Het was op dat moment dat ik werd gebeld door Bob. Bob was een vriend van me en we kenden elkaar al enkele jaren. Hem beschrijven is wat moeilijk, maar als ik toch een poging moet wagen zou ik zeggen chaotisch, onvoorbereid, extreem, energiek en avontuurlijk. Die eigenschappen sieren hem net zoveel als dat ze hem dwars zitten.

Hij belde mij met de vraag: "Zou je het leuk vinden om naar India te fietsen?" Ik vond de vraag grappiger dan dat ik hem serieus kon nemen. Wat een extreem idee weer, dacht ik. Bob kwam wel vaker met bizarre ideeën. Zo stelde hij eerder al voor om een week te leven als dakloze in Berlijn en om te

longboarden naar Luxemburg. Dat laatste heeft hij zelf ook daadwerkelijk uitgevoerd. Dat deed hij in zijn eentje, ik was daar niet voor te porren. Maar een fietstocht naar India... Wellicht leek mij dat wel wat, ik moest er alleen vooral even over nadenken. Het is nogal wat.

De komende dagen ben ik het idee met mensen gaan delen. Want naar India fietsen, wat houdt dat eigenlijk in? Oké we zouden wat gaan fietsen richting het Oosten maar daarmee was niet alles gezegd. De afstand klinkt namelijk onmogelijk. Zo'n zeventienduizend kilometer zou het zijn. En nu fietste ik vroeger wel naar school, maar dat was maar zo'n zeventien kilometer per enkeltje. Een snelle rekensom leerde mij dat ik in mijn gehele leven nog niet zoveel had gefietst dat ik al in India zou zijn aangekomen. Maar behalve de afstand waren er nog veel meer dingen om over na te denken. Wat verwacht ik op zo'n reis allemaal mee te maken? En is het wel verstandig om in de winter te vertrekken? Hoe zit dat met comfort?

Er waren op dat moment meer vragen dan antwoorden, maar buiten wat er allemaal in mijn hoofd gebeurde leek het er vooral op dat dit idee een vlammetje in mij liet branden. Steeds wanneer ik anderen over het idee vertelde had ik zoiets van, wow, dit is gaaf. Het was zo extreem, ik had het gevoel dat juist dat mij aansprak op dat moment in mijn leven. Ik had na de depressie alles zo ingericht dat het rustig en comfortabel was. Maar iets in mij wilde juist iets doen dat in de basis onmogelijk lijkt. Gewoon om weer een doel te hebben dat hoger ligt dan de dagelijkse realiteit. Of zoals ze dat later in de krant zouden quoten: "Iets doen dat groter is dan mijzelf". Die vragen zou ik dus voor lief nemen. Ik hoefde maar één ding te weten: "Wanneer vertrekken we?"

Vanaf dat moment ging alles enorm snel. We besloten een vertrekdatum in te plannen. Deze kwam te liggen op drie weken na dat telefoontje met Bob. Dat gaf ons nog precies 21 dagen om alles te regelen en onze benen op te warmen. Want geloof het of niet, zowel ik als Bob hadden op dat moment geen fiets. We deden beiden niet aan sport en waren er lichamelijk zeker niet op voorbereid. Het idee was dus vooral om zo snel mogelijk een fiets te scoren. Dan konden we alvast kleine afstanden gaan fietsen in Nederland om te wennen aan het zadel. Verder hadden we het idee dat ons lichaam gedurende de reis zelf zou aansterken. De zwaarste etappes zullen namelijk toch niet aan het begin van de reis zijn, gezien de vlakke landschappen. De bergen komen pas later als we al een tijdje onderweg zijn en onze benen gewend zijn geraakt aan het fietsen.

We kochten beiden een tweedehands fiets. Zo eentje die je voor honderd euro op de kop kan tikken. Toen de fietsenhandelaar mij vroeg waar de fiets aan moest voldoen vertelde ik hem dat een bagagedrager en versnellingen toch wel écht een pré waren.

Ik fietste die weken een paar keer op en neer van Dordrecht naar Capelle aan den IJssel, naar een van mijn klanten. Een afstand van zo'n twintig kilometer. Bij aankomst verklaarden ze me daar voor gek. "Ben je nou helemaal op de fiets gekomen? Het is ijskoud!", zeiden ze. Dat terwijl ze al wisten dat ik naar India wilde gaan fietsen. Wat stelde dit stukje dan voor? Ik vond het fietsen al gelijk best wel prettig. Ondanks de regen en de wind. Het was vooral een goed moment op de dag om tot mezelf te komen en me fit te voelen.

Een ander idee dat Bob en ik op dat moment hadden was om de reis zo goedkoop mogelijk te houden. Hotels hadden we absoluut geen geld voor. Ik had wel wat inkomen maar niet genoeg geld om dagelijks in hotels te slapen. Bob daarentegen had op dat moment nog helemaal geen legitieme manier om online geld te verdienen. Maar zoals eerder al gezegd, Bob is een beetje extreem, hij vond dat dus geen probleem. Hij geloofde dat zoiets vanzelf wel goed zou komen. Dat hij daar onderweg wel een oplossing voor zou vinden.

Geen hotel dus. Een tent werd het. We zouden gaan wildkamperen met een kleine tweepersoonstent. Dat het midden winter was schrok ons niet af, dat konden we wel. Op dat moment was het overdag zo'n acht graden buiten. Het was een zeer milde winter. Wellicht dat het ons iets te naïef heeft doen zijn...

We kochten een tent en een slaapzak waarop een 'extreme temperature' stond van min twintig graden Celsius. Daarmee doelde de verpakking erop dat je met min twintig prima in die slaapzak zou kunnen liggen. Al zouden we extreme kou treffen op onze reis, dan zou dat geen probleem zijn. Althans, dat dachten we. Daar kon nog eens een hoop teleurstelling op volgen.

In de weken voor de reis deed ik de fietsplannen met iedereen die ik tegenkwam. Mensen hadden vaak tal van vragen klaar. Iedereen vond het idee absurd maar ook wel weer gaaf. We moesten wel gek zijn om dit te gaan doen. We kregen in die tijd ook heel veel advies van mensen. Dat was dan wel weer apart. Het advies kwam van mensen die nog nooit in de winter hadden gekampeerd of over een heuveltje waren gefietst. Het deed me even terugdenken aan tal van vragen die ik

had gekregen toen ik met mijn busje weg ging, een paar jaar eerder. Veelal was dat loos advies.

Ik heb toen geleerd dat mensen advies altijd goed bedoelen en dat het een soort automatische reactie is van een mens om eigen situaties te vergelijken met die van de ander. Die situaties hebben hier vaak niet zo veel mee te maken en het advies mag je dus met een korreltje zout nemen. Zo adviseerde iemand ons bijvoorbeeld om het bed goed warm te houden. Het advies was om dit te doen met zo'n korrelkussentje. Toen moesten we uitleggen dat we op deze reis hoogstwaarschijnlijk geen magnetron hebben in de buurt van onze tent.

Maar ik moet er toch even eerlijk over zijn. Het advies irriteerde me zwaar. Ik ging op avontuur om keihard te vallen en weer op te staan, niet omdat ik alles perfect geregeld wilde hebben. Avontuur begint, en ik quote mezelf weer even, daar waar je niet weet hoe het eindigt. Iets perfect willen regelen zou ervoor zorgen dat we pas maanden later weg konden. Daarbij hadden we ons op veel dingen toch niet voor kunnen bereiden omdat we nog nooit iets vergelijkbaars hadden gedaan. We wilden vooral gewoon zien hoe de reis zich zou ontwikkelen en hoewel ik het advies van anderen soms waardeerde, was het in de meeste gevallen kansloos. Soms leek het er zelfs op dat mensen niet wilden dat we dit gingen doen. Het bracht me bijna aan het twijfelen. Maar als Bob en ik het er dan met elkaar over hadden konden we altijd wel lachen om de woorden. Zeker als we net tegen anderen hadden verteld dat we geen reserveonderdelen of gaspitjes meenamen.

Mensen begonnen spontaan wedjes te leggen op hoe ver we zouden komen. Eigenlijk geloofde niemand dat we India zouden halen. Dat was veel te ver weg. Wij legden dan uit dat

het doel niet de bestemming was, maar de weg daarnaartoe. Dat vonden we keer op keer mooi om te vertellen. Later mochten we dat ook nog delen op de lokale radio en in het Algemeen Dagblad. Het plan kon op aandacht rekenen.

Midden januari was het zover, we waren klaar om te vertrekken. Familie, vrienden en de pers waren samengekomen om ons uit te zwaaien op het Statenplein in Dordrecht. Nog een laatste knuffel en een emotionele familie. Tot ooit.

We vertrokken op de fiets de eerste dag richting Tilburg. Die eerste tocht was 58 kilometer en een goede graadmeter voor hoe zwaar het zou worden. Onze regenpakken konden we al direct gebruiken, maar de wind zat heerlijk in de rug. In Tilburg overnachtten we in het huis van mijn zusje. Op de grond, dat wel. Het was een goede manier om alvast te wennen aan het fietsen zelf, alvorens we in een tent moesten slapen. De dag daarop fietsten we van Tilburg naar Venray, zo'n 73 kilometer. Daar sliepen we in het huis van mijn oma. Twee relaxte eerste dagjes zou je kunnen zeggen, want daarna begon een barre tocht.

Over de grens startte het avontuur pas echt. Iedere avond zouden we nu moeten zoeken naar een plek om te slapen. Een plek buiten het zicht van de mensen waar we 'illegaal' konden kamperen met onze tent. Dat was best wel een oncomfortabel idee. De eerste nacht in de tent was dan ook extra spannend. Bij het uitpakken van ons huisje om deze neer te zetten kwam ik tot de conclusie dat deze nog in het plastic zat. Bob had de tent gekocht, maar deze nog niet uitgeprobeerd. In het diepste donker moesten we dan ook de tent voor het eerst opzetten in een bos nabij een Duits dorpje. Lekker vaag dus. Na een half uur gezocht te hebben naar de haringen (deze waren uit de tent

tas gevallen) lukte het ons met enig ongemak om de tent op te zetten. Matjes en slaapzakken erin en ons verblijf was compleet. Maar ik voelde me enorm paranoia. Bij ieder geluid viel ik stil omdat ik dacht dat iemand ons misschien zou zien. Dat vond ik toch een beetje ongemakkelijk. Je doet immers iets wat eigenlijk niet is toegestaan. Ik was bang voor politie en dat soort dingen.

Die eerste nacht was het ijskoud. Althans dat vonden wij. Het was vier graden buiten en we waren het niet gewend om zo in een bos te slapen. Ik had wel eens eerder gekampeerd, maar dat was altijd midden zomer. Dit was dus nieuw voor ons. Als we midden in de nacht wakker werden van de kou deden we wat oefeningen in de slaapzak om deze weer warm te maken, dat werkte wel. Dan was het alleen nog maar een kwestie van snel in slaap vallen.

Opstaan in de ochtend was heerlijk. Je ritst de tent open en kijkt tegen wat bomen aan. Je voelt opmerkelijk frisse lucht. En die kou 's nachts zouden we maar aan moeten wennen, want totdat we over de Alpen zijn gefietst is dit het nieuwe normaal. Toch?

De komende weken fietsten we elke dag zo'n vijftig kilometer. Dagelijks ontmoetten we tal van mensen die benieuwd waren naar ons verhaal. We trokken dan ook best wat aandacht met onze vlag. We hadden namelijk een levensgrote vlag laten drukken met daarop 'From NL To India'. Op de 'i' van India had ik een fietsje gefotoshopt.

Om je een idee te geven van hoe die weken in Duitsland gingen kan ik je het beste meenemen naar een gemiddelde dag daar. We werden rond een uurtje of vijf in de ochtend wakker van de kou. Het was zo koud dat we onmogelijk konden

blijven liggen. We vouwden met tegenzin de tent op en deden deze terug in de hoes. Even het ijs van ons zadel afschrappen, handschoenen aan en in het donker weg. Nu snel fietsen richting de dichtstbijzijnde Mc Donalds. We waren bevroren en dit restaurant was onze enige hoop op een warme ruimte op dat tijdstip. Daar namen we een koffie en gingen we werken op onze laptop. Wanneer een paar uur later de zon opkwam fietsten we naar de dichtstbijzijnde supermarkt voor ons ontbijt. Daar pakten we wat afgebakken broodjes en yoghurt. Verder voedden we onszelf met bananen voor de energie. Daarna was het tijd om naar de volgende plek te fietsen. Tijdens het fietsen bespraken we dat we écht geen zin hadden om in de avond weer in de vrieskou te slapen. Sommige nachten werd het wel min dertien graden! We gingen dus, veelal tevergeefs, op zoek naar een goedkope slaapplek. Hotels werden hem eigenlijk nooit vanwege de kosten, dus waren we op Couchsurfing aangewezen. Dat werd hem maar soms. De realiteit was dat we in de meeste gevallen gewoon op onze tent waren aangewezen en het dus maar weer moesten overleven. We gingen dan naar bed en hadden in de avond steeds weer hoop op een goede nachtrust. De kou is immers lastig te voelen als je net van je fiets afstapt. Je lichaam is dan nog warm. Maar in de vroege morgen werden we dan weer wakker. Het ijs vaak beslagen aan de binnenkant van de tent. De dag begon weer opnieuw. Het was een hel.

Waar normale mensen nu misschien waren gestopt of gewoon de trein hadden gepakt konden wij dit niet tegenover onszelf verantwoorden. Want hoe naar het ook was, het was precies die ellende die de reis de moeite waard maakte. Dat gaf ons het idee dat we een doel nastreefden waar we voor

moesten knokken. We waren niet op reis gegaan om het onszelf comfortabel te maken. Hoewel dat de discomfort soms moeilijk te behappen was, voelde ik mij er wel levend door. De adrenaline stroomde vaak door mijn lichaam als ik in de vroege ochtend de tent uitkwam. Ik voelde me dierlijk sterk ondanks de korte nachtrust. En zo overleefden we Duitsland, drie weken lang.

10

Naïef met een fiets de Alpen over

Na het fietsen door Duitsland stonden we voor onze grootste uitdaging tot dan toe. We stonden aan de voet van de Alpen en mochten die gaan trotseren. Voor die dag stond op de planning om over een 1300 meter hoge berg te fietsen. Iets wat we beiden nog nooit hadden gedaan. In de drie weken die we tot dan toe hadden gefietst, hadden we al best wat heuvels gezien, maar een berg is toch van een ander kaliber.

Onze benen waren in ieder geval al flink sterker geworden sinds het begin van de fietstocht en het vertrouwen was er dan ook wel. Onze bestemming voor die dag was Garmisch Partenkirchen. Een dorpje in de Alpen waar we beiden nog nooit van hadden gehoord. Het lag tegen de Oostenrijkse grens en zou vanaf ons startpunt die dag, nog zo'n zeventig kilometer fietsen zijn. We hadden voor ons eindpunt die dag een Airbnb geboekt. Want om nou na een dagje bergen beklimmen in een tent te slapen, leek ons te dom voor woorden. Gezien de temperatuur in de Alpen flink lager uitkomt dan die in de heuvels.

In de ochtend werden we wakker in onze tent. Deze stond onder een boom op een sneeuwvrije ondergrond. Zo hoefden we niet in een al te vochtige tent te slapen. De hele omgeving was bedekt met een laagje sneeuw. Prachtig was het. De

wegen waren goed geveegd en de lucht was helderblauw. We konden vertrekken.

Al snel kwamen we erachter dat hoe je een berg op papier voor je ziet, niet overeenkomt met hoe deze in het echt is. Het is niet zo dat je 1300 meter omhoog fietst en dan 1300 meter omlaag. Het gaat in stapjes en soms daal je in de klim ook weer af. Dat maakte het wat zwaarder. Maar in de winterzon was alles goed te doen. Het was soms zelfs even écht warm. Bergop konden we onze muts, sjaal en handschoenen wel uitdoen. Maar als ik dan vijf minuten stil stond, vroor mijn zweet aan mijn lichaam.

Die dag hebben we onwijs veel foto's gemaakt en door de sneeuw gerold. We genoten echt van de tocht. En hoe meer we bergop fietsten, hoe meer sneeuw er lag. Langs de weg was het sneeuwpak soms wel een halve meter dik.

De tocht ging voorspoedig. Te voorspoedig zouden we later zeggen. We volgden de Google Maps navigatie voor de fiets en die gaf ons aan dat we nog slechts twintig kilometer hoefden te fietsen. We waren er al bijna en het laatste stuk zou slechts bergafwaarts zijn. Te gek!

Op dat punt stuurde de navigatie ons echter naar rechts. We gingen een zijweggetje in. Dat was wat minder top. Hier was de weg namelijk niet recent geveegd en moesten we de fiets aan de hand nemen. Omdat het pad maar zeven kilometer lang was, voordat we weer bij een andere hoofdweg zouden uitkomen, leek het ons geen probleem om dit stuk te lopen. Oké het gaat wat trager, maar we hadden tijd genoeg. Na een uur te hebben gelopen, en dus op het moment dat we dachten er bijna te zijn, stopte het pad. Of beter gezegd, de rest van dit

zijweggetje was bedekt met één meter aan sneeuw. Daar konden we onmogelijk overheen, we zouden direct wegzakken.

De uitdrukking die ik op dat moment op mijn gezicht had is Bob 'een tragische bedoeling' gaan noemen. We stonden midden in de bergen en kwamen tot de conclusie dat we de laatste vijf kilometer voor niets hadden gelopen. Op dat moment konden Bob en ik nog lachen, maar erg grappig bleek het later niet. We liepen het besneeuwde pad terug naar de hoofdweg. Daar konden we (omdat we weer bereik hadden) opnieuw onze route checken. Via de hoofdweg zou dit nog veertig kilometer zijn in plaats van de twintig kilometer die we in ons hoofd hadden. Wat een drama.

De zon zakte inmiddels weg achter de bergtoppen en daarmee werd het direct stukken kouder. Zo koud dat mijn telefoon niet meer oplichtte. De accu was bevroren. Het was kouder dan we beiden ooit hadden meegemaakt. Dat maakte het fietsen moordend. Er was een ijzige wind. Ik probeerde mijn gezicht te bedekken met een sjaal maar dat hielp niet veel. Het vocht dat vanuit mijn adem op de binnenkant van mijn sjaal condenseerde zorgde er vrijwel direct voor dat mijn sjaal bevroor. Bij Bob, die een baard heeft, zaten er ijspegels aan zijn gezicht.

Er was een moment dat ik stopte. Ik kon niet meer. We hadden al twaalf uur gefietst die dag en deze extreme kou maakte het onmogelijk om verder te fietsen. Dus daar stond ik, in het midden van de Alpen in pure duisternis. Er was niets, alleen maar bergen, bomen en één autoweg zonder verlichting. Geen huizen, warmte of een ander teken van leven. Hier wilde je op dat moment niet zijn. Stilstaan in 'the middle of nowhere' bleek al snel pittiger dan een fietswind. Ik voelde de

vezels in mijn lichaam samentrekken en kouder worden. Een overlevingsmechanisme in mijn hoofd zocht oplossingen. Die waren er niet. Mijn lichaam wilde vluchten, maar ook dat was niet mogelijk...

Dat moment probeerde ik mijn gedachten naar alles te bewegen dat niet te maken had met de ijzige kou die over mijn lichaam trok. Beelden van familie schoten door mijn hoofd. Zouden ze mij hier vinden, doodgevroren langs de weg? Ik begon me oprecht af te vragen hoe ik in godsnaam in die situatie was beland. Maar het had ook iets bijzonders.

Het klinkt misschien cliché, maar bij het terugdenken aan dit moment krijg ik direct kippenvel. Dat komt door de oerkracht die op dat moment in mij naar boven kwam. Alsof kracht die altijd al in mij zat, plots naar buiten kon. Dat je het wel uit kan schreeuwen. “Ik kan dit!” Ik stapte weer op mijn fiets en hervatte de laatste helse kilometers. Ik fietste alsof mijn leven ervan afhing. Ironisch, want mijn leven hing er ook echt vanaf...

Ik fietste sneller dan dat ik de hele tocht vanaf Nederland had gedaan. De laatste dertig kilometer tot het bergdorpje waren één lange eindsprint geworden. Wat overlevingsinstinct met een mens kan doen is ondenkbaar. Ik voelde kracht die ik nog niet eerder had ervaren. Alsof mijn lichaam geactiveerd werd om er alles aan te doen in leven te blijven.

Op dat moment beseftte ik me dat ik eigenlijk nog nooit in mijn leven tot het uiterste was gegaan. Nog nooit had ik die onuitputtelijke energie in mijn diepste zelf ontdekt. Misschien leefde ik altijd comfortabel en was die oerkracht nooit nodig. De gedachte dat deze kracht in mij zat was echter geweldig om te ontdekken.

Tijdens de eindsprint naar Garmisch Partenkirchen werden we onderbroken door een tunnel. De tunnel van de snelweg welteverstaan. Ik probeerde Bob te overtuigen om niet door de tunnel, maar over een fietspad te fietsen. Bob had een goed punt toen hij aandroeg dat het fietspad waarschijnlijk niet geveegd was en we dan nog meer ellende konden verwachten. Dus gingen we de snelweg op om door de vijf kilometer lange tunnel te fietsen. De tunnel zelf was aangenaam warm maar voelde gevaarlijk vanwege de auto's die met hoge snelheid langsreden. Die auto's waren er overigens alleen maar in het eerste stukje van de tunnel. Daarna waren wij de enige. We hadden de hele tunnel voor onszelf. Heerlijk.

Aan het einde van de tunnel werden we opgewacht door twee agenten in een politieauto. Ze keken ons streng aan en stopten ons. "Jullie fietsten door de tunnel toch? We hebben hem in zijn geheel voor jullie afgezet.", zeiden de agenten. Bob en ik waren super verbaasd. "Dankjewel", zei ik vol sarcasme tegen de agenten. Bob moest lachen. We waren even bang dat we een boete zouden krijgen, al had het ons tegelijk niet heel veel meer kunnen schelen. Deze dag was toch al de zwaarste dag van onze tocht, veel heftiger kon het niet. Na het vertellen van ons verhaal en de reden van de fietstocht kregen we een schouderklopje van de agenten. "Slaap lekker", zeiden ze.

We fietsten verder richting de Airbnb. Deze lag ergens midden in het dorp. Het was een heerlijk gevoel om weer leven te zien in de kleine straatjes. Gewoon even het idee hebben dat we weer terug zijn in de bewoonde wereld en dat we met zekerheid kunnen zeggen dat we weer een dag van onze

fietstocht hebben overleefd. Want zo leefden we die reis, van dag tot dag.

Het adres van de Airbnb bracht ons bij een klein huisje in een zijstraatje. Er waren twee deuren met hetzelfde huisnummer, dus het werd kiezen. Ze leken hoe dan ook bij hetzelfde huis te horen. We belden aan bij de rechter deur. Een tijd lang deed er niemand open. Op dat moment passeerde een vrouw met een hond ons. Ze liep naar de andere deur van het huis. We liepen richting de dame om in enkele korte zinnen uit te leggen waarom we hier stonden. Ze schudde haar hoofd en verdween in het gat van de deur. De deur sloot zichzelf met een doffe klap.

Niet veel later hoorden we de rechter deur rammelen. Een man van rond de vijftig jaar, fors gezet, keek ons chagrijnig aan. Hij begon Duits tegen ons te praten. Met grote moeite legden we hem uit dat we hier waren voor de Airbnb. Hij keek ons verbaasd aan en zei luid: “Er is hier helemaal geen Airbnb”. We raakten in discussie omdat dit toch echt het adres was uit de app. De man werd geïrriteerd en gooide de deur dicht. Wij stonden buiten. Nog steeds in de kou.

Bob en ik wisselden een blik uit van ‘wat is dit nou weer voor grap?’ We stonden nog in de tuin voor het huis, verward en moe. We besloten aan te bellen bij de vrouw die ons zojuist passeerde. Misschien had ze ons gewoon verkeerd begrepen. Deze vrouw, schijnbaar familie van de ‘buurman’, werd merkbaar geïrriteerder. Ze dacht dat we een slaapplek probeerden te fixen. Ik voelde me er ongemakkelijk bij. Straks belt ze de politie...

Tijdens ons gesprek met de vrouw ging de rechter deur weer open. Iemand stak zijn hoofd uit het deurgat. Een jongen

van rond de 25 jaar die totaal niet leek op de forse man die we eerst zagen. “Are you here for the Airbnb?”, vroeg hij fluisterend. Bob en ik begrepen er niets meer van, maar we knikten. De vrouw die tegenover ons stond keek verbaasd. Vanuit het huis hoorde we een zware mannenstem. Het was die van de forse Duitser. “Das ist nicht abgesprochen!”, riep hij keihard. Daarop vroeg deze uit het niets komende jongeman of we ‘snel naar binnen wilden komen’. We snelden achter hem aan, namen de trap naar de kelder en stonden voor een typische tienerkamer. Het was duidelijk: deze nog thuiswonende jongen wilde bijverdienen. Waarschijnlijk voor zijn drugsverzameling.

Het stond er blauw van de rook. Ook was er een sterke wietlucht, een jointje lag nog brandend in de asbak. Het eerste wat de jongen ons aanbood was een biertje. Ik probeerde uit te leggen dat ik al een flinke dag achter de rug had en eigenlijk direct wilde gaan slapen. Daarop probeerde de jongen ons nog over te halen om anders LSD, XTC of MDMA te nemen. Hij had daar nog genoeg van op voorraad. Wat krijgen we nou, een drugsclub?

Dit huis was een foute boel en het raarste Airbnb adres ooit. We wezen de drugs en alcohol af en vroegen waar we konden slapen. Wij mochten in zijn bed liggen. Hijzelf zou op de grond slapen. Het bed was niet opgemaakt en vies, maar het boeide ons niet meer. We wilden gewoon slapen, morgen weer een nieuwe dag.

Gedurende ons verblijf in Garmisch Partenkirchen kwamen we tot de conclusie dat de jongen zijn kamer op Airbnb had gezet om zijn drugs hobby te financieren. Dat zijn ouders daar niet blij mee waren is zeer goed te begrijpen. We hadden

in ieder geval goed geslapen, al was het alleen maar omdat we zo'n enorm zware dag achter de rug hadden.

Maar het was niet zomaar een dag. Het was één van de meest impactvolle dagen van onze fietstocht. Ik heb mogen ervaren wat een kracht er in de mens verscholen zit en hoe je die kracht kunt activeren. Zo wist ik dat de mentale limiet nog niet de helft is van wat een mens aankan. Het heeft me getoond dat ik voor die dag, mentaal altijd te snel opgaf. Dat ik dacht dat ik iets niet kon en er dan mee stopte. Nu terugkijkend was ik al die keren nog nooit tot het uiterste gegaan. Dat kon ik weten, omdat ik nog nooit die kracht had gevoeld die op die dag in mij tot uiting kwam.

11

Italiaanse stad met vele gezichten

We hadden de Alpen grotendeels achter ons gelaten en fietsten onze eerste stukjes in Italië. Daar arriveerden we bij het Gardameer. Een heerlijke plek. Het was voor de eerste keer in onze reis dat we zonder jas buiten konden zitten. En daarbij, het uitzicht was er prachtig! Het meer was helderblauw en omringd door bergen dus dat leverde de nodige plaatjes op. Het was een trofee op onze tocht. Alles tot dat moment was bitter en zwaar, en hoewel we dat waardeerden, leek het vanaf nu een stuk relaxter te worden. Al was het alleen maar omdat we niet meer met min tien graden buiten hoefden te slapen. De fietstocht zou nu meer in het teken komen te staan van genieten en het ontmoeten van mensen. Daarbij konden we ook niet wachten op het Italiaanse eten!

We fietsten door naar het zuiden, richting Ferrara. Een bijzondere plek. Het was namelijk een echte fietsstad. Hier waren overal fietspaden en dat hadden we vanaf de Nederlandse grens niet meer zo gezien. De stad zag eruit zoals je verwacht van Italiaanse steden. Vol historische architectuur, grote pleinen en fonteinen. Bob en ik parkeerden onze fiets en gingen op zoek naar een restaurant. Net zoals vele andere avonden in Italië aten we pizza. Want man oh man wat smaken die daar goed. We leerden wat Italiaanse woordjes en probeerden

Italiaans te praten met de ober. De wijn, de mensen en de pizza, het was perfect. Maar wat er toen gebeurde...

We liepen terug naar onze fietsen. Daar viel mijn mond open van verbazing. Waar is Bob zijn fiets gebleven? Op de plek waar zijn fiets had gestaan hing alleen nog een doorgeknipt hangslot. Bob pakte het hangslot vast en keek er bedroefd naar. Zijn fiets was gestolen.

Om uit te leggen hoe vervelend deze situatie was moet je het volgende weten. Bob had nog steeds bijna geen geld en een probleem als dit konden we dan ook niet gebruiken. Daarbij was het niet alleen zijn fiets die hij kwijt was. Aan de fiets zaten namelijk ook twee gevulde fietstassen met daarin onze tent en Bob zijn kleding. Dingen die normaal gesproken niet gestolen zouden worden, omdat ze voor de dief onbruikbaar zijn. Maar tegelijk wel dingen die wij nodig hadden voor onze reis.

En zoals wel vaker in dit soort situaties moest Bob lachen. Die lach kwam pas na een paar minuten stilte. Maar ik merkte dat Bob het stiekem wel fijn vond om weer een probleem te hebben. Sinds we Italië waren binnengekomen was alles zo relaxt. Een probleem gaf ons weer een nieuwe uitdaging. Bob zijn lach maakte duidelijk dat we klaar waren om daarmee aan de slag te gaan.

Het was al tegen tien uur 's avonds en nu nog een accommodatie regelen bleek onmogelijk. We zouden op straat moeten overnachten. Gelukkig betekent dat in Ferrara niet dat we letterlijk op straat moesten slapen. We konden namelijk overnachten in een van de vele stadsparken. Onze slaapzakken hadden we nog wel gelukkig. We vonden een stil parkje in de buurt van het centrum. Daar zochten we naar een plek die een

beetje beschut was. Achter een boom heeft Bob toen letterlijk zijn matje op de grond gelegd en de slaapzak uitgerold. Ik zelf sliep in een hangmat die ik gratis van iemand had gekregen, die bleek prima te liggen.

Wat toen vooral door mijn hoofd ging was hoe we dit nu verder gingen doen. Zonder tent en fiets zou het moeilijk worden om deze reis te vervolgen. Nu kon Bob wel lachen om de situatie, maar echt grappig vond ik het perspectief niet dat we dit langer zo zouden gaan doen. We moesten dus met een oplossing komen. Daar zouden we een nachtje over dromen.

Tot onze verbazing hadden we beiden heerlijk geslapen onder de bomen in het park. 's Ochtends werden we gewekt door een voorbijlopende groep kinderen. Die waren onderweg met de juf richting de gymzaal, dacht ik. Gelukkig lagen we wat buiten het zicht en goed beschut in het groen. Bob liep daar namelijk rond in zijn boxersshort en als de kinderen dat hadden gezien, had dat het flink ongemakkelijk gemaakt. Ik grapte nog: "Kijk maar kinderen, dit is wat er gebeurt als je je school niet afmaakt." De toon voor de dag was gezet.

Zo'n fietstocht haalt het beste in een mens naar boven. Dat bleek maar weer. De gestolen fiets, tent en kleding forceerde ons om creatief te zijn. Het dwong een oplossing af. Bob en ik kwamen daarom op het idee om op straat geld op te halen voor het kopen van een nieuwe fiets. Het voelde als de meest legitieme optie binnen een rijtje rare ideeën die waren gepasseerd.

We vonden een kartonnen doos en schreven daar ons verhaal op. De tekst was iets als: "Our bike got stolen, please help." We namen plaats op het centrale plein van Ferrara en stalden onze items uit. We hadden dus niet alleen een doos,

maar ook onze vlag aan de fiets opgehangen. Zo zouden mensen vanzelf wel doneren dacht ik. Ik ging ongemakkelijk naast ons stalletje zitten.

Mensen passeerden en zagen ons maar vermeden oogcontact. Ik voelde me een bedelaar en had het idee dat anderen mij ook zo aanschouwden. Dat gevoel van vernedering lag buiten mijn comfortzone en zette aan tot andere actie. Zo bedacht Bob zich dat hij best goed kon rappen. Zonder schaamte liep hij naar een willekeurige persoon op straat en vroeg of hij mocht rappen voor een paar euro. Ironisch genoeg vond de eerste persoon die hij sprak dat een geweldig idee. Bob rapte een oude tekst die hij had geschreven. Zijn enthousiasme spatte ervan af. Het was waarschijnlijk ook daarom dat die eerste persoon hem al gelijk een paar euro gaf. En dat niet alleen, deze persoon werd ook direct abonnee van ons Youtube kanaal!

Maar ik zat daar nog, in het midden van het plein, als een bedelaar. Ik moest mezelf een flinke schop onder de kont geven om in actie te komen. Maar zoals dat wel vaker ging deze reis, kon ik natuurlijk niet achterblijven bij Bob zijn actieve pogingen tot het ophalen van geld. We juttten elkaar wel vaker op tijdens deze reis, ik moest dus wel. Ik pakte daarop mijn ukelele. Dat is een soort mini gitaar die ik al de hele reis achter op mijn fiets had gebonden en er vaker afviel dan dat ik hem bespeelde. Ik speelde wat liedjes die ik kende en begon erbij te zingen. Een groot zangtalent ben ik niet, maar met de boodschap erbij zou dit toch wat geld op moeten leveren. Ik zong liedjes van Bob Dylan tot aan Bob Marley. Vanwege de akoestiek op het plein was het overal te horen. Het trok in ieder geval de aandacht en dat mocht ook wel. Er passeerde een

man die mij vroeg of het écht zo was dat onze fiets was gestolen. Ik vertelde hem het verhaal en hij doneerde vijf euro. En hoewel ik wist dat ik daar nooit een nieuwe fiets van kon kopen gaf dit een geweldig gevoel. Dit was namelijk zwaar buiten mijn comfortzone en het feit dat ik dit op dat moment durfde, deed me goed. Mijn zelfverzekerdheid groeide en ik begon luider te zingen. Meer en meer mensen kwamen langs en gaven mij wat wisselgeld.

Maar het bleef niet bij gelddonaties. Na enkele uren kwam een vrouw langs van rond de twintig jaar oud. Elena heette ze. Ze kwam uit Ferrara en had ons eerder die dag al zien staan. Ze wilde ons graag helpen en gaf ons een tas. De tas zat vol met eten, drinken en kleding voor Bob. Ik wist niet hoe ik hierop moest reageren. Ze had helemaal de moeite genomen om langs haar huis te gaan en daar spullen bij elkaar te zoeken die wij konden gebruiken. We gaven haar direct een intense knuffel. Wat was dit hartverwarmend om mee te maken.

Ondertussen was ons groepje al verder uitgebreid. Allemaal mensen uit de stad bleven bij ons hangen. Wat begon als fundraiser eindigde als een gezellige groep mensen die elkaar pas net had leren kennen. Het was geweldig. Wat we toen alleen nog niet wisten is dat één iemand zich bij de groep had gevoegd die we liever niet hadden leren kennen. Thomas heette hij. Maar over hem vertel ik je straks meer.

Op het Italiaanse plein haalden we zo'n 25 euro op. We hadden veel nieuwe vrienden gemaakt en de dag voelde als een succes, maar erg rijk waren we er niet mee geworden. De grote vraag was dan ook hoe we hiermee een nieuwe fiets en tent moesten gaan kopen. Maar gelukkig was er een uitkomst. Onze verhalen van die dag hadden we gedeeld met onze

volgers. Daarvan kregen we de ene na de andere reactie met of ze ook wat konden bijdragen. Wij dachten dat dat alleen bij woorden zou blijven maar niets bleek minder waar. Bob kreeg spontaan geld op zijn rekening gestort van familie. Daarop besloten we om een online crowdfunding op te zetten. Iets wat ik wel eens eerder had opgezet voor een stichting, maar dat was nooit succesvol gebleken.

Ik zette de crowdfunding op in een café en vanaf dat moment ging het snel. We waren enorm verbaasd. We wisten wel dat we volgers hadden maar we kregen tot dan toe amper respons op onze video's. Dat er dan toch zoveel mensen meeleefden met onze reis was een verrassing. We kregen de ene na de andere donatie. Tien euro van die, twintig euro van die. Binnen drie uur tijd hadden we al driehonderd euro opgehaald, gedoneerd door dertig verschillende mensen!

Ik ging direct naar de winkel om een nieuwe tent te kopen, dan hadden we in ieder geval een plek om te slapen die nacht. De fiets zouden we nog even mee wachten. We werden namelijk uitgenodigd door Elena om een barretje te bezoeken. Daar konden we geen nee tegen zeggen. Vanwege ons verhaal kregen we alles gratis van de barman die we al snel 'amigo' zijn gaan noemen. Hij vond het allemaal geweldig. Het was een topavond en Bob en ik zaten vol adrenaline door wat er die dag allemaal was gebeurd. Maar toen we die avond afscheid namen van Elena gebeurde er iets raars...

Die jongen waar ik het eerder over had, Thomas, was de gehele tijd bij ons geweest vanaf het moment dat hij op onze fundraising was afgekomen. Maar hij was ongewenst. Aan het begin maakten we nog wel een praatje met hem maar al snel werd zijn aanwezigheid vervelend. Toen we in het begin van

de avond zeiden dat we even wat gingen eten stond hij erop om mee te gaan. Wij zeiden hem dat we liever alleen gingen, hij zat toen namelijk al drie uur aan ons vastgekleefd. Hij negeerde onze reactie en ging mee, het werd erg vervelend.

Tijdens het eten spraken we geen woord met hem. We dachten dat als we hem zouden negeren, hij vanzelf wel iets anders zou gaan doen. Het was een van de vreemdste mensen die ik ooit heb ontmoet. Thomas had allemaal rare tikjes. Op straat begon hij uit het niets te schreeuwen of tegen dingen aan te schoppen. En als wij zeiden dat we hem er niet bij wilden hebben dan reageerde hij letterlijk niet. Er was geen gesprek met hem te voeren.

In het barretje waar we die avond zaten, was Thomas er ook bij. We hadden een geweldige avond met Elena, maar Thomas zat er de hele tijd naast. Er was geen communicatie, maar omdat we in de bar zaten stoorde zijn aanwezigheid niet. Pas toen de bar sloot en Bob en ik een plek wilden zoeken om de tent op te zetten werd het eng...

Thomas wilde mee met ons om de tent op te zetten. Wij vertelden hem dat we er inmiddels wel klaar mee waren. Zwaar geïrriteerd waren we. Maar die emotie begreep hij niet. Toen Thomas liet vallen dat hij was ontsnapt was uit een 'mental hospital' begon alles wat meer op zijn plek te vallen. Maar wat doe je als je urenlang gevolgd wordt door een psychopaat?

We besloten de politie te bellen. Dat werd een raar telefoontje. Thomas had namelijk niet zozeer foute bedoelingen. Hij begreep gewoonweg niet dat hij niet welkom was en wij van hem af wilden. Hoe duidelijk we het hem ook hebben geprobeerd te vertellen, zijn reactie bleef bij stilte. Tijdens het

telefoontje met de politie stond hij dan ook gewoon naast ons. Een rare gewaarwording wanneer je iemand probeert aan te geven. Een probleem bij het telefoontje was alleen dat de vrouw aan de andere kant van de lijn geen Engels sprak en wij geen Italiaans. Het loste dus niets op. Onze stalker, die Engels en Italiaans sprak, probeerde zelfs nog voor ons te vertalen en te vertellen dat hij mentaal niet oké was. Ook dat werd niet goed begrepen door de politie.

Even later begonnen we ruzie te maken, in de hoop dat hij dat zou zien als een reden om afstand te nemen. We schreeuwden wat, maar ook dat hielp niet. Thomas gaf geen kick. Hij reageerde niet en moest alleen maar lachen. Het was bijna vernederend om met hem ruzie te maken. Een mens zonder begrip van emoties had ik nog nooit gezien. Wat nu?

Bob en ik hadden het daarmee opgegeven. We geloofden niet dat we op een relatief subtiele manier konden ontsnappen. Daarop besloot Bob een andere richting op te rennen en zouden we op een plek een paar kilometer verderop afspreken. Op de locatie waar we onze tent neer wilden zetten. Ik liep alleen verder met Thomas achter me aan en leidde hem af. Op een bepaald punt was de afstand tussen mij en hem groot genoeg om een ontsnappingspoging te wagen met mijn fiets. Ik fietste zo hard als ik kon, Thomas rende achter me aan maar hield me niet bij. Ontsnappingspoging geslaagd! Ik kwam aan op het punt waar Bob ook was. Ergens in een stadspark aan de rand van het centrum. Het was er donker en mistig. We moesten lachen om de situatie en vanwege het feit dat we opgelucht waren. We waren hem eindelijk kwijt.

Bob pakte snel zijn telefoon erbij om te filmen voor onze vlogs. Ik vertelde over de situatie. Tijdens mijn uitleg,

verdween de glimlach van mijn gezicht. In de verte hoorden we het geluid van voetstappen die in rap tempo naar ons toe bewogen. Uit de mist kwam Thomas tevoorschijn. “So, where are you going to sleep?”, fluisterde hij griezelig. Ik schrok me kapot. Ik kon op dat moment alleen maar denken aan hoe graag ik wilde slapen en hoe graag ik van hem af wilde zijn. En ergens verwachtte ik op dat moment dat hij boos zou zijn omdat we voor hem waren gevlucht, maar net als in de vorige situaties was daar geen sprake van. Ook hierop reageerde hij niet emotioneel.

We besloten daarop om maar weer een stuk te gaan lopen. Want onze tent opzetten naast Thomas vonden we een verschrikkelijk eng idee. We bedachten om een hotel binnen te lopen en daar te vragen of de politie kon worden gebeld. Het was inmiddels al vijf uur ’s ochtends. Dit was niet meer grappig. Bij een hotel aangekomen legden we ons verhaal uit. Of beter gezegd, Bob vertelde zwaar geïrriteerd wat er aan de hand was tegen de hotelmedewerker. Deze wilde er niets van geloven, Thomas stond immers gewoon achter ons en gedroeg zich normaal. De man van het hotel zou de politie dan ook zeker niet bellen. Grrr...

We besloten maar weer verder te lopen. Nog gekker werd het toen Thomas zelf suggesties ging geven over welke hotels misschien wel de politie wilde bellen. Maar hoe ga je dat aan een hotelmedewerker uitleggen? Dat je al acht uur lang wordt gevolgd door iemand die overkomt als een normaal persoon en wilt helpen bij zijn eigen arrestatie.

Voor de deur van het volgende hotel zei Thomas: “I will ask if they have a room for you.” En ik begrijp dat dit een rare uitspraak is van iemand die ons de hele avond volgde, maar

hij zei het letterlijk. Thomas liep zelfverzekerd het hotel binnen om ongevraagd een kamer voor ons te fixen. Net toen ik achter hem aan wilde lopen keek Bob mij aan en zei: “REN!” We hadden het op een sprint gezet.

Een paar honderd meter verder verstopten we ons in een fotohokje op straat. Hijgend stonden we daar. Zo stil als we konden. Mijn zintuigen stonden aan als nooit tevoren om er zeker van te zijn dat we hem nu wel echt hadden afgeschud.

Na enkele minuten leek de kust veilig. We liepen naar een ander park dat grensde aan het centrum. Het lag een paar kilometer verderop. Ver weg genoeg om nooit meer gevonden te worden door meneer de psychopaat. We plaatsten daar onze nieuw gekochte tent. Als Thomas ons maar niet zou vinden.

We graptten nog wat over hoe raar het voor de receptie van dat laatste hotel moet zijn geweest dat Thomas binnenkwam. Als hij daar een kamer probeerde te reserveren voor twee fietsers uit Nederland die nergens waren te bekennen, had de receptie misschien wel zelf de politie gebeld. Ironie ten top.

Het was tijd voor de nodige nachtrust.

De volgende ochtend werden we vrij laat wakker. Er klopte iemand op onze tent. Ik kon alleen maar denken, als het maar niet Thomas is. En gelukkig, het was hem niet... Het waren drie vrouwelijke politieagenten. Ze vertelden ons dat we daar niet mochten kamperen. Uiteraard, dat begrepen we. We vertelden het verhaal van de avond daarvoor, maar beseften al snel dat we overkwamen als een stel dwazen. Als twee mensen die de feitjes niet meer op een rijtje hebben. Ik bedoel, wij sliepen daar in een stadspark met een tent en vertelden een verhaal over een psychopaat die ons de hele avond had achtervolgd. We lieten het er dus maar bij. We spraken af de tent

op te bergen en ervandoor te gaan. De agenten gaven ons nog een plattegrond van de stad en wensten ons een fijne reis.

Die dag wilden we eigenlijk gewoon zo snel mogelijk de stad verlaten. We wilden koste wat het kost voorkomen dat we Thomas weer zouden treffen. We kochten een fiets op een industrieterrein net buiten de stad en spraken daar nog even kort af met Elena. We praatten en lachten nog wat over de avond ervoor en gaven onze afscheidsknuffel. De Italiaanse stad was in mijn hart komen te zitten, want wat waren hier prachtige mensen met goede bedoelingen. Het was een stad met vele gezichten. Die van een vrijgevig barman, een dief, de liefdevolle Elena en een psychopaat. Ciao!

12

Gastvrijheid in een Bosnisch café

Vanuit Italië vervolgden we onze reis richting het Oosten van Europa. De fietstocht was vanaf Italië primair in het teken komen te staan van verbinding met andere mensen. Daarbij was het zo dat hoe meer we richting het Oosten fietsten, hoe gastvrijer de mensen werden. Dat uitte zich in gratis maaltijden, interesse van vreemden en een zeer behulpzame fietsenmaker. Maar vanaf Kroatië ging dat allemaal nog net even een stapje verder. We begonnen echt op te vallen met onze fietsen en steeds meer mensen kwamen praatjes met ons maken. Dit kwam doordat in die gebieden bijna niemand fietste en tegelijk door het feit dat we in de minst toeristische plekken ooit kwamen. We vielen dus op in de vele dorpjes die we passeerden.

Dat werd ons vooral goed duidelijk, iets verder in onze reis, toen we de Bosnische grens over gingen. Vanaf dat moment waren we buiten de Europese Unie en ontvingen we, sinds we waren begonnen met fietsen, onze eerste stempels in onze paspoorten. Ik kende Bosnië al van een eerder bezoek aan de hoofdstad Sarajevo, maar dit bezoek was anders.

Net over de grens begon het keihard te regenen en besloten we om in het cafeetje plaats te nemen dat langs de weg lag. Het zag eruit als een klaslokaal en had an sich totaal geen

sfeer, maar zo'n eerste indruk zegt niets. Aan de andere kant van het café zaten namelijk vier mannen die wel hielden van een biertje. Ze zongen luidkeels Bosnische volksliederen. En niet voor even, maar een half uur lang. In de tijd dat we daar zaten hebben Bob en ik elkaar bijna niet verstaan door het gezang. Maar het irriteerde niet, de energie was goed. Ik moest er met Bob vooral om lachen. We zaten ons te bedenken hoe het zou zijn als je in een dorpje op de Nederlands-Duitse grens het Wilhelmus hardop ging zingen. Dat vonden we een raar idee. De conclusie was dan ook dat Bosniërs wellicht wat trotser zijn op hun roots. Toen de mannen ons opmerkten trakteerden ze ons op een biertje. Sympathiek. Niet dat we daarop zaten te wachten, we moesten overigens nog veertig kilometer fietsen die dag, maar we vonden het onbeleefd om deze gift af te wijzen. We namen een paar slokken, probeerden nog wat mee te zingen en gingen ervandoor.

We fietsten die dag door naar een dorp genaamd Srbac. Een dorp wat er sfeerloos uitzag. Op het eerste gezicht heeft het een Orthodoxe kerk, een paar winkels en een barretje. De gebouwen zijn oud en grijs en op straat waren er weinig mensen te vinden. Bob ging alvast werken in het barretje, daar hadden ze namelijk Wifi én stroom, iets waarmee je twee Nederlandse fietsers wel blij kon maken.

Want hoewel we veel bezig waren met fietsen, had ik tijdens deze reis ook nog mijn online werkzaamheden. Er moest toch geld binnenkomen. Iedere dag zochten we daarom naar een café om te werken. Heel vaak stuitten we daarbij op problemen. Of mensen willen niet dat je daar werkt, of er is geen Wifi of stroom, of we worden keihard afgeleid. Er was altijd wel iets en het maakte dat we in sommige plekken wel vier

cafés af moesten gaan voordat we een goede hadden gevonden. Vaak hadden we dan wel al in alle vier die cafés iets besteld. Op het eerste gezicht kan zo'n plek namelijk wel Wifi en stroom hebben. Dan werden we enthousiast en stalden we alles uit. Maar het gebeurde regelmatig dat de Wifi uiteindelijk toch niet bleek te werken. Dan dronken we onze koffie op en gingen we naar de volgende. Luxe problemen vonden we het.

Terwijl Bob aan het werk ging in het barretje besloot ik naar de kapper te gaan. Dat zou hier maar drie euro kosten. Super! De kapper was enkele tientallen meters van het barretje verwijderd. Van de buitenkant hoefde ik geen Bosnisch te kennen, want de levensgrote plaatjes van haren waren duidelijk genoeg. Ik liep naar binnen en kwam in een kapperszaak terecht met één stoel. Een oude vrouw stond me te woord. We communiceerden met onze handen en lachten veel. Gelukkig hechtte ik niet zoveel waarde aan mijn haar, dus kon ze er vrijwel alles mee doen. Ik vond het prima. De vrouw was hartstikke vriendelijk en dat deed me goed. Uiteindelijk had ze mijn haren geknipt zoals ik Bosnische mensen vaak had gezien. Opgeschoren aan de zijkant en vol op het hoofd. Ik vond het wel grappig, misschien zouden mensen me nu wel voor een Bosniër aanzien.

Ik ging terug naar het barretje en nodigde Bob uit om wat te gaan eten in het plaatselijke restaurant. Het restaurant (lees: eettent) was leeg, maar de vrouw achter de bar verwelkomde ons vriendelijk. Sterker nog, ze verwelkomde ons persoonlijk. Iets als: “You’re the travellers”, zei ze. Ze wist al wie we waren voordat we haar ooit hadden gezien. We begrepen daarop

dat onze komst in het dorp al wat gemoederen had beziggehouden. Schijnbaar was het snel rondgegaan. Altijd grappig.

Na het eten gingen we terug naar ons vertrouwde barretje. We openden onze laptops en gingen weer aan de slag met ons online werk. Het duurde niet lang of er werden zomaar twee halve liter blikken bier op onze tafel gezet. Daar ging de concentratie. En daar bleef het niet bij. Binnen no-time stonden er vier halve liters op onze tafel, waarvan er twee nog dicht waren. Het leek erop dat iedere gast die de bar binnenkwam ook een biertje voor ons kocht. En dat terwijl we zichtbaar te veel bier op tafel hadden staan. Een mooi gebaar vonden we het wel. Maar als millennials in een Bosnisch café probeerden we toch nog even ons werk te doen.

Er kwam een jongen naar onze tafel toegelopen. Igor heette hij. Hij opende met: “Hello”. Daarna ging zijn verhaal in het Bosnisch verder, hij sprak namelijk geen Engels. Hij oogde vriendelijk maar ook een beetje raar. Al snel werd hij bijgestaan door de barvrouw. Het leek of ze elkaar al best een tijd kenden. De barvrouw kon wel goed Engels en vertaalde Igor zijn woorden. Igor had verteld dat die onze fietsen buiten had zien staan en dat hij zich afvroeg of we nog een slaapplek zochten. Hij had gezegd dat als wij in zijn mooie dorp waren, hij erop stond om ons te hosten.

Ik voelde argwaan in mijn lichaam maar besloot te reageren dat we dat enorm waardeerden. Waar die argwaan vandaan kwam, wist ik namelijk wel. Als ik in Nederland dezelfde vraag had gekregen van een vreemde in een café, had ik daar andere dingen bij gedacht. Dan zou ik het gevoel hebben gehad dat iemand iets van me wilde. Maar hier in Bosnië was dat anders, dacht ik. Het was daarbij de eerste keer op

deze reis dat we werden uitgenodigd om bij mensen thuis te komen slapen. Vanaf dit punt gebeurde het wekelijks dat mensen dit random aanboden. Hoe meer we richting het Oosten fietsten hoe gastvrijer mensen werden.

Het stond in groot contrast met de gastvrijheid in Duitsland eerder op onze reis. Toen we daar aan mensen vroegen of er misschien een schuur was waar we onze tent in konden zetten reageerden mensen anders. Daar kwamen ze steeds met de suggestie dat er een hotel was in de buurt, maar een huis werd nimmer aangeboden. Iemand in Duitsland zei ons zelfs een keer: “You should not ask this to people, cause people are not nice here.” In Bosnië ligt die mentaliteit 180 graden anders.

De komende uren in het barretje waren grappig. Igor kwam telkens weer terug naar onze tafel om iets aan zijn verhaal toe te voegen. Dan begon hij weer Bosnisch tegen ons te praten. Steeds kwam de barvrouw dan weer achter de bar vandaan om het te vertalen. Dat werd al snel erg grappig gezien Igor veel te vertellen had. Hij bleef maar benadrukken hoe welkom wij waren in Srbac. Hij vertelde dat hij ontbijt voor ons zou maken en dat we ook bij hem konden douchen. Op dat moment bood de barvrouw aan om na haar werk mee te gaan naar het huis van Igor zodat ze voor ons kon blijven vertalen. Het was hartverwarmend.

We hadden onze laptops inmiddels dichtgeklapt. Er was nog wel werk te doen, maar dit sociale cafeetje ging even voor. Er kwamen meer en meer mensen binnen. Apart was dat ze allemaal al wisten wie wij waren. Iedereen kende elkaar in het dorp en ons verhaal was al snel rondgegaan. We raakten in gesprek met een vrachtwagenchauffeur die uit Duitsland kwam. Een man van rond de vijftig jaar met een lange

bakkebaard en bretels. We spraken Duits met hem, al was dat niet bepaald mijn sterkste vak. In het café werd de man steeds aangesproken met ‘vozač kamiona [vrachtwagenchauffeur]’. Dat was de bijnaam die de man in het café had gekregen. Iedereen in het café bleek zo’n bijnaam te hebben. Wij werden dan ook al snel ‘the cyclists’ genoemd.

Later die avond gebeurde er iets wat je in een random dorp aan de Bosnische grens niet mogelijk acht.

Er kwam een man binnengelopen. Hij had een lange grijze baard en een vriendelijke glimlach. In het café werd hij ‘machina’ genoemd. Wij zaten aan de andere kant van het café maar machina maakte direct oogcontact met ons. Hij stak zijn twee armen in de lucht en schreeuwde enthousiast en in vol Nederlands: “Godverdomme Nederlanders!” Wij wisten niet wat er gebeurde. Dit was vaag, vager, vaagst. De man sprak vloeiend Nederlands omdat hij daar een tijd had gewerkt en kon ons veel vertellen over Bosnië. Inmiddels had onze tafel zich gevuld met acht halve liters bier. Wat een avond.

We konden het café niet verlaten voordat het café werd gesloten, dus sloten we samen met de barvrouw af. En vanaf nu ga ik haar Mandy noemen, omdat we eigenlijk al snel in een hele andere verhouding waren komen te staan. Mandy was een prachtige meid. Ze straalde kracht uit, wat in dat café, geloof me, gewenst was. Allemaal dronken Bosnische mannen, je moet het maar kunnen.

Tegelijk vertelde Mandy echter dat ze onzeker was. Daar zat ze ook al een tijd mee. En hoe vaak we ook zeiden hoe knap, slim en krachtig ze was, leek ze dat niet aan te kunnen nemen. Het duurde even voordat we begrepen waar dat vandaan kwam. Het bleek namelijk dat Mandy in de jaren

daarvoor extreem veel was afgevallen. Ze liep alleen nog steeds rond met het minderwaardige zelfbeeld wat ze daarvoor had. Bij het schrijven van dit stukje vraag ik me oprecht af hoe het met haar gaat, maar we hebben nooit nummers gedeeld.

Igor woonde een paar kilometer bij het café vandaan. Eenmaal bij zijn huis begon er een hond te blaffen. Igor temde de hond en liet hem weten dat wij welkom waren. Wij liepen de oprit op welke vol lag met hondenpoep. Daar moesten we even omheen lopen. Achter het huis konden we met de trap naar de eerste verdieping, daar woonde hij. Zijn verdieping was niet aangesloten op water, maar dat vond hij geen probleem. Om te douchen moest hij alleen even buitenom lopen richting de badkamer op de benedenverdieping. In de woonkamer staken ze nog een peuk op. We kregen een biertje aangeboden, maar konden die eigenlijk al niet meer hebben vanwege de voor ons wilde avond. We besloten dus maar te gaan slapen. Igor liet onze kamer zien en wenste ons een goede nacht. Bob en ik sliepen in een groot tweepersoonsbed. We hadden het er nog over hoe apart het was dat ze juist hier zo'n grote logeerkamer hadden.

In de ochtend werden we wakker gemaakt door Mandy en Igor. Beiden hadden ze op een kleine bank geslapen in de woonkamer. Zonder deken. Dat moet best koud zijn geweest gezien het huis behalve water ook geen verwarming had. Ik voelde me schuldig. Had Igor nou zojuist zijn bed voor ons opgeofferd en gewoon gedaan alsof hij ergens anders een slaapplek had? Ja. Mijn schuldgevoel draaide al snel om richting dankbaarheid. Het was een mooi gebaar en dat kon ik eigenlijk alleen maar waarderen.

Mandy wilde ons meenemen voor ontbijt. We gingen daarop naar het restaurant waar we de vorige dag hadden gegeten. Apart was dat dit restaurant de avond daarvoor nog zo goed als leeg was, maar nu, om tien uur 's ochtends, helemaal vol zat. Bij binnenkomst werden we door letterlijk iedereen in het restaurant aangekeken. Er hing een gezellige sfeer en iedereen leek elkaar te kennen en sprak luidkeels. Wellicht dat daardoor de korte stilte bij onze binnenkomst extra opviel.

Wat ook opviel in het restaurant was dat veel mensen al aan het bier zaten. Ze dronken dat hier als water. Op het menu stond een Bosnisch broodje met daarop heel veel vlees en rauwe uien. Een Pljeskavica noemden ze het. Dat was de specialiteit van het restaurant en vond ik een stevige maaltijd. Mandy vertelde ons dat dit haar ontbijt was en dat ze daardoor de lunch kon overslaan. Goed, dat zijn wat andere gewoonten.

Na het ontbijt stond Mandy erop om het voor ons te betalen. Daar kwamen Bob en ik onmogelijk onderuit en dat voelde ongemakkelijk. Maar ook hier veranderde ons schuldgevoel in dankbaarheid. We moesten weer verder. We gaven een intense knuffel aan Igor en Mandy. We hebben honderd keer bedankt gezegd.

Buiten de enorme gastvrijheid die we in Bosnië mochten ervaren, voelden we ons er ook heel erg bekeken. Zo werden onze paspoorten minstens één keer per dag gecontroleerd door agenten. Zij keken er dan in, vroegen waar we vandaan kwamen en antwoordden dan standaard met het gebaar van een jointje. Onze afkomst maakte ons verdacht. We werden steeds weer opnieuw gecontroleerd en dat ging soms erg vreemd.

Zo ook een keer in de ochtend toen we in een café koffie zaten te drinken. We waren daar een avond eerder ook al

geweest en hadden een leuke connectie aangeknoopt met de barman. Hij stond erop dat we nog even langs zouden komen en had ons een bakkie van de zaak beloofd.

Terwijl Bob en ik rustig onze koffie zaten te nippen liepen er twee mannen het café binnen. Ze waren gekleed als de harde kern van een voetbalclub. Leren jackkies aan, volledig in het zwart en met een somber gezicht. Verbitterd, vond ik ze. Het waren mensen die ik liever niet tegen zou komen in een donker steegje. Maar de mannen trokken de aandacht. De entree lag namelijk net iets hoger dan de rest van het café. Daar moesten ze nog een trapje aflopen, maar ze bleven op het trapje staan en keken rond. Even dacht ik dat ze ons aankijken, maar ze keken net over ons heen. De mannen liepen naar de bar en praatten met onze bevriende barman. Ze wezen naar ons. Bob en ik werden er een beetje nerveus van, wie waren deze gasten? Een van de mannen benaderde ons en liet een badge zien van de Bosnische politie. Althans daar gingen we vanuit. Ze maakten het gebaar dat we mee moesten komen, zonder daar verder woorden aan vuil te maken.

Omdat we het niet vertrouwden, vroegen we nog aan onze bevriende barman of dit zaakje wel oké was. We hadden al rare gedachtes gekregen over Bosnische maffia en noem maar op. De barman bevestigde dat dit toch echt politieagenten waren. We volgden de mannen.

We liepen het café uit en moesten meelopen door allemaal steegjes. Bob en ik hadden het over hoe gek gelegen dit politiebureau was. Maar wisten wij veel, we maakten er maar wat grapjes over. We zaten al te bedenken aan hoe we ons uit een ontvoering konden lullen.

We kwamen uit bij een vervallen schoolgebouw en werden naar binnen begeleid. Tweede verdieping, derde deur. We moesten zitten. Bob zijn stoel had drie poten, de mijne vier. Ik keek wat om mij heen. Op de deur waardoor we binnen waren gekomen hing een kalender met naakte vrouwen erop. Op de koelkast vond je een biermagneet. De agenten vroegen of we onze tassen konden legen op tafel. Ik haalde de spullen er één voor één uit. De agent gebaarde dat het sneller moest. Daarop besloot ik mijn tas volledig binnenste buiten te keren. Een hoop rotzooi kwam eruit. Ik had mijn tas al een flinke tijd niet opnieuw georganiseerd.

Na mij keerde ook Bob zijn hele backpack binnenstebuiten. Over de tafels lag nu een grote hoop rotzooi. Denk aan bonnetjes, verpakkingen en een bruine banaan. In mezelf was ik hard aan het lachen voor wat er allemaal uit die tas kwam, maar vanwege de starre uitdrukking van de agenten durfde ik dit niet te uiten.

Met een paar handschoenen gingen de agenten door alle spullen heen. Ze checkten ieder individueel item nauwkeurig. Zo precies dat het uitzoeken van onze tas een half uur duurde. Veelal was dat in complete stilte. Een van de laatste items die moest worden gecontroleerd waren condooms uit mijn tas. De agent pakte een condoom vast en keek me aan. Het was het eerste moment dat de ongemakkelijke stilte werd doorbroken. Hij lachte en zei letterlijk: “Sex, drugs and rock&roll!” Ik moest lachen. Wat krijgen we nou weer? Ik antwoordde met een grote grijns en hardop: “Sex and rock&roll YES, drugs NO.” De agent lag dubbel. Het werd extra grappig toen de ene agent de andere in het Bosnisch probeerde uit te leggen wat er zo grappig aan was.

En zo mochten we na een strenge controle het politiebureau verlaten. We gingen nog even langs het café en deelden onze ervaring met de barman. Die moest lachen en zei dat dit wel vaker zo ging in Bosnië.

Voor toen moesten we het land verlaten, onze visumvrije dagen waren op. We fietsten verder richting het Oosten.

13

Als beroemdheden door Oost-Europa

Onze fietstocht vervolgde zich naar Kosovo, een land waar ik wel eens eerder was geweest. Als je het al een land mag noemen dan, het schijnt dat de helft van de wereld dit namelijk niet heeft erkend. Maar wat ik eerder in Kosovo had gezien viel in het niets bij wat we dit keer tegenkwamen.

We passeerden de grens vanuit Servië, een van de landen die vindt dat Kosovo een provincie is. Dat maakt de grensovergang een beetje vaag. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om vanaf een ander land Kosovo binnen te komen en dan naar Servië door te reizen. Aan de Servische grens zullen ze dan zeggen dat je illegaal hun land bent binnengekomen. Vanaf de andere kant, de kant waar wij vandaan kwamen, krijg je echter vrij baan. We kregen een stempel van Kosovo en mochten door.

Wat ons die eerste kilometers in het land opviel was de immense hoeveelheid Servische vlaggen langs de weg. Aan iedere lantaarnpaal was wel een vlag bevestigd. Onze indruk was dat mensen in dit deel van Kosovo wellicht liever in Servië hadden gewoond. Na zo'n tien kilometer kwamen we uit bij een klein dorpje. Het zag er allemaal armoedig en vervallen uit.

Tijd voor pauze. We parkeerden onze fietsen langs de voorkant van een supermarkt, binnen kochten we broodjes en konden we met Servisch geld betalen. Ik was verbaasd omdat ik bij mijn laatste bezoek aan Kosovo in euro's moest betalen. Maar dat bleek per regio in het land te verschillen. Gelukkig hadden we nog wat Servische dinars, het kwam ons dus eigenlijk wel goed uit.

Toen we de supermarkt uitliepen werden we opgewacht door een groepje kinderen. Ik dacht dat ze plaatjes spaarden die je soms bij je boodschappen krijgt, maar die hadden wij niet. We gingen zitten op een bankje in de buurt. De kinderen achtervolgden ons en keken ons aan, ze probeerden duidelijk oogcontact te maken. Het duurde even voordat een jongen van de groep de stap naar ons durfde te zetten. Hij sprak ons aan: "Where are you going?" We vertelden hem dat we onderweg waren naar Mitrovica, de grote stad. De jongen vroeg of we even wilden wachten, hij had namelijk net zijn vriend ingelicht over onze komst. De jongen was razend enthousiast, al hadden Bob en ik geen idee waarom. De vriend was inmiddels al onderweg naar de supermarkt zodat hij ons ook kon zien. Bob en ik moesten lachen, we wisten niet wat ons overkwam. Schijnbaar was ons bezoekje aan dit dorp een happening. En eerlijk is eerlijk, als ik om mij heen keek naar de vervallen gebouwen kon ik mij ook niet voorstellen dat hier eerder een toerist was geweest. We waren dus uniek.

We wachtten daar enkele minuten en hadden veel vragen te beantwoorden van de jongen, hij wilde alles weten. Waar we vandaan kwamen, wat we daar deden, hoe we heetten. Het was bewonderingswaardig om te zien hoeveel moeite de jongen deed om zijn Engels te gebruiken.

De vriend van de jongen kwam aan en stond bijna te springen. Hij kwam direct naar ons toegelopen, stak zijn hand uit en stelde zich in het Engels aan ons voor. De andere kinderen waren nu ook super enthousiast en benaderden Bob met een pen en papier. “Signature!”, zeiden ze. Ik begon de scene maar alvast te filmen voor ons Youtube kanaal terwijl Bob vol in zijn rol dook. Als twee beroemdheden gingen we op de foto en schreven we op de kleine witte velletjes die de kinderen ons aanreikten. Door het enthousiasme begon de situatie nogal op te vallen. Daarop kwamen ook enkele volwassenen zich bij de groep mengen, het was een gezellige boel. We maakten nog een laatste foto en fietsten door naar onze bestemming voor die dag.

In Mitrovica viel onze mond open van verbazing. Het is een grote stad die wordt gescheiden door een rivier. Het centrum hangt er vol met vlaggen; Servische aan de ene kant en Albanese aan de andere kant van de rivier. Het was duidelijk het twistpunt binnen Kosovo qua welke nationaliteit mensen droegen. De brug die over de rivier loopt in het midden van de stad was dan ook al vaak het middelpunt van protesten geweest. Nu stonden er enkele busjes van de mobiele eenheid en het leger. Je kon de brug zonder controle oversteken, maar het was alsof je een ander land binnenstapte. Aan de ene kant van de rivier zat iedereen op terrasjes en nuttigden bier en wijn, aan de andere kant stond een moskee en was het een stuk stiller op straat. Het leken twee uitersten. Wij schoven nog even aan in een koffiezaakje aan de Servische kant en zouden later die dag de brug passeren op zoek naar een slaapplek. Dat werd best wel een dingetje.

We hadden er op onze reis al eerder mee te maken gehad, maar ook nu zouden we weer moeten uitkijken voor landmijnen. De vraag was alleen, hoe kijk je daarvoor uit als je gaat wildkamperen? Waar vertrouw je op en hoe maak je wijze keuzes?

In het donker kwamen we aan in een buitenwijk van de stad. Daar vonden we een grasveldje dat was verscholen achter enkele gebouwen. De angst zat er flink in. Bob en ik hadden namelijk vooraf nog even opgezocht of er slachtoffers waren van mijnen in Mitrovica. Hadden we niet moeten doen. We wilden bijna nog een muntje opwerpen voor wie er als eerste het grasveld zou betreden. Het was half grappig bedoeld, maar had een serieuze ondertoon. We keken over het grasveld uit en bespraken wat de beste plek zou zijn om onze tent op te zetten. “Het liefst zo dicht mogelijk tegen de gebouwen”, zei ik. Daar leek het erop alsof er wel eens een auto overheen had gereden, het gras was er lager en voelde dus veiliger. We hadden het die avond veel over de gevaren van landmijnen en hoe idioot het is dat deze in een oorlog gebruikt worden.

Ik sliep die nacht enorm slecht, ik zat constant in zo’n gevoel tussen slaap en wakker in. Dan bedacht ik me dat ik niet te veel moest bewegen in verband met een landmijn die misschien in de buurt van onze tent lag. Het was misschien niet een hele realistische gedachte, maar het gaf me nachtmerrie na nachtmerrie.

De volgende ochtend werden we wakker door het geluid van belletjes. Ik ritste de tent open om te kijken wat het was en keek een schaap van nog geen meter afstand aan. Bob en

ik moesten lachen. Het hele weiland stond vol met schapen. Waar waren we nou zo bang voor geweest die hele nacht?

Een stukje naast onze tent zat de herder. Hij keek ons aan en zwaaide vriendelijk. “No problem”, zei hij. Hoewel we nog moe waren, besloten we om direct op te staan, anders werd het toch een beetje ongemakkelijk. We vouwden onze tent op en benaderden de herder. We bedankten hem voor zijn vriendelijkheid en het feit dat hij het geen probleem vond dat wij op zijn erf waren verbleven. Dat zal hem niet vaak overkomen, dachten we.

We fietsten verder.

En verder.

En verder.

Na Noord-Macedonië en Bulgarije was het tijd om de Europese Unie voorgoed te verlaten. We gingen de Turkse grens over en merkten dat alles vanaf dat moment anders was. De gastvrijheid ging over de kop en onze avonturen werden gematigder.

Ik ging net over de grens van Turkije eten halen bij een supermarkt in een klein dorpje. Net als op veel andere plekken in Turkije zijn dat allemaal eenmanszaakjes, kleine marktjes ter grootte van een slaapkamer. Ik kocht bananen en andere suikerhoudende producten en besloot deze buiten op een bankje op te eten. Vanaf dat bankje keek ik uit over een voetbalveld waar kinderen zaten te spelen. Het duurde niet lang of een van de kinderen kwam naar mij toe en stelde zich in het Engels voor. Daarop kwamen ook de andere kinderen een kijkje nemen. Omdat ze met een grote groep waren, pakweg twintig kinderen, ontstond er een soort van rij om mij een hand te geven. Iedereen stelde zich netjes voor en wanneer iemand

niet wist hoe die dat in het Engels moest doen, schoten de andere kinderen hun maatje te hulp. Ik besloot Engelse woorden te delen door het eten wat ik in mijn hand had te benoemen. “Banana, fruit”, zei ik. De kinderen zeiden het na, maar het gesprek liep al vrij snel vast. Toch bleven de kinderen staan.

De man bij wie ik net in de supermarkt was geweest zat al een tijdje vanaf een afstandje toe te kijken. Hij was weer zijn winkel binnengegaan en kwam enkele minuten later met een tas naar mij toegelopen. Hij overhandigde deze aan mij. De tas zat vol met lekkernijen uit zijn winkel. “It’s a gift”, zei hij. Ik snapte niet waarom hij deze aan mij zou geven maar accepteerde zijn gebaar. Hij zei dat hij zag dat ik de kinderen hun dag had gemaakt, dat vond ik een waanzinnig mooi compliment. Ik sloot af met: “Teşekkür Ederim [dankjewel]”.

Die avond zouden Bob en ik gaan eten in een restaurant, dit konden we ons vanaf Turkije wel veroorloven. De Turkse munt, de Lira, was flink in waarde gedaald en maakte het land, buiten de toeristische plekken, bijzonder goedkoop. De ober van het restaurant kwam onze bestelling opnemen, hij was erg benieuwd naar waar we vandaan kwamen, werd direct abonnee op ons Youtube kanaal en vroeg wat we die dag verder gingen doen. We hadden niet echt veel plannen, behalve dan slapen in onze tent. Daarop bood hij ons aan om bij hem thuis te logeren, hij en zijn ouders zouden blij zijn om ons te ontvangen. We reageerden verrast dat hij spontaan zelf met dit aanbod kwam en vonden het een top idee. We gingen na zijn werk weer bij het restaurant langs om samen naar zijn huis te gaan.

Zijn huis was gelegen net buiten het dorp. Nog voor de deur werden we ontvangen door zijn moeder. Ik wist even niet of

ik een kus op de wang kon geven of dat het beter was om haar te begroeten met een hand. Dat laatste leek me het minst gewaagd en viel goed. Binnen stonden zijn vader en zussen ons al op te wachten. We kregen een rondleiding door het huis en ze lieten onze slaapkamer zien waar de bedden al voor ons waren opgemaakt. We werden van alle gemakken voorzien, kregen thee en Turkse lekkernijen.

De volgende ochtend werden we gewekt met een gigantisch koninklijk ontbijt. Er was uitgebreid voor ons gekookt. Zo'n ontbijt had ik voor het laatst gezien bij een viersterrenhotel. We smulden en bedankten hen honderd keer, maar moesten er alweer vandoor. Onze gastheer wilde ons namelijk nog de lokale markt laten zien waar zijn vader aan het werk was. De bazaar noemde hij het.

Aangekomen op de bazaar werden we aan letterlijk iedereen voorgesteld, dit deden we in het Turks. We kenden genoeg woorden om bij mensen een glimlach op hun gezicht te toveren. Maar dit voorstellen was vooral heel erg vermoeiend. Het was alsof we daar, hier is die weer, als beroemdheden over die markt liepen. Later begreep ik dat het in de Turkse cultuur heel normaal is om je gasten als koningen te ontvangen en dat het daarbij ook zeer goed staat in je sociale kringen als je gasten host. Wellicht dat we daarom ook aan iedereen werden voorgesteld. Het was semi-leuk.

Tijdens de markt tikte ik Bob in zijn zij. “Kunnen we er alsjeblieft vandoor gaan, ik kan dit niet meer aan.”, zei ik. Van mezelf ben ik een introvert met aangeleerde sociale vaardigheden. Zoveel sociale contacten op een dag ervaar ik als vermoeiend en creëert bij mij een drukkend gevoel. Ik besloot mezelf af te zonderen terwijl Bob op de markt bleef. Later heb

ik op zo'n beleefd mogelijke manier aan de host duidelijk maakt dat we ervandoor moesten, het was goed zo.

We fietsten die dag verder naar Kirklareli (tien punten als je die naam direct juist kunt uitspreken). Het landschap was heuvelachtig en droog, er groeide bijna niets. Langs de weg zaten hier en daar mensen te koken op een zelfgemaakt vuurtje. We fietsten over een hoofdweg en werden met volle vaart door auto's voorbijgereden, dat voelde onveilig. Ergens halverwege onze route kreeg ik een lekke band...

Dat was best een lullige situatie. We hadden wel een bandenplaksetje maar geen fietspomp, we waren er dus niet op voorbereid. Daarbij was mijn band zo lek dat je je af kon vragen of die wel te plakken was. Er zat een enorme spijker in die dwars door mijn buitenband was geschoten. Naar de stad zou het nog zeventien kilometer zijn, daar tussenin was niets. Daarop besloot Bob om een lift te regelen maar na de zoveelste auto hielden we die optie voor gezien. Dit zou lopen worden en daar kon ik maar beter zo snel mogelijk mee beginnen zodat het niet al donker zou zijn bij aankomst. Bob maakte het allemaal niet zoveel uit, hij besloot alvast naar Kirklareli te fietsen. De komende vier uur liep ik met mijn fiets aan mijn hand, deze maakte enorm veel geluid vanwege de buitenband die er na één kilometer al helemaal was afgefallen.

Tijdens mijn eenzame wandeling dacht ik na over de ervaringen in Turkije. Ik vroeg mij af of het gek was dat ik een druk voelde als er zoveel mensen om mij heen de hele tijd om aandacht vroegen. Soms dacht ik dat het beter zou zijn als ik extrovert was geweest, maar dan dacht ik weer dat introvert zijn ook best prima is. Ik dacht aan hoe overweldigend ik de Turkse cultuur vond. Vooral aan hoe mooi het was dat

iedereen interesse in ons toonde, maar ook aan hoe ik een schuldgevoel kreeg als ik daar niet vrolijk op kon reageren omdat het al de tiende persoon was tegen wie ik op die dag ons verhaal vertelde.

Het was fijn om voor een kleine vier uur in mijn eentje te lopen. Hoewel mijn benen bij aankomst helemaal kapot waren, hadden mijn gedachtes weer rust gevonden. Ik kon weer wat sociaal contact hebben en dat was ook wel nodig.

In Kirklareli stuurde Bob mij het adres van het koffiezaakje waar hij zat, ik ging daarnaartoe en wist niet wat ik aantrof. Bob zat met een groep van tien mensen, twee leuke dames inclusief, aan een tafel wat te drinken. Koffie uit super kleine kopjes die je niet zomaar achterover moet tikken. Onder in de koffie ligt namelijk een laagje drab, deze dien je niet op te drinken. Doe je dat wel dan voelt het alsof je een hap zand neemt. Ik schoof aan bij de tafel en we praatten over van alles en nog wat. Af en toe stonden we even op van de tafel en deden een Turkse dans op de muziek die door een band werd gespeeld.

Het was enorm gezellig en we kregen van iedereen aan tafel een slaapplek aangeboden. Uiteraard moesten we een keuze maken omdat we niet bij iedereen konden slapen. We sliepen daarop bij Berkei, een geweldige man die ik het best zou beschrijven als een gematigde hippie.

Kirklareli zou voor drie dagen ons thuis zijn. De tijd daar was overweldigend, overal waar we kwamen vroegen mensen naar ons verhaal en boden ze thee aan. Het was super gezellig, maar we besloten weer verder te gaan. Zowel Bob als ik hadden beiden behoefte aan wat meer rust en die konden we niet altijd vinden bij iemand anders in huis. Het is namelijk toch

zo dat wanneer iemand je een slaapplek aanbiedt deze ook verwacht dat je tijd met hem spendeert. Dat kon ik zelf nu niet meer opbrengen, ik wilde gewoon wat tijd voor mezelf, even anoniem zijn.

De enige plek waar ik die anonimiteit nog kon vinden in Turkije was in Istanbul, deze stad was er groot en intercultureel genoeg voor. Maar daarbuiten was er nergens meer een moment van privacy en rust. Soms zaten we in een café te werken op onze laptop en kwamen mensen uit het niets bij ons aan tafel zitten om te praten. Soms liepen we over straat en vroegen mensen hoe het met ons ging of zaten we in een restaurant en begon de ober ons aan iedereen in de zaak voor te stellen.

Nergens kon ik me even terugtrekken of in stilte zijn, ik was er zo langzamerhand klaar mee. Niet omdat ik interesse van mensen niet waardeerde, maar simpelweg omdat het me te veel werd. Ik kon niet wennen aan zoveel menselijk contact.

Het was dan ook in Turkije dat Bob en ik de fietstocht besloten af te ronden. De sociale aandacht die we ontvingen was daar de hoofdreden voor, maar wat verder ook meespeelde was dat het fietsen zelf niet meer leuk was. We voelden ons langzaamaan wat meer gevangen in ons eigen idee dat we India wilden halen. Na een goed gesprek met Bob zaten we op één lijn.

We zijn tot Ankara gekomen en hebben daar onze fiets op het vliegveld neergezet en een vlucht naar huis gepakt. Het fietsavontuur was daarmee voorbij.

Het is de meest bijzondere ervaring van mijn leven en ik had zowel de pieken als de dalen niet willen missen. Het heeft me een sterker mens gemaakt door me uit te dagen tot het

uiterste te gaan en het heeft me enorm veel geleerd over de landen waar we doorheen fietsten. Grappig genoeg was voor mij en Bob onze fietstocht naar Turkije dan ook volledig geslaagd. We hadden gevonden waar we naar zochten: “Een reis om nooit te vergeten.”

14

Het goede doen op Ibiza

Het was ergens aan het begin van de zomer, ik was bij mijn goede vriend Sil thuis. Hij was een harde werker en haalde vaak met gemak de zestig uur per week met zijn werk als kok. Maar nu we daar bij hem thuis zaten, vertelde hij mij dat die de komende vier dagen vrij had. Het was voor ons een goede reden om eens te bedenken wat we konden gaan doen. Omdat we beiden onze passie voor reizen delen besloten we op zoek te gaan naar het allergeodkoopste ticket om zo onze reis te bepalen. Dat werd een reis naar Ibiza.

Nadat we de vliegtickets voor die dag erop hadden geboekt kwamen we erachter dat een verblijf op Ibiza enorm duur is. Zo prijzig zelfs dat we eigenlijk niet eens willend waren om daarvoor te betalen. We hadden immers het goedkoopste vliegticket gekocht om een goedkope reis te maken naar het onbekende. Daarop bespraken we andere opties om op Ibiza te verblijven. In Couchsurfing hadden we geen vertrouwen, het is en blijft toch Ibiza; het commerciële centrum van de feestindustrie. Omdat ik net vijf maanden in een tent had gekampeerd ging ik ervanuit dat zoiets op Ibiza ook geen probleem zou zijn. Maar gezien onze beperkte bagagemogelijkheden zocht ik naar een alternatief voor de tent.

Het was erg warm op Ibiza, we konden dus net zo goed gewoon op het strand slapen. Misschien in een hangmat ofzo. Ik ging daarop naar de Action om te kijken of ze daar een hangmat hadden. Die vond ik daar niet. Wat ik er wel vond waren air loungers (lamzakken). Het waren zakken die je super eenvoudig kon vullen met lucht. Gewoon even rennen, oprollen en dichtklikken. Vijf seconden en de zak zit vol met lucht. Een ideaal middel om op te slapen dus. Ik kocht twee stuks zodat we beiden een bed mee hadden, was dat ook weer geregeld.

De volgende dag vertrokken we naar Ibiza met de air loungers in onze rugzakken. We fietsten het eiland rond en sliepen 's nachts op de zakken lucht. Een bijzondere ervaring waar we beiden snel aan konden wennen. In de ochtend werden we wakker met de zonsopkomst en keken we uit over de zee. Het was prachtig. Eigenlijk vonden we dit veel beter dan slapen in een hotel. Topkeuze dus.

Overdag als we zaten te 'air loungen' op het strand kwamen er steeds mensen langs die er wat van zeiden. We trokken erg de aandacht met ons nieuwe meubilair. Mensen vroegen ons keer op keer waar we deze dingen hadden gekocht of maakten opmerkingen over hoe relaxt we erbij lagen. Het gebeurde zelfs af en toe dat iemand langsliep en vroeg of die onze air loungeur over kon nemen. Dat wilden we natuurlijk niet. Het was immers ons bed. Maar het zette ons wel aan het denken. Als iedereen zo graag een air loungeur wilde hebben, waarom kochten ze deze dan niet? Het antwoord was simpel. Op Ibiza verkochten ze nog helemaal geen air loungers. En dat terwijl je er in Nederland mee werd doodgegooid.

Daarop werd mijn ondernemersinstinct aangewakkerd, hier moest ik wat mee. Schijnbaar was er vraag naar een product dat nog niet werd verkocht. Laat ik dan een keer de persoon zijn die daar verandering in brengt en de winst opstrijkt, dacht ik.

Ik ging kijken op Alibaba. Ik had nog nooit iets met import gedaan, maar wist wel dat dit het platform was waar veel ondernemers leveranciers vonden voor een spotprijs. Op Alibaba vond ik honderden aanbieders van air loungers. Allemaal waren ze net even anders. De prijzen varieerde van vier tot vijf euro per stuk. Een bijzonder laag bedrag als je bedenkt dat een bekend merk ze in Nederland voor 75,- euro van de hand doet. Daar zat dus een gigantische marge!

Ik kwam in contact met een van de leveranciers uit China. Mijn contactpersoon heette Sophia. Zij runde een fabriek voor allerlei soorten producten en de air loungers waren er daar eentje van. De prijzen waren prima, alleen van het minimum-aantal schrok ik een beetje. De minimale afname was tweehonderd stuks. Maar dan nog, dat moest ik wel verkocht krijgen op Ibiza. In de offerte die ik van Sophia kreeg kwam ik er al snel achter dat het niet bij die vijf euro per stuk zou blijven. Ongeveer een gelijk bedrag moest worden betaald voor de logistiek ervan. Maar dan nog was het prima, ik wilde ze toch voor iets van veertig euro gaan verkopen op Ibiza. Dikke winst dus. Ik vroeg aan Sophia of ze een offerte kon maken om ze naar Ibiza te verzenden. Alles bij elkaar zag het er prima uit en het contact verliep relatief soepel. Ik maakte het geld over en besepte me dat ik vanaf toen niet meer terug kon. De ‘Ibiza Lounger’ was daarmee geboren.

En vanaf nu zou ik een soort ‘warning’ moeten geven. Doe dit thuis niet na. Ik besef me dat ik met mijn naïviteit de nodige problemen op mijn hals heb gehaald. Ik wist namelijk helemaal niets van import af. Alles wat ik met Sophia in die tussentijd besprak moest ik navragen bij een bekende van me die werkte in de logistiek. Denk aan dingen als HS-code, custom duty, T/T, PI, forwarder in China, consignee information, lading of bill en ETD. Ik begreep niets van geen enkele term. Ik dacht eigenlijk dat import gewoon net zo makkelijk was als één product bestellen vanuit China. Maar niets bleek minder waar.

Mijn enthousiasme zakte als een kaartenhuis in elkaar toen ik erachter kwam wat ik allemaal nog niet wist. Om te beginnen bij het begin, ik kon ze dus helemaal niet naar Ibiza laten verzenden. Verzending naar Ibiza vereist een business registratie in Spanje en die had ik niet. Een afhaaldepot was ook geen optie. Ik moest de Ibiza Loungers dus eerst naar Nederland laten komen en ze dan zelf naar Ibiza overbrengen. Maar omdat het om een vracht gaat van zo’n 170 kilo was dit niet zomaar even geregeld. Ik had daarom met Ryan Air gebeld om te vragen of ik de Ibiza Loungers in het ruim mee kon nemen. Dat was geen probleem maar dat zou wel weer driehonderd euro aan extra kosten met zich meebrengen. Een voorwaarde was daarbij dat ik twee andere mensen mee moest nemen vanwege de maximaal toegestane bagage per persoon. Maar dat was misschien ook wel handig, in mijn eentje verpakken leek me namelijk helemaal niet leuk.

Verder kwam ik er in dit proces ook achter dat het bedrag wat ik aan Sophia had betaald nog niet compleet was, er moesten namelijk ook nog invoerrechten en Nederlandse BTW bij.

Oeps. Bijkomende kosten waren verder promotiemateriaal, bedrukking van het logo, vliegtickets naar Ibiza en een huurauto. Ik had hier niet goed over nagedacht maar zat er al iets te diep in om nog te stoppen. Daarbij kon ik mezelf met een rooskleurige berekening nog voorhouden dat dit een winstgevend project zou worden. Maar in feite liepen de kosten alleen maar hoger op zonder dat er iets werd verdiend. Daarop moest ik wat geld lenen bij vrienden. Daar was ik niet heel trots op, maar ik beloofde een commissie bij een bepaalde verkoop.

Even iets over de cijfers, waar ik op het eerste gezicht dacht vijf euro per Ibiza Lounger kwijt te zijn werd dit uiteindelijk zeventien euro. Op een beetje extra kosten kon ik rekenen, maar van dit bedrag schrok ik enorm. Nu moest ik er wel heel veel verkopen om quitte te draaien. Ik voelde me dom over het feit dat ik hier zomaar in was gestapt zonder na te denken over alle bijzaken. Als ik er nu aan terugdenk had ik al veel eerder iemand in moeten schakelen die er verstand van had. Dan was ik er nooit aan begonnen. Maar oké.

Daarna ging het ook nog niet helemaal lekker. De spullen kwamen drie weken later dan gepland aan in Nederland en dit maakte me nerveus. Hierdoor werd het wel erg laat in het seizoen. Het was inmiddels al halverwege september. Mensen om mij heen hadden het al over een leeg Ibiza. Ik was bang voor het feit dat ik daar straks met tweehonderd Ibiza Loungers zou staan zonder afzetmarkt.

We stapten in het vliegtuig en dingen gingen voor de eerste keer in dit proces volgens plan. We konden de spullen zonder problemen meenemen in het ruim, kregen de low budget huurauto en sliepen de eerste nacht op het vliegveld. Op de Ibiza Loungers zelf uiteraard. Daar kregen we veelal positieve

reacties op. De hoop was weer helemaal terug. Daarbij was het erg druk op het vliegveld en geloofden we dus zeker niet dat het hoogseizoen al helemaal voorbij was. Er waren nog mensen op het eiland. Gelukkig!

Maar daarmee is niet alles gezegd, we ondervonden namelijk al snel problemen met de verkoop zelf. Eerst probeerden we de spullen op het strand te verkopen. Maar daar bleek dat de verkoopprijs die we in gedachten hadden (rond de veertig euro) niet reëel was voor strandverkoop. Het was misschien een prima prijs voor de Ibiza Lounger, maar niet een bedrag om even snel op het strand af te tikken. Wellicht stonden we dus op de verkeerde plaats voor onze verkoop.

Daarbij werden we op het strand vaak geconfronteerd met andere strandverkopers die wél een vergunning hadden. Zij wezen ons erop dat de politie ons hiervoor een boete kon geven. Dat maakte ons zenuwachtig. Eerlijk gezegd hadden we tot dan toe niet aangenomen dat dit een probleem zou zijn. Maar na de zoveelste waarschuwing van een strandverkoper voelden we ons ongemakkelijk.

De moed was toen allang in mijn schoenen gezakt. Dit project duurde nu al enkele maanden en een sprankeltje hoop was ver te zoeken. Het was teleurstelling op teleurstelling. En dan moest ik maar positief blijven, daar had ik een beetje een hard hoofd in. Ik wilde het eigenlijk gewoon zo snel mogelijk achter de rug hebben gezien de negatieve energie die erbij kwam kijken. Ik was meer aan het doemdenken dan dat ik hoop had.

Daarop besloot ik om te kijken of de winkels op Ibiza wellicht interesse hadden om de Ibiza Loungers te verkopen. Ze konden ze dan inkopen tegen een gereduceerd tarief. Ik dacht zo in ieder geval de schuld bij mijn vrienden te kunnen

terugbetalen. Maar iedere winkelmedewerker die ik benaderde reageerde hetzelfde. Ze vonden het een topproduct, maar wilden deze nu niet inkopen omdat het al het einde van het seizoen was. In de winter zouden al deze winkels sluiten om vervolgens pas weer in het voorjaar open te gaan. Ze wilden het dus wel, maar niet nu.

Ik voelde me mislukt, gefaald en zelfs een beetje verdrietig. Daar zat ik dan op het strand, met een schuld en tweehonderd Ibiza Loungers die ik niet kwijt kon. Naast mij zaten Joyce en Bob die op Ibiza waren om mij te helpen met verkopen. Ik merkte dat mijn negatieve energie over dit hele proces ook hen geen goed deed. Ik was te naïef geweest. Daardoor had ik mezelf veel te positieve verwachtingen voorgehouden over de verkoop en dat viel sterk tegen.

Maar als er iets is wat ik uit mijn eerdere verhalen had geleerd dan was het dat ook negatieve verhalen een positieve wending kunnen krijgen. Dan moest wel eerst mijn humeur veranderen. Ik belde mijn vader.

“Hoi pap, het gaat niet zo goed met de verkoop hier, we zijn er al drie dagen en ik heb er precies nul verkocht”, zei ik. Hij antwoorde: “Hahahahahaha, arme zoon. Vanaf het moment dat je met die Chinezen in gesprek bent, zit je al in project damage control.”

Ja, damage control, zoiets was het wel. Het gesprek vervolgde met wat wijze woorden van mijn vader. Ik begon er de humor van in te zien. Het was natuurlijk ook best wel grappig. We zaten daar op een zomers eiland, sliepen dagelijks op het strand, hadden tweehonderd Ibiza Loungers en geen idee wat we ermee moesten.

Wat mijn vader damage control noemde, zette me aan het denken. Misschien moest ik mij niet bezighouden met het willen verdienen van zo veel mogelijk geld, maar met het principe dat dit project ook een mooi verhaal zou kunnen worden voor in mijn boek. Dus daar gingen we!

Ik besloot een blog op mijn website te posten. Mijn website werd inmiddels goed bezocht en ik had al een flinke mailinglijst om deze nieuwe blog te verspreiden. Ik beschreef exact de situatie en vroeg of mijn volgers misschien een Ibiza Lounger zouden willen kopen. Zo'n vijf mensen gaven daar gehoor aan. Het loste niet veel op, maar wat wel een verschil maakte was het telefoontje dat ik later die dag kreeg.

Ik zat in een café te werken en werd gebeld door een vrouw die mij al een tijdje volgt en een huis op Ibiza heeft. Ze gaf mij meerdere tips voor plekken waar ik de Ibiza Loungers zou kunnen verkopen. Onder die tips waren de hippiemarkten en een festival voor het goede doel dat die week zou plaatsvinden. Ik bedankte haar vriendelijk en hing op. Enkele minuten later kwam Bob het café binnenlopen. Vol enthousiasme en energie vertelde Bob mij over een ontmoeting. Iemand had hem verteld over een festival voor het goede doel dat ergens die week zou gaan plaatsvinden. Dit moest wel hetzelfde festival zijn als die waar de vrouw aan de telefoon het over had. Maar ik was nog niet helemaal overtuigd van het idee. Ik zat namelijk vooral te denken aan waarom een charity festival een commercieel product zou willen verkopen.

Daarop besloot ik om nog achter het advies van de hippiemarkt aan te gaan. Ik liep over de lokale hippiemarkt en sprak daar lukraak een kraamhouder aan. Ze bleek Nederlands te zijn en verkocht zelfgemaakte armbandjes. Ik vroeg haar of ik

ook wat op de hippiemarkt zou kunnen verkopen. Dat was waarschijnlijk niet mogelijk zei ze. Om op zo'n hippiemarkt te staan heb je een Spaanse bedrijfsregistratie nodig en een vergunning. Maar ik kon het wel proberen te vragen aan de organisatie, misschien waren ze vandaag soepel. Ze wees me naar een vrouw die verderop aan tafel zat op een terrasje met wat papierwerk voor zich.

Ik benaderde de vrouw op het terrasje en vroeg haar wat ik ervoor moest doen om op de hippiemarkt te mogen staan. Ze moest lachen en vertelde me dat ze dat echt niet kon maken vanwege de regels. Maar ze had wel twee andere ideeën. Die dag daarna zou er een hippiemarkt zijn die wat losser is en waar toch niemand controleert, daar konden we het dus wel proberen. Het tweede idee waar ze mee kwam was een charity festival dat later die week zou plaatsvinden. Ik reageerde verbaasd. Dit was al de derde keer in één uur dat iemand mij over het festival vertelde. En geloof het of niet, die vrouw bleek de organisatrice van het festival te zijn!

De vrouw moest hard lachen om het verhaal van de Ibiza Loungers. Ik kwam daarop met een voorstel. Ik vroeg haar of ze het goed zou vinden als wij de Ibiza Loungers op het festival zouden verkopen. We zouden dan alle winst doneren aan het goede doel. Ze vond het een geweldig idee. Project damage control was hiermee officieel van start gegaan. De planning voor toen was om de volgende dag de hippiemarkt aan de andere kant van het eiland te bekijken en een dag later het charity festival te proberen.

Toen we de volgende dag bij de hippiemarkt aankwamen spraken we met Sergeï. Hij was de organisator van die specifieke hippiemarkt en gaf ons een gratis plekje. We maakten

een stalletje met onze Ibiza Loungers en gingen daar vol trots bij staan. Het was rustig maar gezellig die avond. We spraken wat met Sergei over de bijzondere vibe op Ibiza. Hij ging op een van onze Ibiza Loungers liggen en vroeg of hij er eentje mocht kopen. Dat voelde wat ongemakkelijk. De hele avond hadden we er namelijk nog geen een verkocht. Deze hippie-markt was zeker niet de best bezochte markt van het eiland. Als alleen de organisator dan een Ibiza Lounger van ons zou kopen, zou dat vreemd zijn. We gaven het dus een andere draai. We gaven Sergei de Ibiza Lounger gratis als dank voor onze plek op zijn hippiemarkt. We waren hem enorm dankbaar. Want als er iets was dat hij ons had gegeven was het een sprankeltje hoop in ons proces.

Sergei bleef erop aandringen dat hij wilde betalen, maar wij weerhielden hem daarvan. Daarop nam hij de Ibiza Lounger aan als gift maar vertelde daarbij dat we dan ook iets van zijn kraampje uit moesten kiezen. We kregen daarop een handgemaakte indianenfluit. We bedankten hem met een knuffel. Zo'n diepe emotionele knuffel. Het voelde oprecht en ongekend, het was alsof we elkaar al jaren kenden.

Na de hippiemarkt reden we naar het dorp waar het charity festival de volgende dag plaats zou vinden. We gingen daar op het strand slapen op onze Ibiza Loungers. Die nacht was het druk op het strand. Veelal met mensen die iets met het festival van doen hadden. We waren dan ook niet de enige die op het strand gingen slapen, maar werden vergezeld door een Amsterdammer, hippie en Duitse backpackster. We gaven ze allemaal een Ibiza Lounger zodat ook zij een comfortabele nachtrust konden hebben. Als een soort commune lagen we daar onder de sterrenhemel. Het was een mooie avond.

De volgende ochtend werden we wakker gemaakt door het geluid van de stagebouwers. We zochten de organisatie op en vroegen of we ergens mee konden helpen. Zo kregen we wat borden in onze hand gedrukt die we op de verschillende podia mochten bevestigen. Het was plezierig werk. Zeker vanwege alle mensen die hier hielpen. Stuk voor stuk waren dat mensen met het hart op de goede plek. Nadat het festival gereed was bouwden we ons geïmproviseerde stalletje op voor de verkoop van de Ibiza Loungers. Het gevoel die dag was volledig anders dan eerder die week. We zouden gaan verkopen voor het goede doel en niet om er zelf rijk van te worden. En om de een of andere reden sprak die motivatie mij veel meer aan.

We ontmoetten die dag een aantal bijzondere mensen die stuk voor stuk iets bijdroegen aan ons verhaal en onze wijsheid. Graag neem ik je mee in die ontmoetingen om dit beter te kunnen begrijpen.

We zagen die dag Viktor op het festival. Hij was een veertigjarige Nederlandse man met wie we eerder die week in gesprek waren geraakt toen we wat zaten te eten in een restaurant. Hij was op Ibiza met zijn gezin, ze waren op vakantie. Tijdens dat eerste gesprek in het restaurant vertelde hij trots over zijn eigen bedrijf in de consultancy. Hij had alles prima voor elkaar. Zo goed zelfs dat wij ons begonnen af te vragen of dat wel mogelijk was. Op de dag van het festival kwamen we hem weer tegen. Hij had duidelijk al een paar biertjes op en leek zijn vrouw en kinderen uit het oog te zijn verloren. Uit zijn verhaal begrepen we dat hij jaloers op ons was. Jaloers op het feit dat we zo vrijuit konden leven en op het strand sliepen. Zijn hotelkamer vond hij prima, maar hij voelde sterk de wil om weer eens te avonturen. We hadden daarop interessante

gesprekken over comfort in het leven. Dat je soms alles prima voor elkaar kunt hebben, maar dat je juist de drang hebt om die comfort eens los te laten. Dat je gewoon even alles wilt laten zijn en jezelf in het diepe wilt gooien. Ik vond het mooi dat Viktor daar zo open over was. Het gaf een eerlijker beeld van de grotemensenwereld waar je normaal alleen maar het succesverhaal hoort, maar niet het gemis dat daar soms bij komt kijken.

Verder ontmoetten we die dag Jack. Hij was een ondernemer op Ibiza en bezat enkele appartementencomplexen. Hij leerde ons over ondernemen en wat écht belangrijk is in het leven. Het was een interessante man. Zijn spirituele woorden wisselden zich af met een zeer rechts wereldbeeld. Hij gaf ons tips over hoe we de Ibiza Loungers het beste aan de man konden brengen en die tips werkten best wel goed. Zo raadde hij ons aan om Joyce op een van Ibiza Loungers te laten chillen, dit omdat ze als vrouw meer de aandacht trok. Bob en ik zouden de mensen dan aanspreken. En nu vond ik dat een beetje seksistisch, maar het had effect. We verkochten daadwerkelijk meer Ibiza Loungers. Jack sloot ons gesprek af met: “We’re like ships passing in the night.”

We spraken die dag ook met Thomas, een hippie. Hij leefde op Ibiza. Het was een beetje een vrije vogel. Hij legde ons uit waarom Ibiza voor zoveel hippies een goede plek is. Dit kwam volgens hem doordat de ‘law of attraction’ hier heel direct werkt. Of in andere woorden, dat het eiland heel snel reageert op jouw verlangens en gevoelens. Volgens Thomas was dit doordat het een eiland is, relatief ver van de stedelijke energieën. Ik bewonderde zijn denkwijze en sloot mij erbij aan.

Na quotes, knuffels, een dronken vriendschap, goede bedoelingen en liefde sloten we de dag af. We hadden uiteindelijk 35 Ibiza Loungers verkocht en een topervaring gehad. We begrepen dat we daarmee twintig muziekinstrumenten voor kinderen in derdewereldlanden konden kopen. We voelden ons voldaan. Project damage control had de financiële schade nu iets beperkt. Natuurlijk, nog altijd had ik 160 Ibiza Loungers over, maar dit stoorde me niet meer. Ik heb ze opgeslagen in een loods op Ibiza en zou hier een volgend seizoen nog wel naar terugkeren. Voor nu was het een geslaagd project. Niet vanwege de financiële strop, maar vanwege de enorm belangrijke les die we hieruit konden trekken.

Ik heb op Ibiza geleerd dat geld voor mij geen goede drijfveer is. Wat ik veel belangrijker vind is wat mijn leven doet met dat van andere mensen. Ik vind het veel fijner om een positieve impact te hebben dan veel geld te verdienen. En deze ervaring op Ibiza lijkt dat te hebben willen bevestigen. Alsof alles op Ibiza ons verleidde om niet op geld te focussen maar op het doen van het juiste. En zo zijn we gevormd. Dankjewel Ibiza.

15

Spontane ontmoeting in Kiev

Als je veel reist ben je soms op zoek naar iets nieuws. Dat moet er in mijn hoofd zijn omgegaan toen ik besloot om in een van de laatste maanden van het jaar richting Moldavië en Oekraïne te reizen. Het idee was zoals vaker spontaan ontstaan. Ik had een maand leeg in mijn planning en zat mij op de bank te vervelen. Dus waarom dan niet even kijken wat er nog te ontdekken valt in de buurt. Van Europa had ik inmiddels al 32 van de 42 landen gezien. Iets nieuws vinden was dan ook kiezen op basis van nieuwsgierigheid.

Al snel kwam ik op die manier uit bij Moldavië, een land waar ik nooit was geweest en eigenlijk ook vrijwel niets van had gehoord. Het enige wat ik wist was dat Moldavië het armste en minst bezochte land is van Europa. Niet bepaald een toeristenbestemming zou je daarom denken. Maar des te interessanter leek het mij om daar eens een bezoekje aan te brengen. Ik wilde wel eens weten hoe het echt zat. In Moldavië, daar leven immers ook gewoon mensen. Ook wanneer je er niets over hoort kan er in zo'n land nog veel gebeuren.

Ik pakte mijn koffer in en nam het vliegtuig richting Cluj Napoca, een studentenstad in het Noorden van Roemenië. Die plek is niet bepaald in de buurt van Moldavië, maar de dichtstbijzijnde bestemming waar ik op kon landen. Dit omdat

vrijwel niemand naar Moldavië vliegt en er dus geen vraag is naar vluchten richting dat land. Vanuit Cluj Napoca pakte ik de trein richting het Oosten. De treinreis zou negen uur duren tot het grensplaatsje Iasi. Ik zat in de derde klas. Gelukkig was het niet heel druk in de trein en kon ik over de vier stoelen naast mij platliggen. Dat leken mijn medepassagiers ook te doen. We reisden 's nachts en wat slaap pakken kon dan geen kwaad. Tegenover mij zat een man van rond de veertig jaar. Zijn gezicht zag eruit als dat van iemand die een hoop ellende heeft moeten verwerken. Af en toe brabbelde hij wat. Op de grond tussen zijn benen stonden twee flessen wijn. Tijdens de reis nam hij elke paar minuten een flinke slok. Wanneer er iemand langs kwam lopen om drinken te verkopen, nam de man standaard een biertje. Hij dronk alles door elkaar zodat hij de reis laveloos zal beleven.

Toen ik wakker werd in de trein sprak een Roemeense man mij aan. Niet zozeer met woorden, maar met een vriendelijke blik. Iemand die nog geen vlieg kwaad zou doen. Hij leek doofstom te zijn maar lachte veel. Hij maakte het gebaar van een sigaret en vroeg mij om mee te komen, voor de gezelligheid, dacht ik. We gingen op het balkon van de trein staan, wat nog altijd overdekt was, daar ging de man zijn peuk roken. Nog geen minuut later kwam de conducteur met een teleurgestelde blik langslopen. Het leek erop alsof hij al tien keer had gezegd dat roken in de trein verboden was. De Roemeense man leek het weinig te boeien.

Na een reis van negen uur kwamen we aan in Iasi. Vanaf daar pakte ik de bus verder naar Moldavië. Hier sprak niemand nog een woord Engels. Communicatie ging in het Russisch en Roemeens. Het busje waar ik inzat deed me denken

aan de busjes in Thailand. Bruine gordijntjes, zachte kussens op de stoelen en een chauffeur die minimaal twee keer de snelheidslimiet reed. Bij de grensovergang kregen we voorrang en konden we na een korte controle snel doorrijden. Direct na de grensovergang was het al duidelijk dat de Europese subsidiegelden niet verder gingen dan de Roemeense grens. Wegen waren barslecht. We reden langs tal van verlaten huizen en leegstaande pompstations. In Moldavië hebben ze geen snelweg dus de route ging primair over de B-wegen. Als iets niet meer in gebruik was werd het niet gesloopt maar stond het daar gewoon om te worden overmeesterd door de natuur.

We kwamen aan in Chisinau. Een stad die zich kenmerkt door de extreem brede hoofdwegen die nog stammen uit de tijd van de Sovjet-Unie. Het waren de brede straten voor de parades van het leger. Nu zijn ze slechts in gebruik als brede autowegen die dwars door het centrum lopen. Een voetgangersgebied zul je in het centrum niet vinden en overal hoor je dus het geluid van auto's. In het centrum van Chisinau vind je een grote straat met allemaal imperiale gebouwen. Aan die straat ziet alles er goed uit, maar alles daarbuiten heeft meer weg van een bouwput.

De mensen die ik in de stad ontmoette, stelden mij allemaal dezelfde vraag: "Why would you come here?" Ik was van harte welkom maar er was veel onbegrip over waarom iemand Chisinau zou bezoeken. Dat was te verwachten als je weet dat dit het meest arme land van Europa is. Het maakte dat ik me voelde als een vreemde. Soms op reis vind ik dat een heerlijk gevoel, gewoon dat je aan alles merkt dat je niet thuis bent.

In het hostel waar ik sliep ontmoette ik één andere reiziger. Verder was het hostel gevuld met Moldaviërs. Er werd

gematigd Engels gesproken, maar er was één ding waarmee we elkaar wél goed konden begrijpen: schaken. Het is daar de nationale volkssport en dus een verbindend spelletje. Gelukkig zijn de schaakwetten overal hetzelfde. Of althans, ik bleek iets andere regels te hebben dan mijn tegenspeler maar we kwamen eruit. We praatten daarbij over de verschillen tussen de landen en hij promootte zijn land door te vertellen hoeveel mooie vrouwen er waren.

Ik vond Chisinau een leuke plek, maar zag geen reden om er meer dan drie dagen te blijven. De stad had geen noemenswaardige bezienswaardigheden en de mensen waren er, buiten de hostelgasten, wat stug. Ik besloot dus verder te reizen naar een andere plek waar ik nog nooit was geweest, Kiev. Om daar te komen zou ik een treinreis van achttien uur moeten overleven.

Die treinreis was een van de vaagste treinreizen die ik ooit heb meegemaakt. Ik kocht een ticket op het station maar kon de informatie op de ticket amper lezen, alles was in het Russisch. De trein die ik nam ging in de richting van Moskou. Bij het perron aangekomen had ik geen idee waar ik in moest stappen. Bij iedere deur stond één conducteur dus ik besloot het maar te vragen. Vaak kreeg ik een Russisch antwoord en wees de conducteur me naar een andere coupé. Ergens liet een vrouw me de coupé betreden, dat zal dan wel de goede zijn.

In de coupé moest ik zoeken naar mijn bed. Deze langeafstand treinen bieden namelijk alleen maar slaapplekken voor het comfort. De treinen stammen af uit de tijd van de Sovjet-Unie. Het waren de treinen waarin vroeger het leger werd vervoerd. Ze waren gemaakt alsof ze nooit kapot mochten gaan. Alles was van staal. Ik kreeg een set met bedlinnen en moest

op zoek naar mijn slaapplek. Maar gezien de vrouw bij de ingang mijn ticket had ingenomen had ik geen flauw idee welk bed de mijne was. Er stonden overal nummers op de bedden, maar ik had geen nummer op mijn ticket kunnen vinden. Ik liep terug naar de vrouw om te vragen waar ik moest slapen. Die gaf mij een nummer, maar deed dat in het Russisch. Met die informatie ben ik uiteindelijk de coupé door gaan lopen. Ik probeerde het woord wat de vrouw had uitgesproken te herhalen tegen mijn medepassagiers met een soort vraagteken erachter. Op die manier bracht een van de Russische treingasten mij naar een bed toe. “Here you can sleep”, zei hij.

We sliepen met twee personen boven elkaar in de derde-klaswagon. Ik had namelijk geen zin om meer dan twintig euro neer te leggen voor de treinreis. Al was dat gezien de afstand natuurlijk geen geld. Ik was alleen niet zo slim geweest en was te laat op het station gekomen om nog wat eten en drinken te halen voor onderweg. Ik dacht dat op zulke lange treinreizen wel iets van een restaurant aan boord zou zitten maar dat bleek niet het geval. Na zo’n acht uur begon ik dan ook wel erg veel dorst te krijgen. Ik liep naar de conductrice toe. Ze lag te slapen maar werd wakker door mijn gewankel. Ik probeerde in zoveel talen als ik kon het woord water uit te spreken. “No”, zei ze hoofdschuddend. Ik ging weer terug naar mijn bed. Een uur later, toen ik inmiddels al vrijwel was uitgedroogd, besloot ik een andere poging te wagen. Ik liep door de stalen deuren naar een andere coupé. Onderweg kwam een conducteur naar mij toegelopen. Hij wees alsof ik terug naar mijn bed moest. Ik zei wederom dat ik naar water zocht. Hij reageerde begripvol, pakte mijn pols stevig vast en sleurde me drie coupés door de trein heen. Hij had zelf nog een extra

fles water meegenomen, die mocht ik wel van hem hebben. Ik was dankbaar en ging weer netjes mijn bed in. Achttien uur lang had ik die reis in een bed gelegen. Soms probeerde ik nog wat te werken op mijn laptop, maar dat bleek erg oncomfortabel. De trein was zo gebouwd dat je wel moest slapen.

Aangekomen in Kiev verraste de conductrice me nogal. Waar ze geen woord Engels had gesproken en een beetje vaag was gebleven zei ze nu plots: “Good journey friend”, met een grote lach op haar gezicht. Ze gaf me nog een schouderklopje en zwaaide me na. Dit leerde me wederom dat je nooit over mensen kunt oordelen als je elkaars taal niet spreekt. Je hebt dan al snel verkeerde interpretaties.

Vanaf het treinstation pakte ik de metro en dat was al gelijk een hele ervaring. Kiev herbergt het diepste metrostation ter wereld op maar liefst 105 meter onder de grond. Mij werd verteld dat de metrostations op deze manier ook konden fungeren als schuilkelder voor nucleaire aanvallen. Niet gek als je bedenkt dat het metrostation ook stamt uit de tijd van de Sovjet-Unie.

Kiev is een waanzinnige plek. Het is een stad zoals ik die nog nooit eerder had gezien. Het deed me dan wel een beetje denken aan Berlijn, maar alles was kolossaler. De wegen waren enorm breed en alle gebouwen straalden pure macht uit.

Op mijn eerste avond in Kiev besloot ik voor de gezelligheid mee te gaan met een internationale pub crawl. Dit was voor mij altijd al een goede manier om mensen te leren kennen. Tijdens die pub crawl kwam ik in contact met Arthur. Een Nederlandse man van 38 jaar die wel vaker in Kiev te vinden was. Hij was daar voor zijn plezier en gaf sporadisch lessen Nederlands. Ik dacht dat ik het verkeerd begreep en dus

praatten we over van alles en nog wat. Na dit spraakzame welkom was het de volgende dag tijd om de toerist uit te hangen.

Ik bezocht wat monumenten, kerken en een park dat is gelegen aan de rivier die Kiev doorkruist. Er was veel te vinden over het communisme en de oorlogen die de stad hebben geteisterd. Na enkele uren had ik het wel gezien. Ik besloot de bus terug te pakken naar mijn hostel.

In de bussen van Kiev moet je een kaartje kopen bij wat ze daar noemen een ‘babushka’. Dat woord, wat komt uit het Russisch, betekent iets als zorgzame oma. In de bussen in Kiev waren het vaak de babushka’s die de kaartjes verkochten. In een snel optrekkende bus liep ik naar de babushka toe. Ik herkende haar alleen aan het feit dat ik iemand anders bij haar een kaartje had zien kopen. Ik had geld in mijn hand en keek haar aan, ze begon wat te praten in een voor mij onverstanebare taal. Ik lachte, zij lachte, het was allemaal vriendelijk bedoelt. De babushka begon vanaf dat moment hele verhalen te vertellen waar ik niets van begreep. Op een gegeven moment pakte ze me bij de schouders en wilde me neerzetten op haar stoel. Omdat de bus overvol was begreep ik niet waarom ik zou moeten zitten. Ik bleef dus staan en verweerde me. Maar toen pakte de babushka me zo stevig vast bij mijn schouders dat ik letterlijk in haar stoel werd geduwd. Dat ging wat ongemakkelijk omdat ik mijn tas nog op mijn rug had en deze dus tegen de stoelleuning werd aangedrukt. Het was dat ze lachte anders had ik gedacht dat ze agressief was. De andere reizigers in de bus moesten lachen. Ik voelde me een beetje uitgelachen, maar vond het vooral ook heel erg grappig gezien ik er niets van begreep. De babushka lachte nog altijd naar me en brabbelde door. Daarop begon een andere

passagier, een vrouw van midden twintig, het voor mij te vertellen. Ze vertelde me dat de babushka vond dat ik moest zitten naast de verwarming, omdat ik geen muts op had. Het was in Kiev op dat moment ergens beneden nul en zonder muts vond de babushka dat onverantwoord. Schijnbaar waren mijn oren rood, dacht ik. De vrouw, die Olja heette sprak perfect Engels. Ik vroeg Olja hoe dat kwam en ze vertelde me dat ze taaldocent is. Ze vroeg waar ik vandaan kwam. “Niderlandy”, zei ik. Direct begon ze zelf in het Nederlands tegen mij te praten. Ik wist niet wat me overkwam. Hoezo zou iemand in Oekraïne Nederlands spreken?

Ze bleek zelf Oekraïens te zijn en doceerde de Nederlandse taal aan de universiteit van Kiev. We praatten dus verder in mijn moedertaal. Ik vroeg haar of ze Arthur kende die ik de avond daarvoor had ontmoet. Dit leek me logisch, omdat Arthur iets had laten vallen over Nederlandse taallessen. Olja reageerde verbaasd. Ze had die dag daarvoor nog met Arthur samengewerkt, zei ze. Weer wist ik niet wat me overkwam. Hoe groot is de kans dat ik precies die ene docente Nederlands in Kiev tref?! Er wonen bijna drie miljoen mensen in deze stad. Olja was net zo verrast als ik. Ik vertelde daarop dat het met al dit toeval voorbestemd moest zijn dat ik haar zou helpen bij een les Nederlands. Dat vond ze geweldig. We wisselden nummers uit en hielden contact.

Twee dagen later stond ik voor de universiteit van Kiev. Ik had met Olja besproken dat ik wat reisverhalen zou delen in de lessen waar ik aan mocht bijdragen. Op de universiteit waren twee klassen die Nederlands volgden. Naar haar idee waren dat überhaupt de enige studenten die Nederlands leerden in heel Oekraïne. Niet zo gek ook natuurlijk.

De universiteit zat in een monumentaal pand. Olja pikte me buiten op zodat de beveiliging me binnen zou laten. Op de universiteit in Kiev zaten alleen maar Oekraïense studenten. Het was dus zeker geen internationaal gezelschap zoals je dat vaak op Nederlandse universiteiten ziet. We liepen een lokaal binnen op de derde verdieping van het gebouw. Nu maar wachten op de studenten.

De studenten kwamen binnendruppelen en stelden zich in het Nederlands aan mij voor. Dit was pas het tweede jaar dat ze Nederlands volgden en ik was dan ook verbaasd om te horen dat ze al best wat van de taal spraken. Nederlands is zeker niet de makkelijkste taal om te leren. Ze waren verbaasd over mijn komst, ook Olja. Ze leek er niet vanuit te zijn gegaan dat ik daadwerkelijk op kwam dagen. En dat terwijl ik zo'n kans natuurlijk niet wilde missen.

De oren werden me nog voor de les van de kop gevraagd. Mijn antwoorden formuleerde ik in langzaam en duidelijk gearticuleerd Nederlands. Het was een bijzondere ervaring. Vanwege het niveau van de klas had ik voorgesteld om enkele van mijn reisverhalen te delen in mijn moedertaal. Ik vertelde onder andere een verhaal dat je eerder in dit boek hebt gelezen. Die over mijn fietstocht in de Alpen. Bijzonder was om te zien dat de studenten hard konden lachen om de ellende tijdens die tocht. Vooral vonden ze het verhaal over de Airbnb enorm grappig. Het Nederlands van de studenten was schijnbaar goed genoeg om de Hollandse humor te begrijpen. Ik vond het geweldig.

Na afloop van de les bedankten de studenten me hartelijk. "Tot ziens", zeiden ze.

Vanaf dat moment besloot ik dat ik mijn verhalen aan meer mensen wil vertellen. Ik merk dat de verhalen in mijn leven als digital nomad mensen kunnen inspireren en verbinden. Of simpelweg laten lachen. Dit gebeurde onder andere in de klas van Olja. Ik wil ze daarom vaker gaan delen. Zoals nu, in dit boek. En met veel plezier kan ik je alvast zeggen dat de conceptversie van dit boek ook op de universiteit in Kiev is beland. Daarmee is de cirkel rond!

Hopelijk heb jij er als lezer ook iets uit kunnen halen. Inspiratie, lessen of simpelweg een lach. Ik ben dankbaar dat je ze wilde lezen en neem je in het komende hoofdstuk graag mee in het financiële aspect van mijn leven als digital nomad.

Digital nomad business

Dit boek zou niet compleet zijn zonder te duiken in één heel belangrijk aspect van het digital nomad bestaan. Geld. Om de wereld rond te reizen moet je geld verdienen en om dat flexibel te doen, verdien je het geld natuurlijk het liefste online. Daarom wil ik in dit hoofdstuk ingaan op de verschillende manieren waarop ik zelf geld heb verdiend en hoe ik dit vandaag de dag aanpak.

Om dat mooi in te leiden; geld verdienen als digital nomad kan op twee verschillende manieren. Actief en passief. Bij het actief verdienen van geld hebben we het over uurtje factuurtje. Bij passief moet je meer denken aan inkomen op vermogen of een inkomensstroom die niet afhankelijk is van hoeveel uur je werkt.

Als ik naar mijn avonturen als digital nomad kijk, zie ik dat ik aan het begin een volledig actief inkomen had. Tegenwoordig is dit juist merendeels passief. Dat is door de tijd heen als vanzelf zo gegroeid.

Voor sommige mensen betekent een actief inkomen dat ze voor een baas werken, maar in mijn geval was dat met mijn eigen bedrijfje. In mijn tijd als diskjockey had ik veel geleerd over de marketing van mijn bedrijfje. Ik maakte mijn eigen website, leerde over dingen als SEO en moest de promotie

volledig zelf verzorgen. Die kennis ben ik later gaan vertalen in een eigen online marketing bedrijfje.

Binnen de online marketing kwam ik erachter dat met name kleine ondernemingen hierin vaak tekortschieten. Ik berichtte hen om ze een stapje op weg te helpen. Vaak ging dit samen met het updaten van een website of het maken van een hele nieuwe website. Handig aan deze job was dat ik mijn werk kon doen van waar ik maar wilde en dat als ik het goed deed, mijn werk zichzelf terugbetaalde. Goede marketing zorgt voor meer verkopen en daarmee meer geld om mijn factuurtjes te betalen.

Helemaal vanzelf ging dit werk aan het begin niet. Ik schetste nog wel eens te hoge verwachtingen of bezat niet de juiste kennis om alles aan te pakken wat had moeten gebeuren. Een eerlijk is eerlijk; daar kon ik ontzettend zenuwachtig van worden. Een factuur sturen terwijl je zelf ziet dat jouw werk geen resultaat oplevert, voelt niet fijn. Toch is het slechts bij één bedrijf gebeurt dat ik eruit werd gezet. Ze gingen verder met iemand anders en ik moest ze daar gelijk in geven.

Marketing was voor mij dan ook een soort trial and error. Ik moest het gaandeweg leren en falen hoort daarbij. Eerlijk gezegd zou ik niet weten of een opleiding dat had kunnen voorkomen. Wat ik wel weet is dat ik door de tijd heen enorm veel geleerd heb en mijn latere klanten me daar erg dankbaar voor zijn. Zij merkten dat ik flink wat praktijkervaring heb en dat ik daardoor weet wat de beste en meest prijsbewuste keuzes zijn. Ik heb voor de marketingwerkzaamheden nooit borgen met geld gevraagd en merkte dat ik na een geslaagde opdracht vaak kon rekenen op een vervolg.

In de eerste twee jaar van mijn leven als digital nomad waren marketing en webdesign mijn primaire inkomen. Ik verdiende aan het begin niet al te veel geld, maar zorgde er vooral voor dat ik rond kon komen in een wat goedkoper land dan Nederland. Door de tijd heen werd mijn inkomen groter. Dit kwam vooral doordat ik meer klanten kreeg en meer geld durfde te vragen. Echte promotie was daar al niet meer voor nodig omdat de vraag naar marketeers en webdesigners zo bizar hoog is binnen het MKB. Via via kwam ik al snel ergens terecht. Ik kan inmiddels concluderen dat dit ook de beste route is. Wanneer een klant uit je netwerk komt, merk je dat het vertrouwen er al is en dat je expertise meer wordt gewaardeerd.

Wanneer je zelf wilt beginnen met een actief inkomen als freelancer, maar zonder al te veel ervaring in jouw vakgebied, dan heb ik een handige tip voor je. Kijk of je eerst een paar opdrachtjes gratis kunt doen. Maak eens een gratis Facebook advertentie voor iemand, ontwerp een gratis website of probeer iets te programmeren. Dit zijn de momenten waarop je kunt leren. Als dat goed gaat dan kan je al snel rekenen op een betaald vervolg. Het is een van de makkelijkste manieren om bij een bedrijf of netwerk binnen te komen. Gratis klinkt namelijk altijd goed in de oren.

Tegenwoordig heb ik eigenlijk nog maar één marketing-klant over. En nee, dat is niet omdat ik er met de pet naar heb gegooid. Die klant is door de tijd heen een goede vriend van mij geworden en ik wil hem graag blijven helpen met het bouwen van zijn business. Hij werkt onder de naam Allround DJ Service en zo nu en dan ga ik eens mee naar een boeking als

ik in Nederland ben. Dat werk betaald goed en is vooral héél erg leuk.

Tussendoor werk ik aan de website van Allround DJ Service of publiceer ik een blog. Uiteraard verdien ik daar niet genoeg mee om er volledig van te leven. Dat is dan ook waar mijn huidige inkomen om de hoek komt. Mijn inkomen is vandaag de dag namelijk grotendeels passief.

Als je mij aan het begin van mijn digital nomad avontuur zou vertellen dat ik geld kon verdienen zonder daarvoor te werken, had ik waarschijnlijk hard gelachen. Tuurlijk niet! Ik ben opgegroeid met het idee dat succes komt met hard werken. Mijn moeder werkte in de zorg en mijn vader had jarenlang een eigen sportschool. Ik groeide op met het idee dat meer werken gelijk staat aan meer inkomen. Tegenwoordig denk ik daar anders over.

Er zijn vele manieren om inkomen te krijgen waarbij het niets uitmaakt hoeveel uur je werkt. Het gaat er vooral om dat je iets aan kan bieden dat je op kunt schalen. Die mogelijkheden zijn er online meer dan ooit. Wanneer je vroeger een offline business had, was opschalen moeilijk. Denk daar maar eens over na. Wanneer je een winkel hebt in een winkelstraat en je wilt meer spullen verkopen, dan kan je natuurlijk wat betere promotie gaan draaien. Maar hier zit een max aan. Iemand aan de andere kant van de wereld, komt niet zomaar naar jouw prachtige winkeltje toe...

Als we kijken naar wat er online mogelijk is, dan kan je opschalen totdat je de hele wereld hebt bereikt. Vaak zal dat niet het doel zijn, maar het idee is simpel. Je kan veel sneller een grotere afzetmarkt creëren dan bij een offline winkel.

Toen ik begon met bloggen op De Moderne Nomaden had ik nog niet nagedacht over wat dit later zou worden. Ik vond en vind het vooral leuk om ervaringen van mijn reizen te delen en was zo dus begonnen met schrijven. Ik schreef over de momenten die ik op reis meemaakte, deelde inzichten en begon op een gegeven moment te schrijven over hoe ik aan mijn klanten kwam. Daar viel het kwartje.

Via Google Analytics kon ik zien dat meer mensen bij het artikel over klanten krijgen terecht kwamen dan enkel die mensen die ik daarover had verteld. Deze mensen kwamen dit keer niet via een gedeelde Facebook post, maar via Google. Via de zoekmachine waren mensen schijnbaar op zoek naar waar ik over aan het schrijven was. Het was enkele maanden na die post dat ik mijn eerste mailtje kreeg van een websitebezoeker met een vraag. Dit was een realisatiemoment. Er zijn dus échte mensen op mijn website aan het rond browsen!

Ik verdiepte mezelf in Search Engine Optimisation (SEO). Dat wil zeggen dat ik wat meer nadacht bij mijn artikelen over hoe deze vindbaar zouden worden. Het werd vooral belangrijk om niet alleen maar verhalen te delen, maar om ook te schrijven over onderwerpen waar mensen naar zoeken. Op basis van de statistieken kan ik zien of zo'n artikel ook daadwerkelijk wordt gevonden. Zo weet ik waar de potentie ligt en zo kan ik dingen schrijven die gevonden worden.

Dat schrijven vind ik gelukkig hartstikke leuk en het is dan ook daarom dat er tegenwoordig op De Moderne Nomaden meer dan honderd artikelen te vinden zijn. Veel daarvan worden goed gevonden in Google en dat levert me tegenwoordig bijna een miljoen websitebezoekers per jaar op.

Aan het begin was het voor mij volkomen onduidelijk hoe ik daarmee geld kon verdienen. Ik heb daarom tal van dingen geprobeerd. Als eerste besloot ik trainingen te gaan geven op een trainingslocatie van een vriend van me. Deze trainingen gingen over het leven als digital nomad. Iedereen die dat wilde kon een ticket kopen via mijn blog en daarbij aanwezig zijn. Deze trainingen zaten vaak helemaal vol en waren enorm gezellig! Toch was dit niet iets dat ik als enige verdienmodel via De Moderne Nomaden wilde, er knaagde namelijk iets.

Ken je dat, dat je een advertentie tegenkomt voor een cursus die je leert online geld verdienen en dat de organisator van die cursus online geld verdient met de verkoop van die cursus?

Dat moet je niet willen. Dan eindig je in een cirkel waar je nooit meer uitkomt, dacht ik. Als je alleen nog maar geld kan verdienen door andere mensen te vertellen over hoe ze geld verdienen, dan is de zinloosheid snel te vinden. Nou ben ik niet volledig tegen dat soort trainingen (ik organiseer ze zelf nog steeds), maar de balans met ander werk moet juist zijn. Het is daarom dat ik pas meer trainingen wilde organiseren als ik zelf andere verdienmodellen succesvol kon toepassen. Met die gedachte en met een groeiende interesse in passief inkomen kwam ik terecht bij affiliate marketing.

Geen zorgen als je hier nog nooit van hebt gehoord. Ik zal het je kort uitleggen. Affiliate marketing is een verzamelnaam voor het promoten van een product op commissiebasis. Op mijn blog link ik naar producten van bedrijven met een speciale affiliate link. Zo'n link bevat mijn affiliate naam waardoor het bedrijf weet dat de link van mijn website afkomstig is. Wanneer iemand op die link klikt en iets besteld, krijg ik daarvoor een commissie toegewezen. Daarmee is het iets anders

dan een advertentie, waarbij je betaald krijgt voor de plaatsing. Bij affiliate marketing krijg je betaald voor prestatie. Als er niets wordt gekocht via jouw link, wordt er ook niets verdient.

De eerste affiliate linkjes die ik op mijn website plaatste, waren allemaal afkomstig van het affiliate programma van Bol.com. Ik kon via dat programma alle producten in hun webshop promoten en zag in mijn artikelen ruimte om te verwijzen naar met name boeken. De eerste weken gebeurde er helemaal niets. Maar toen kwam een geweldig bericht. Ik had 27 cent verdient! Iemand had via een link in mijn artikel een boek aangeschaft over online marketing. Daar kreeg ik een percentage over.

Ik was zo enorm blij dat ik het deelde in de familie-groepsapp. Dit was de start van iets veel groters. Ik had geld verdient terwijl ik sliep! Mijn familie reageerde zoals je zou verwachten: “Knap hoor dat je 27 cent hebt verdiend.” Het sarcasme was groot.

Na dat eerste succesje ben ik meerdere affiliate programma's gaan gebruiken. Ik schreef me in als publisher bij tientallen verschillende bedrijven. Het merendeel leverde letterlijk niets op, maar soms vond ik er eentje die wel goed werkte. Een voorbeeld daarvan is Cloud86. Dit is een webhostingpartij die ik zelf ook gebruik en welke ik nu op mijn website aanraad. Wanneer iemand via mijn affiliate link die hosting aangeschaft krijg ik vijftig euro van Cloud86 als dankje. Het levert me zo'n tien commissies per maand op. Daarbij hebben ze ook terugkerende commissies van tien procent. Dat wil zeggen dat als iemand de webhosting vijf jaar

lang blijft gebruiken, ik ieder jaar tien procent van die factuur als commissie krijg.

Buiten Cloud86 zijn er nog een aantal affiliate programma's die goed werken en ervoor zorgen dat ik er inmiddels een volledig inkomen uithaal. Dat zijn er een stuk of twaalf en die allemaal benoemen zou misleidend zijn. Als je zelf wilt bloggen en affiliate marketing wilt toepassen is het vooral belangrijk om programma's te vinden die aansluiten bij jouw onderwerp. Een affiliate programma dat voor de ene website heel goed werkt, kan bij de andere website letterlijk niets opleveren.

Dit inkomen vanuit affiliate marketing is echt bizar. Iedere maand opnieuw krijg ik tienduizenden websitebezoekers vanuit Google. Zij klikken op linkjes, kopen producten en ik krijg commissies terwijl ik letterlijk niets meer hoeft te doen. Uiteraard betekent dit niet dat ik er niets voor heb gedaan, ik heb immers meer dan honderd blogs geschreven. Maar het is leuk om te zien dat het zich tegenwoordig zo goed uitbetaald. Er zitten zelfs maanden bij dat er meer dan vijfduizend euro aan commissies binnenkomt. Als je me dat aan het begin had verteld, had ik daar niets van gelooft. 'To good to be true', zou ik hebben gezegd.

Het enige nadeel van affiliate marketing dat ik zou kunnen noemen is dat het inkomen erg schommelt. Al is dit natuurlijk met veel inkomstensenstromen die je online op kunt bouwen. Dit schommelen van mijn inkomen merkte ik vooral toen ik begon te schrijven over crypto. Eerder had ik op een training die ik gaf twee mensen uitgenodigd die ik kende via mijn boekhouder. Zij zijn de oprichters van Alles Over Crypto en hadden mij daarover geënthousiasmeerd. Nadat ik maandenlang

had geleerd over crypto, besloot ik daar wat artikelen over te publiceren. Het inkomen dat daaruit kwam was extreem. Ik plaatste affiliate linkjes naar de cursus van Alles Over Crypto en kreeg daar een eerlijke commissie voor. Het grootste deel van mijn inkomen kwam uit affiliate links naar crypto exchanges. Telkens als mensen crypto kopen en verkopen krijg ik daarover een kleine commissie. Bij het schrijven van dit hoofdstuk hebben zich al zo'n tweeduizend mensen aangemeld bij de Nederlandse crypto exchange Bitvavo. Dat deden zij via mijn link en telkens als zij handelen krijg ik daar een commissie voor. Wat je alleen ziet is dat crypto soms erg interessant is, maar dat op andere momenten niemand ernaar omkijkt. Zo gaat dit soms om een paar duizend euro in de maand, waar er op een ander moment slechts enkele honderden overblijven. Een buffer opbouwen is dan zeker geen slecht idee als affiliate marketeer. Daarmee lukt het om mindere maanden ook prima door te komen.

Het grootste voordeel van affiliate marketing is natuurlijk dat je er een passief inkomen mee kunt opbouwen. En daarbij is het tof dat de consument er niets op verliest. Als ik een product aanraad is de prijs voor de klant gewoon hetzelfde. Het creëert dus echt een win-win-win situatie!

Affiliate marketing via mijn blog is dan ook het verdienmodel waar mijn volledige focus is komen te liggen. Het lijkt bijna te mooi om waar te zijn, maar dat is het niet. Het was voor mij de mogelijkheid om te werken waar ik wil, wanneer ik wil en aan wat ik wil. Geen vaste tijden, geen moeilijke klanten en alleen maar schrijven over onderwerpen die ik zelf interessant vind.

Nawoord

Veel van de avonturen die ik heb beleefd hebben een grote indruk op me gemaakt. Allemaal op hun eigen manier, maar zeker is dat ik overal iets uit heb weten te halen. Zowel positieve ervaringen als mindere gebeurtenissen, uiteindelijk draagt alles bij aan het leerproces. Daarom wil ik je in dit nawoord meenemen in de lessen die de avonturen mij hebben gebracht. Zie het als een overzicht van mijn inzichten en doe er vooral mee wat je wilt.

Vooroordelen ontkrachten

Vooroordelen wijzigen altijd, dat gebeurt vooral wanneer je in contact komt met de persoon over wie je een vooroordeel hebt.

Voor mijn reizen beschouwde ik mezelf altijd als een persoon zonder vooroordelen. Ik stemde politiek gezien zeer links en het hebben van vooroordelen, paste niet bij mijn overtuigingen. Achteraf vind ik dat schijnheilig. Iedereen heeft vooroordelen over de ander, volgens mij ontkom je daar niet aan. Het gaat er vooral om wat je met die vooroordelen doet. Neem je ze voor waarheid aan of ga je ze onderzoeken?

Op mijn reizen werden mijn vooroordelen over landen en mensen keer op keer ontkracht. Zo had ik nog nooit een Syrische vluchteling gezien als een wereldverbeteraar. Die dingen

had ik gewoonweg nooit aan elkaar gekoppeld. Na mijn ontmoeting met Radi mocht ik dat beeld bijstellen.

Een vooroordeel komt vaak voort uit het gebrek aan kennis over een groep. Ik denk bijvoorbeeld even terug aan mijn eerste moment in Oekraïne, ik had nog nooit ook maar iets positiefs over dat land gehoord. Het enige wat ik had meegekregen waren de negatieve dingen zoals de annexatie van de Krim en het neerhalen van de MH17. Ik had een vervormd beeld van het land dat volledig werd ontkracht toen ik Nederlandse les stond te geven op de universiteit van Kiev. Plots werd ik bevriend met Oekraïners en verdwenen mijn vooroordelen als sneeuw voor de zon. Achteraf bedacht ik me hoe raar het zou zijn geweest om vanwege mijn vooroordelen niet naar het land af te reizen en ze dus nooit te kunnen ontkrachten.

Als we denken aan landen waar we nog nooit zijn geweest, dan moet je ergens je informatie vandaan halen. Veelal is dat vanuit het nieuws of iets wat je via iemand anders over dat land hebt gehoord. Wist je dat veel mensen die in Iran zijn geweest, zullen zeggen dat dit de meest gastvrije mensen op aarde zijn? Als je het nieuws volgt dan kom je niet verder dan politieke instabiliteit.

Je vooroordelen zou je kunnen zien als een signaal om jezelf uit te dagen. Om te kijken of het echt klopt wat jij over een ander denkt. Een reis kan dan een uitkomst bieden en maakt dat je een eerlijker wereldbeeld creëert. Daarbij is het gelijk een leuk bijeffect als een vooroordeel wederzijds wordt ontkracht. Zo heb ik al aan veel mensen mogen uitleggen dat echt niet iedereen in Nederland de hele dag wiet rookt en over de Wallen loopt.

Hoe vaker je valt, hoe meer je leert

Vroeger kon ik dit nooit zo beschouwen, maar inmiddels kan ik ervan genieten als ik weer eens keihard op mijn bek ga. Het gebeurt nog regelmatig dat ik blind aan projecten begin en daar binnen no-time mee faal. Dat kan ik zien als een zonde, maar dat is het niet. Ik ben het meer gaan zien als een manier om te leren in het echte leven, fouten maken hoort daarbij. Of beter gezegd, fouten maken staat onlosmakelijk verbonden met het hebben van succes. Want als je niet bereid bent om te leren dan is het lastig om ergens in te slagen.

Wil je ergens succesvol in worden? Zoek dan een route waarbij je op je bek kunt gaan en leer daarvan. Dingen hoeven de eerste keer heus niet perfect te gaan. Daarbij kan die route hartstikke leuk zijn, want hoe meer je valt, hoe meer je leert.

We zijn in Nederland zo opgevoed dat fouten vermijden belangrijker is geworden dan ervan te leren. Daardoor loop je het risico dat je nooit ergens aan begint. Je zou zeker niet de enige zijn. Hoe vaak ik al gesprekken heb gehad met mensen die digital nomad willen worden, willen emigreren of online willen gaan ondernemen. En steeds komt hetzelfde uit zo'n gesprek. Iemand weet wel dat het juiste moment voor een grote stap niet bestaat. Toch zijn er altijd redenen om iets niet te doen. Er zijn altijd beren op de weg die je tegenhouden. En hoewel het goed is om daar alert voor te zijn en de risico's vooraf te analyseren, is het ook goed om deze risico's vervolgens te accepteren. Als je een bijzonder leven wilt voor jezelf, kan dit niet zonder risico's te nemen. Anders had iedereen het wel gedaan.

En ja, dat is eng. Het is eng om vooraf te weten dat je waarschijnlijk drie keer op je bek gaat. Maar door het vooraf in overweging te nemen, kan je er misschien zelfs van gaan genieten. En als je dan faalt, deel dat dan eens met familie en vrienden (of in je eigen boek) en zeg dat je trots bent op jezelf. Want vergeet niet, soms als je faalt, lachen mensen je uit. Maar wanneer je al falend je succes bereikt draait die erkenning ineens om. Mensen zullen je vragen hoe je dat nou weer voor elkaar hebt gekregen.

De magie van thuiskomen

Ik moest denken aan een artikel dat ik ooit heb gelezen over Nederlanders die op vakantie gaan. Daarin werd beschreven dat we van huis vertrekken een geweldig gevoel vinden, maar dat thuis terugkomen nog meer positieve associaties oproept. Ik denk dat ik dat als digital nomad bijna net zo ervaar, zowel weggaan als thuiskomen is heerlijk.

Ik ben erachter gekomen dat een thuis onmisbaar is. Er moest voor mij een plek zijn om al mijn verhalen te laten landen, pas dan krijgen die verhalen waarde omdat ze kunnen worden gedeeld. Ik kijk er dan ook altijd naar uit om weer thuis te komen en met vrienden en familie te delen wat ik heb meegemaakt. Ik heb zelfs vrienden die zeggen: “Doordat jij reist hoef ik zelf niet meer te reizen, ik luister gewoon naar jouw verhalen.” Schijnbaar ben ik voor hen dan het raam naar de rest van de wereld. Zonder thuis zouden mijn reizen nooit zo leuk zijn.

Mijn favoriete moment van thuiskomen is wanneer ik mijn sleutelhangerverzameling weer een beetje uit kan breiden. Steeds als ik op een nieuwe plek kom, koop ik een

sleutelhanger. Inmiddels heb ik er honderd! Ze hangen overal in mijn kamer als herinnering. Naast die sleutelhangers vind je tal van foto's van mijn reizen, ieder met zijn eigen verhaal. Zo'n verzameling van ervaringen maakt de magie van thuis-komen compleet.

Een ontmoeting de tijd geven

Mensen ontmoeten op reis is vaak nogal een ding, verschillende culturen brengen namelijk verschillende houdingen met zich mee. Het komt nogal eens voor dat ik op het eerste gezicht denk dat iemand in een super slecht humeur zit omdat zijn of haar gezichtsuitdrukking dat uitstraalt. Bijna altijd is het zo dat wanneer ik met zo iemand in gesprek kom, dit helemaal niet de situatie blijkt te zijn. Zo komen Oost-Europeaanen op het eerste gezicht bij mij nogal stug over, maar dit zegt niets over hoe gezellig we het kunnen hebben. Dat wetende probeer ik ook nooit om op het eerste gezicht een gesprek niet aan te gaan. Als er verder geen contact is kan het immers ook nooit gezellig worden.

Daarbij speelt ook taalbarrière hier een grote rol. Niet iedereen spreekt goed Engels en dat kan ervoor zorgen dat mensen ongemakkelijk overkomen in een gesprek. Ik heb geleerd om dat dan niet persoonlijk op te nemen en des te meer effort in een gesprek te stoppen. Soms kan het wel een hele dag duren voordat zo'n gesprek soepel verloopt. Dit komt vaak doordat de ander eerst moet merken dat het oké is om fouten te maken met de taal.

Af en toe uit zich dat ook in grappige situaties waar je denkt dat iemand iets zegt dat zeer onbeleefd overkomt, maar wat dan gewoon het resultaat is van een kleine Engelse

woordenschat of taalkennis. Zo zijn er talen waar het gebruik van dankjewel en alsjeblieft bijna niet voorkomt. Als je iemand vraagt of die iets wilt drinken en die zegt fel ‘no’, hoeft dat dus helemaal niet onbeleefd bedoeld te zijn. Ik ben daarom ook wat voorzichtiger geworden met mijn interpretaties van gesprekken en probeer deze de tijd te geven.

Digital nomad zijn moet je leren

Net als bij veel andere dingen in het leven geldt het ook voor digital nomads; je moet het leren. De levensstijl kan wat overweldigend zijn en zeker aan het begin als een vakantie worden beschouwd. Maar een leven lang op vakantie gaan, zou helemaal niet leuk zijn, dan ontstaat een hedonistisch bestaan. Om een leven waarbij je de wereld over reist wel een nut te geven zul je stap voor stap aan de levensstijl moeten wennen en je eigen weg moeten vinden.

Het zal voor iedereen verschillen hoe ze de levensstijl als digital nomad aanpakken, maar als ik om mij heen kijk zie ik één belangrijke overeenkomst. Vrijwel alle digital nomads doen het grootste deel van de tijd aan ‘slow travel’. Zij blijven enkele maanden op één plek alvorens ze weer ergens anders heengaan. Vaak komen ze ook op dezelfde plekken terug omdat ze daar al bekend zijn. De reden daarvoor is dat een leven waarin je reizen en werken combineert te hectisch wordt wanneer je om de dag weer door moet reizen. Om je dan ergens thuis te voelen is vrijwel onmogelijk.

Zelf heb ik daar, zoals je hebt kunnen lezen, al eens een fout in gemaakt. Ik bleef maar doorreizen. Enerzijds omdat ik geen thuis had, maar ook omdat ik dacht dat ik dat moest doen. Ik dacht dat ik als digital nomad zoiets moest kunnen

waarderen. Terwijl je je echt prima mag voelen als je het fijn vindt om eens voor een half jaartje in Nederland te zitten. Er zijn meer dan genoeg parttime digital nomads die dat doen en ik geef ze groot gelijk. Zo blijf je met één been in de maatschappij staan, terwijl je het leven zo indeelt als je zelf wilt.

Ik denk dat hier ook vergelijking een rol speelt. Wanneer je wordt omgeven door collega's van kantoor, maar jij zelf lekker de wereld over reist en werkt van onder een palmboom, voelt dat wellicht goed. Dit vanwege de behoefte om ergens bij te horen én er net iets bovenuit te steken. Maar wanneer je fulltime de wereld rondreist, kom je die kantooormensen helemaal niet meer tegen. Je ontmoet met name andere digital nomads. Hierdoor ga je jezelf misschien vergelijken met die digital nomads in plaats van die collega's op dat saaie kantoor. Misschien dat je zelfs jaloers kijkt naar hoe iemand anders het aanpakt. Die ratrace win je niet en kan je alleen ontsnappen door alles zo te doen zoals jij denkt dat het goed is. Je hoeft niet meer te reizen dan een ander om een cooler leven te hebben. Je hoeft niet meer geld te verdienen dan de ander. Dat was nooit het doel. Succes hangt volledig af van wat jij succes vindt.

Wellicht lees je dit boek en denk je, Mick, jij bent succesvol!

Nu vind ik zelf dat ik het goed voor elkaar heb. Maar zoals je ook hebt kunnen lezen is het niet alleen maar rozengeur en maneschijn. Probeer dus altijd die nuance te maken, zodat je jezelf geen onmogelijke verwachtingen voorhoudt.

Discomfort opzoeken

Al best een tijd volg ik het Youtube kanaal Yes Theory. Een leuk Amerikaans kanaal waar drie gasten zichzelf uitdagen om oncomfortabele dingen te doen. Alles met de slogan: “Seek Discomfort”. Denk aan het aanspreken van vreemden of het in de leer gaan bij onze Nederlandse Wim Hof (The Iceman). Alles in hun video’s doelt op het overwinnen van angsten en het zoeken naar situaties die je oncomfortabel laten voelen.

Je kunt je afvragen waarom je iets oncomfortabels zou doen, maar mij is het inmiddels duidelijk geworden. Telkens als je iets doet wat buiten je comfortzone ligt, geeft dat een geweldig gevoel van overwinning.

Soms lijkt het doel in de Nederlandse maatschappij juist om zoveel mogelijk comfort na te streven. Om een zo goed mogelijk betaalde baan te hebben waarbij alles strak geregeld is. Alles in het leven wat niet helemaal tiptop is, lijkt te worden opgelost met meer comfort in plaats van minder, denk hierbij aan de directe bevrediging van de behoeften. Als we op de automatische piloot leven dan is dit de meest logische weg, je wordt namelijk makkelijk meegenomen in het streven naar meer comfort. Maar waar is een elektrisch raam of stoelverwarming in de auto goed voor? Het zorgt er hooguit voor dat je je hand niet meer volledig hoeft te bewegen en je je eigen lichaam niet meer hoeft op te warmen. Maar word je daar sterker of juist zwakker van?

De momenten tijdens mijn reizen wanneer ik mij het meest levendig voelde, waren die waar het discomfort het grootste was. Dat waren de momenten waarbij we sliepen in een ijskoude tent, bij mijn primeur als straatmuzikant en bij het

reizen met een Russischspreekende treinconducteur. Of het nu mentale of fysieke discomfort betreft, het zijn die momenten die je als mens het idee geven dat je leeft.

Dus daarom een tip voor als je vastzit in een comfortcyclus. Pak eens een koude douche, spreek een vreemde aan, ga in je eentje in een bar zitten, doe een dansje op straat, geef een complimentje en leef. Je zult merken hoe goed het voelt als je jouw kleine angsten overwint.

En misschien is dat ook wel exact wat het reizen mij brengt. Je bevinden in een nieuwe cultuur en daarin opgaan is een proces vol discomfort. Maar uiteindelijk is de eindstand bijna altijd hetzelfde. Je leert je aanpassen, anderen te begrijpen en je comfortabel te voelen binnen een nieuwe omgeving. Keer op keer.

Ik hoop dat dit boek je inzichten heeft gebracht en een berg inspiratie. Dat je nu wellicht zelf de stap wilt zetten naar een leven als digital nomad. Dat je klaar bent om het roer om te gooien en die dromen na te streven. Op zoek naar jouw avonturen. Op jouw succes!

